

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 282

Harclar kanunu tasarısı ile Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve iki arkadaşının, 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair ve Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoglu'nun 5887 sayılı Harclar Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/395, 2/305, 2/321)

Harclar Kanunu tasarısı (1/395)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1956/397

30 . 1 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 1 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Harclar Kanunu tasarısı» ve gerekçesi, ilişikleriyle birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Geriğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

GİRİŞ

Vergi sistemimizin bir bütün olarak gözden geçirildiği ve kamu oyunda, sistemin memleketin sosyal ve ekonomik Őatlarına intibak ettirilmesi zaruretinin anlaşıldığı Şu sırada, Devlet gelir sistemi içinde mahiyet ve genişliği ile önemli bir yer işgal eden harclar konusunda da gerekli çalışmalar yapılmış ve hazırlanan yeni «harclar kanunu tasarısı» ilişikte sunulmuştur.

Her ne kadar yakın bir tarihte, 1952 yılında yeni bir harclar Kanunu tedvin edilmişe de, bir taraftan vergi sistemimizde yapılan reform çalışmalarına paralel olarak bu sahada da zamanımızın görüşüne uygun köklü bir reform yapılması ihtiyacının belirmesi, diğer taraftan on yıllık tatbikat sonucunda ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesinin gerekmesi, sunulan tasarının hazırlanmasını zaruri kılmıştır.

İlerde, harclar mevzuunda yapılan reform çalışmalarının mahiyeti belirtilirken daha tafsilâtlı olarak açıklanacağı üzere adı geçen tasarının hazırlanmasında; tatbik kabiliyeti bulunmayan çok dağınık ve çeşitli harc konularının bellibaşlı ve harca mütehammil önemli konulara inhisar ettirilmesine çalışılmış, yürürlükteki kanunda mevcut, adedleri pek fazla ve varidatları düşük olan ve mükellefleri sıkın harcların, tasfiyesi yoluna gidilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel görüşler

I. - Hareların mahiyeti :

Harelar, teorik bakımdan vergi karakteri taşımayan, diğer bir deyimle, vergi dışı kalan bir kamu alacağı kategorisi teşkil ederler.

Teoriye göre hareı doğuran olay, yapılan bir kamu hizmetidir. Bir hizmetin hare konusu ola bilmese için,

- a) Ferdin bir kamu müessesesinden faydalanması,
- b) Ferde kamu eliyle özel bir menfaat sağlanması,
- c) Kamu idaresinin ferdin bir işiyle uğraşması, gerekir.

Bu esaslara göre «Hare, fertlerin, özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu müesseseleri ve hizmetlerinde faydalanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir.

Bu tarife nazaran, harc mükellefiyeti, yine teoride «masrafı karşılama» ve «faydalanma» prensiplerine dayandırılmaktadır.

Masrafı karşılama prensibine göre, harc, yapılan hizmetin gerektirdiği masrafların tutarı, diğer bir deyimle maliyeti ile ölçülür. Faydalanma prensibine göre ise, hizmetin maliyeti ile değil, mükellefi için taşıdığı değerle orantılı olur.

Her iki halde de, harem tesbitinde harc mükelleflerinin ödeme güçlüklerinin göz önünde tutulması gerekir.

Ancak şu noktayı belirtelim ki, hare tatbikatında yukarıda temas edilen teorik prensiplere göre hareket edilmesi mümkün olmamış ve olamamaktadır.

Masrafı karşılama teorisinde, harcın masrafı tamamiyle karşılması icabetmemekle beraber, masrafı hiçbir surette aşmaması gerekir. Aksi takdirde harc ya doğrudan doğruya vergi veya mikst karakterli bir mükellefiyet mahiyetini alır, faydalanma teorisinde ise, harc mükellefleri için, yapılan hizmetin değerini tesbit etmek tamamen imkânsız bulunur.

Bu sebeptendir ki tatbikatta harc mükellefiyeti, teorik prensip ve görüşlerden çok uzaklaşmış ve kendisine mahsus bir «Harc fiskalizmi» şeklini almıştır.

Maliye tarihinde harcların vergilere tekaddüm ettiği söylenir. Eski Roma'dan başlayarak ve asırlardan geçerek zamanımıza kadar gelmiş olan hareların, zamanla, mâna ve maksadının dışına çıkarak, çeşitli muaflik ve istisnalarla sonsuz bir sahaya teşmil edilmek suretiyle dejenere edildiği müşahade olunur.

İlk harelar daha ziyade mülkiyet intikallerinden alınmış, bilâhara Devletin (hükümdarın) halk menfaatına yaptığı bâzı hizmetler karşılığında ücret alınması usulüne geçilerek, harcların kısmen veya tamamen hizmeti gören memurlara bırakılması yoluna gidilmiştir.

Son yıllarda memleketlere göre değişik bir seyir takibetmekle beraber, harc tatbikatının git-tikçe gerilemekte olduğu müşahade edilmektedir. Bu netice üzerinde etkili olan faktörleri şu noktalarda toplamak mümkündür :

a) Harelardan önemli olanlar münferit vergi mahiyetini almakta veya umumi vergiler içine girmektedirler.

b) Harelardan büyük bir kısım, modern vergi sistemlerinin gelişmesi neticesinde fiskal kaynak olarak önemlerini tamamen kaybetmişlerdir.

c) Gerek liberal gerek sosyal devlette takibedilen malî politikaya intibak kabiliyeti göstere-memişlerdir.

II - Yabancı memleketlerdeki tatbikat :

Yabancı memleketlerde, Damga Resmî ile Harelar çoğu hallerde birbirine karışmakta, bu sebeple aralarında kesin bir ayırma yapmak mümkün olamamaktadır.

Bu itibarla aşağıda verilen izahat her iki mevzuu kavrayacak şekilde tertiplenmiş bulunmaktadır.

Yabancı memleketlerde uygulanan Harc ve Damga Resmi sistemlerini Fransız, İngiliz ve Alman usulleri olmak üzere üç esas tipe irca etmek mümkündür.

1. Fransa'da;

Fransa'da Harc ve Damga Resmi tatbikatının mihverini kayıt ve tescil resmî diyebileceğimiz «Droit d'enregistrement» teşkil eder. Eskiden beri mevcud olup önemini kaybetmiş bulunan bu mükellefiyet, büyük ihtilâl sırasında yeniden düzenlenmiş ve bütün genişliği ile uygulanmaya başlamıştır.

Enregistrement, hukuki bir muamelenin malî sicile (refistre fiscal) kaydedilmesi ve bu münasebetle bir resim (Kayıt ve Tescil Resmi) alınmasını ifade eder. Bu mükellefiyette hâkim olan unsur fiskal menfaattir. Gerçekten alınan resmi hukukî muamelelere sağlanan teminatın bir karşılığı, ne de ifa edilen hizmetin bedeli olarak mütalâa etmek mümkündür. Maddî formalite ile resmin miktarı arasında hiçbir münasebet mevcut değildir. Bu sebeple Enregistrement'ı bâzı müellifler mükst karakterli bir mükellefiyet, diğerleri doğrudan doğruya özel bir vergi olarak kabul ederler.

Droit d'enregistrement'ı sistematik bir tasnife tâbi tutmak istersek şu kısımlara ayırabiliriz :

A) Servet intikallerinden alınan resimler.

1. İvazsız iktisaplarda (Veraset, Hibe)
2. İvazlı iktisaplarda (gayrimenkul iktisabı, bâzı menkul eşya iktisabı)

B) Mülkiyet intikali ile ilgili olmıyan muamelelerden alınan resimler.

1. Hususi hukuk muameleleri (actes civiles)
2. İdari muameleler,
3. Adli muameleler
4. Hâkimin huzuru veya iştiraki dışında cereyan eden muameleler (zabıtlar, ekspertizler v. s.)
5. Noter muameleleri

C) Enregistrement'a bağlı resimler

1. Damga Resmi
2. Borsa muameleleri resmi,
3. Şirketler resmi,
4. Sigorta muameleleri resmi
5. İpotek resmi
6. Motorlu Vasıtalar Resmi.

Görülüyor ki, Fransa'da Droit d'enregistrement tatbikatı çok geniş bir sahayı kaplamakta, bu nizama Damga Resmi bağlanmış olduğu gibi, vergi hukuku ve tatbikatında bağımsız bir mükellefiyet mahiyeti almış olan Veraset Vergisi de dâhil bulunmaktadır.

Fransa'da Droit d'enregistrement usulünün özelliklerini belirtmek için şu noktalara da temas edelim :

a) Droit d'enregistrement'nın mevzuuna giren muamelelerin bir çoğu aynı zamanda Damga Resmine de tabidir.

b) Bâzı hallerde Damga Resmi daha ziyade Harc karakterini taşır.

c) Resmî taahhüt muameleleri (Marché administratif) diğer bir deyimle kamu idare ve müesseseleri ile yapılan inşaat, tamirat ve emtia teslimatına mütaallik mukaveleler % 1 nispi resme tabi idi. Bu resmin tatbikatında fiyata ilâve edildiği, buna mukabil birtakım formalitelere sebebiyet verdiği göz önünde tutularak 1941 de kaldırılması cihetine gidilmiştir.

d) Jürisprüdanda göre, hususi muamelelerde tek mukavele (Acte unique) şeklinde olmıyan, yani testi edilen mektuplara göre tekemmül eden muameleler vergiye tabi değildir.

Fransa'da Droit d'enregistrement tatbikatı ile Maliye Bakanlığına bağlı, fakat hususi bir idare heyeti olan, bütün memlekete yayılmış bir teşkilât (Regie d'enregistrement) meşgul olur. Bu teşkilât 1948 de yapılan idari bir reformla Vergiler Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Yukarıki açıklamadan anlaşılacağı üzere, harc ve vergi karışımı olan Droit d'enregistrement'i bütün genişliği ve karışıklığı ile uygulayan memleketlerin başında Fransa gelmektedir. Bu mükel-

lefiyetin tatbikatı o derece vuzuhsuz ve içinden çıkılmaz bir hal almıştır ki, hususi eksperlere ihtiyaç gösteren bu konuda ayrı bir «Science d'enregistrement» dan bahsedilmektedir.

Fransa'da Damga Resmi dâhil Droit d'enregistrement'in 1958 yılı yekûn fiskal hâsûlâtı içindeki payı % 6,65 den ibarettir.

Bu nisbetin dağılışı şöyledir :

Servet intikali resimleri	% 2,60
Damga Resmi	% 1,20
Diğerleri	% 2,85
	<hr/>
	% 6,65

2. İngiltere'de :

İngiltere'de devlet plânında damga resmi ile harclar arasında prensip itibariyle bir ayrılık gözetilmemiş, bunlar vergi unsuru galip bulunan «Stamp duties» grubu altında toplanmıştır.

Bu resimlerden bir kısmı sermaye vergisi (menkul kıymetlerin emisyonu veya transferi üzerinden alınanlar gibi), diğerleri masraf vergileri (Ticari senetler, borsa muameleleri, istikrazlar, ipotekler, sigorta muameleleri ve benzerleri üzerinden alınanlar) olarak mütalâa edilmektedir.

İngiltere'de Damga Resmi ve harclar konusunda iki gelişme kayda değer bulunmaktadır :

a) Mevzuun karışıklığı ve vuzuhsuzluğu göz önünde tutularak, teessüs etmiş kazai içtihatlarla göre, resmin uygulanmasında düşülen tereddüt ve anlaşmazlıklardan mükellefin lehine karar verilmesi kaide halini almıştır.

b) Esasen uygulama sahası nisbeten dar olan Damga Resminin 1949 Finance Act ile daha da basitleştirilmesi yoluna gidilmiş ve resme tabi birçok muameleler vergi dışı bırakılmıştır. Bu suretle, en tipik hare ve damga resimlerinden pasaport ve medeni hal ile ilgili hare ve resimler kaldırılmıştır.

Diğer taraftan, mahallî plânda da geniş bir sahayı kaplıyan ve büyük bir karışıklık içinde bulunan harclar belli birkaç mevzua inhisar ettirilerek basitleştirilmiştir.

3. Almanya'da :

Almanya'da Damga Resmi ve harclar konusunda kabul edilmiş ve uygulanmakta bulunan usul, diğer Batılı memleketlere nazaran en rasyonel ve ileri bir sistem olarak görülür. Bu sistemin özelliklerini şu noktalarda toplamak mümkündür :

a) Almanya'da halen Damga Resmi mevcut değildir. Evvelce eyaletlere göre değişik şekillerde ve geniş ölçüde uygulanmış olan Damga Resmi 1936 da belli esaslara göre Reich Vergisi olarak yeniden düzenlenmiş, 1941 yılında ise tamamen terk edilmiştir.

b) Almanya'da Devlet plânında ve fiskal sistemin dışında organize edilmiş olan harclar, muayyen ve mahdut mevzulara inhisar etmektedir. (Mahkeme harcları, noter harcları, pasaport harcları gibi). Bunlardan mahkeme harcları özel bir kanunla ayrı bir nizama bağlanmıştır.

c) Almanya'da Fransa ve diğer Batı devletlerinin karışık, dağınık ve sistemsiz kayıt ve teşkil resimleri, harclar ve damga resmi usulü yerine bunların sahasına giren belli başlı konular hakkında, münferit tedavül vergileri ihdas olunmuştur.

Yukarda ana hatları ile izahına çalışılan Alman sisteminin karakteristiğini, fiskalitenin dışında kalan mahdut harclar bir yana bırakılırsa, sözü edilen tedavül vergileri teşkil eder. Bu vergileri şu suretle tasnif edebiliriz :

A) Sermaye Tedavülü vergileri :

1. Şirketler Vergisi (sermaye şirketlerinin tesisinde konulan veya sonradan artırılan sermaye ile, özsermaye yerine geçen istikrazlar üzerinden alınan vergi)

2. Menkul Kıymetler Vergisi (opligasyon emisyonları ve belli şartlarla yabancı menkul kıymetler üzerinden alınan vergi)

3. Borsa Muameleleri Vergisi.

B) Gayrimenkul İktisabı Vergisi :

Fransa'da Enregistrement mevzuuna giren, bizde tapu harcına tabi olan bu vergi, Alman vergi sisteminde bağımsız ve önemli bir mükellefiyet düzenlenmiştir.

C) Diğer Tedavül vergileri :

1. Ticari Senetler Vergisi,
2. Sigorta Vergisi (nakden korunma vergisi)
3. Nakliyat Vergisi,
4. Motorlu Taşıtlar Vergisi,
5. Bahsi Müsterek ve Piyango Vergisi.

Almanya'da 1958 yılında yukarıda saydığımız Tedavül vergilerinin yekûn fiskal hasılât içindeki payları şöyledir :

	D. M. Milyon	%
Sermaye Tedavülü Vergileri	139	0,32
Gayrimenkul İktisabı Vergisi	120	0,27
Ticari Senetler Vergisi	104	0,24
Sigorta Vergisi	246	0,57
Nakliyat Vergisi	544	1,26
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1 082	2,51
Bahsi Müsterek ve Piyango Vergisi	243	0,56
Toplam	2 478	5,73
Yekûn fiskal hasılâtı	43 Milyar.	

4. Diğer memleketlerde :

Amerika Birleşik Devletlerinde Damga Resmi ve Harcların federal gelir sistemindeki yeri, Avrupa devletleri ile kıyaslanamayacak derecede önemsizdir. Noter muameleleri, aksiyon ve obligasyon emisyon ve transferleri, sigorta muameleleri, oyun kâğıtları ve gümüş külçe satışı üzerinden alınan bu resimlerin tutarı fiskal hasılât içinde ancak binde ile ifade edilen bir nisbettektir. Ancak üye devletlerle büyük şehirlerde bu mükellefiyetin tatbikatı nisbeten daha geniş ve önemlidir.

Batı Avrupa'nın diğer devletlerinde (Belçika, İtalya, İsviçre, Holânda gibi) daha ziyade, Fransız Enregistremen usulünün, daha daraltılmış ve bâzılarında bir dereceye kadar ıslah edilmiş şekilleri ile uygulandığı görülür.

İsviçre'de federal plânda tatbik edilen Damga Resmi, mevzularına göre 6 kategoriye ayrılmıştır:

1. Menkul kıymet emisyonları,
2. Menkul kıymet alım satımları,
3. Menkul kıymet koponları,
4. Ticari senetler ve çekler,
5. Sigorta primleri,
6. Nakliyat belgeleri.

Kanton ve belediyelerde ayrıca tescil ve Damga resimleri uygulanır. Şu var ki, gerek konfederasyon gerek kanton ve belediyelerin bu kaynaktan sağladıkları hasılât gayet cüzi bulunmaktadır.

İtalya'da Fransa'dakine benzeyen bir usul uygulanmakta olup 1953 te çıkarılan bir kanunla Damga Resmi mevzuunda bir koordinasyon ve birleştirme yoluna gidilmiştir.

III - Türkiye'deki tatbikat :

Türkiye'de de genel seyri takibeden harclar, Osmanlı İmparatorluğunun son devirlerinde Fransız usulünün etkisi altında karışık bir hal almış ve bu duruma 1949 da başlayan vergi reform hareketine kadar devam etmiştir. Bu hareketin tesiri ile, harcların da sistem ve vuzuh bakımından de-

ğilse bile, tasnif ve tertip bakımından yeni bir nizama bağlanması yoluna gidilmiş ve böylece 1952 yılında yürürlüğe giren 5887 sayılı Harclar Kanunu vücuda getirilmiştir.

Şeklen de olsa ileri bir adım teşkil eden bu kanunlarda, harca tabi muameleler ayrı ayrı ve tasnifli olarak mevzu, mükellefiyet ve isnatları ile 10 kısımda toplanmış, 11 nci kısımda da müşterek hükümler gösterilmiştir. İlk 10 kısımda toplanan adli muamelelerle, noter ve konsolosluk muameleleri gibi klâsik harc konularıdır. Harca tabi gayrimenkul iktisapları tapu ve kadastro muameleleri kısmında yer almıştır.

Kanuna, kısımlardan her birine ait olmak üzere, 10 tarife eklenmiştir. Yalnız ve tarifelerde yer alan pozisyonların tutarı 288 dir. 5887 sayılı kanun dışındaki hayvan sağlık zabıtası ve Sefineler Resmiyle mahallî idareler tarafından alınmakta olan harclar ve aynı mahiyette resimlerin bunların dışında kaldığını belirtmek gerekir. Harcların 1961 bütçemize göre Devlet fiskal gelirleri içindeki payı şöyledir :

	Milyon Lira	Nisbet %
Tapu harcları	85	48,5
Mahkeme harcları	43	24,5
Noter harcları	13	7,4
Pasaport harcları	31	17,6
Diğer harclar	3,5	2,-
	175,5	100,-

Harcların aynı yıla ait 7,4 milyar T. L. tutarındaki yekûn fiskal hasıllata nisbeti % 2,3 ten ibarettir. Bunun yarısını tapu harcları teşkil etmektedir.

IV - Türkiye'deki harc rejiminin tenkidi :

Bizde harc tatbikatı, yukarda genel olarak izahına çalışıldığı üzere, sistem bakımından gerilik ve vuzuhsuzluğunu bütün genişliği ile muhafaza etmektedir. Bu tarihi mükellefiyet, vergi sistemi ve hukukumuzda meydana gelen gelişmeyi takip etmekten uzak kalmıştır.

Türk Vergi Sistemi; Gelir, Kurumlar ve Gider Vergileriyle prensip bakımından ileri bir nizam olarak kurulmuş olup, bu hareket olumlu bir gelişme halinde bulunmakla beraber 1952 yılında kabul edilen Harclar Kanununun, şekil bakımından ifade ettiği ilerleme bir yana bırakılırsa, sözü edilen mükellefiyetlerin teori ve tatbikat bakımlarından, Türk vergi reform hareketinin tamamen dışında kaldıkları görülür.

Yukarda belirtilen düşünceler dışında, bizdeki harclar tatbikatı özel olarak şu noktalardan tenkide değer bulunur :

a) Türkiye'de harc tabi konular, hattâ Fransız usulünü tatbik eden Batı devletlerine nazaran son derecede geniş ve teferrüatlı tutulmuştur. Bu sebeple iktisadi hayat, hukuki işlemler ve fertlerin Devlele olan münasebetleri, bu mükellefiyet formalitelerinin sıkıcı etkisi altında bulunmaktadır.

b) Harcların en önemlisi ve verimli olan ve modern vergiilikte bağımsız bir vergi karakterini almış bulunan emlak alımları ile ilgili tapu harcları, hâlâ eski hüviyetini muhafaza etmektedir.

c) Harca tabi işlemlerin bütünü, bu arada Tapu Harcına tabi işlemler, adli işlemler, pasaport ve konsolosluk işlemleri ve ruhsatnameler aynı zamanda Damga Resmine de tabi bulunmaktadır.

d) Harcların büyük bir kısmını modern vergi politikasına hâkim olan ekonomik ve sosyal görüş ve icaplarla bağdaştırma mümkün değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

Harclar Reformu

I - Reformun ana çizgileri :

1. Radikal reform ihtiyacı

Yukarıda yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere harclar konusunda köklü bir reform kaçınılmaz bir hal almıştır. Bu reformun en radikal ve rasyonel şekli, harcları basitleştirmek suretiyle mahdut konulara inhisar ettirmek, Tapu Harcının emlak alımları ile ilgili kısımlarını münferit Tedavül Vergisi haline getirmek, diğer harcları da toptan kaldırmaktır.

Şu var ki, bizde şimdilik bu yoldan gitmeğe bütçe mülâhazaları müsait bulunmamaktadır. Evvelce belirttiğimiz gibi 1961 Bütçesinde harcların hâsılat tutarı ve yekûn fiskal hasılatına nisbeti şöyledir.

Harclar	Tutarı Lira	Nisbeti %
	175,5 milyon	2,3

Başka kaynaklar bulunmadan, daha doğrusu, ekonomik kalkınma ile birlikte ilmi vergi reformunun ve tatbikatının geliştirilmesi suretiyle kamu gelirlerinin artması sağlanmadan harclar da önemli bir fedakârlık yapılması vâridolamaz.

Diğer taraftan harclar mükellefiyetini bugünkü durumu ile muhafaza etmeye de imkân bulunmamaktadır.

İzlenen Genel Vergi Reformu hareketi içinde, fiskal sistemimizin bu en geri kalmış, dağınık ve sıkıcı mükellefiyetlerini de mutlaka ele alarak mümkün olduğu kadar derli toplu ve rasyonel bir hale getirmeye mecburuz. Bu görüşten hareketle, harclar konusunda yapılacak reformun esaslarını şu noktalarda tophiyabiliriz :

1. Harca tabi bazı önemli konuları münferit vergiler haline getirmek,
2. Aynı zamanda harca ve resme tabi konuları bunlardan birinde toplamak birleştirmek,
3. Verimi pek düşük, sosyal ve ekonomik bakımlardan pek mahzurlu veya tatbiki müşkül harcları kaldırmak,

4. Muhafaza edilecek harcları bugünün para rayicine göre ayarlamak suretiyle, bu sahada önemli bir azalmaya mahal vermemek,

5. Harclarda bünyevi değişiklikleri gerektiren bahis konusu reformun sonucu olarak, bu mükellefiyetlerle ilgili yeni kanunlar düzenlemek,

Yukarıda yazılı konular mütaakip paragraflarda sırasıyla açıklanmıştır.

2. Münferit vergiler ihdası :

Harclardan münferit vergi haline getirilebilecek olanlarda şu şartların mevcudolması gerekir :

- a) Uygulama sahasının geniş olması,
- b) Fiskal randımanın yüksek bulunması,

Münferit vergiler ihdasına gidilirken bunların sosyal ve ekonomik düşünceler veya teknik sebepler ileride kaldırılmaları vârid olmamalıdır.

Bugün Harclar Kanunu içinde, tanzim edilmiş olan emlak alımları ile ilgili harc mükellefiyetlerini, yabancı memleketlerdeki tatbikatı ve gelişmeleri de göz önünde tutarak müstakil «Emlak Alım Vergisi» adı altında tanzim etmek zaruri görülmüştür.

3. Bazı resimlerin harclarla birleştirilmesi :

Evvelce belirtildiği gibi, aynı mevzular birçok hallerde hem Harç hem de Damga Resmine tabidirler. Bu şekildeki tatbikat bizde de geniş ölçüde caridir. Bu cümleden olmak üzere adli muameleler, pasaport ve konsolosluk muameleleri ve ruasatnameler hem Harca hem Damga Resmine tabi bulunurlar. Modern fiskalitenin anlayışı ve tekniği bakımından tamamen gayrimantiki,

külfetli ve usandırıcı olan bu usulü terk ederek mümkün mertebe harc ve resmi birleştirmek suretiyle bunları ya sadece harca ya da resme tabi tutmak yoluna gidilmiştir.

4. Bâzi harçların kaldırılması :

Yapılacak reformda, verimi pek düşük veya uygulanmaları sosyal ve ekonomik bakımlardan mahzurlu olan bâzi harçların kaldırılması zaruri bulunmuştur.

5. Harc nisbetlerinin ayarlanması :

Muhafaza edilecek olan harçların bugünün rayicine göre yeniden tesbit edilmesi de reformun bir icabıdır.

Bilindiği gibi harc mevzuunda, 201 sayılı Kanunla Konsolosluk ve Pasaport harçlarında 1961 de yapılan artırmalar haric, para değerinde vukua gelen düşüşü nazara alarak her hangi bir ayarlama yapılmamıştır. Bu sebeple tarifelerde harc miktarları mevzuların mahiyetine göre yeniden tâyin ve tesbit edilmiştir.

6. Yeni bir kanun tedvin edilmesi :

Harçların yukarda arz edilen esaslar dairesinde, yeni nizama tabi tutulması, bu mükellefiyetlerle ilgili kanunların modern fiskal anlayışa ve vergi hukukunun prensiplerine göre yeni baştan tedvin edilmesini gerektirmektedir.

Bu suretle harc konuları daraltılmış, çağdaş tedvin tekniğine göre vuzuhlu ve açık bir kanun yaratılmış olacaktır.

II - Yeni Harçlar Kanunu tasarılarının genel izahı :

Yeni harc sisteminin kuruluşundaki ana maksadı, bu mükellefiyetin de genel vergi reformu plânı içinde diğer reform hareketleriyle uyumlu bir ünite olarak yerini ve mevkiini almasını sağlamaktır.

Gerçekten geniş bir alana yayılı bulunan harçları, yukarda yaptığımız açıklama ve tenkidlerin ışığı altında, dağınık, karışık ve sıkıcı olmaktan kurtarmak lâzımdır.

Halkın devletle münasebetlerinin birçok safhalarında kendini göstermesi itibarıyla, demokratik bir anlayış içinde harçlara yön vermek de üzerinde durulması gereken hususlardan biridir.

Konuyu sadeleştirmek, vuzuhlu kılmak, bürokratik işlemleri azaltmak, sistem mevzu ve tarife bakımlarından harçları daha rasyonel hale getirmek de başlıca hedefler olarak düşünülmüştür.

Yeni sistemin kuruluşunda ayrıca çeşitli merciler, teşekküller ve şahıslardan intikal eden mütalâa ve şikâyetler de göz önünde bulundurulmuştur.

1. Harçlar Kanununun mevzuu :

Harc tabi konular yürürlükteki kanunda olduğu gibi yine tarifeler şeklinde tesbit edilmiştir :

Bu iş yapılırken yeni bir sınıflama ve tertibe gidilmiş, tarifelerin bazıları birleştirilmiş, aynı tarifede yer alan pozisyonların birbiri ile ilgili ve bağlantılı olanları yeniden gruplandırılmıştır.

Aşağıdaki paragraflarda işaret olunacağı üzere bir kısım harc tarifeleri bütün olarak, bir kısmının da bazı parça ve pozisyonları harc mevzuu dışına çıkarılmış, münferit bazı resim ve harçlar yeni bir tarifeye bağlanmak veya mevcut tarifelere eklenmek suretiyle mevzuun içine alınarak harçlar ile birleştirilmiştir.

Harc mevzularının bir tarife maddesi ve pozisyonu halinde tâyin ve tesbitinde ise şu esaslar hâkim olmuştur.

Dağınık ve seyrek işlemler bir tarafa bırakılmış, teferuat ayıklanmış, konunun ve işin kesafet gösteren ve işlemi temsil eden belirli, esaslı muamele ve safhaları ele alınmış ve harçların, açık ve toplu olan bu safhalar üzerinde oturtulmasına çalışılmıştır.

Sosyal ve ekonomik mülâhazalara ve mevzuun fiskal değerine de tarife pozisyonlarının tesbitinde ön plânda yer verilmiştir.

Adliye harçları arasında yer alan iflâs harçları konusunda, iflâs işlerinin ârzî olduğu, fiskal bir portresi bulunmadığı ve esasen harcın alacaklı tarafından ödeneceği gerekçesiyle bu işlemlerden alınan harçların kaldırılması yolunda bir teklif ileri sürülmüş ise de, bu teklif iflâsın kolektif bir ic-

ra mahiyetinde olması ve idareye daha ağır bir yük yüklemesi ve yabancı memleketlerin tümünde bu konuda daha ağır bir mükellefiyetin cari bulunması sebepleriyle çoğunlukla kabul edilmemiştir.

İşte bu ana hareket noktalarından gidilerek yeni Harçlar Kanununun mevzuu ekli tarifelerde teferuatlı olarak gösterildiği üzere şu şekilde tâyin ve tesbit olunmuştur.

- (1) Sayılı Tarife - Adliye harçları
 - A) Mahkeme harçları
 - I - Dâva ve başvurma harcı
 - II - Celse harcı
 - III - Karar ve ilâm harcı.
 - B) İcra ve iflâs harçları :
 - I - İcra harçları
 - II - İflâs harçları
 - C) Ticaret sicili harçları :
 - I - Kayıt ve temsil harçları
 - II - Kayıt suretiyle ve tasdikname harçları
 - D) Diğer adli harçlar :
 - I - Suret harçları
 - II - Depozito harçları
 - III - Defter tutma harçları
 - IV - Miras işlerine ait harçlar
- (2) sayılı tarife - Noter harçları
 - I - Değer üzerinden nispi harçlar
 - II - Maktu harçlar
- (3) Sayılı Tarife - Vergi itiraz harçları
 - I - Başvurma harcı
 - II - Nispi harçlar
 - III - Maktu harçlar
- (4) Sayılı Tarife - Tapu ve kadastro harçları
 - I - Tapu işlemleri
 - II - Kadastro işlemleri
- (5) Sayılı Tarife - Konsolosluk harçları
 - I - Değer üzerinden nispi harçlar
 - II - Gemcilik işlerinden ton üzerinden nispi harçlar
 - III - Maktu harçlar
- (6) Sayılı Tarife - Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harçları
 - I - Pasaport harçları
 - II - Vize harçları
 - III - İkamet tezkeresi ve tasdik harçları
- (7) Sayılı Tarife - Gemi ve liman harçları
 - I - Gemi sicil işlemi harçları
 - II - Liman işlemi harçları
- (8) Sayılı Tarife - İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harçları
 - I - İmalât ruhsatları
 - II - İhracatçı ruhsatnameleri
 - III - Maden arama ruhsatnameleri, işletme ruhsatnameleri ve işletme imtiyazları
 - IV - Petrol işlemleri
 - V - Satış ruhsatları
 - VI - Meslek erbabına verilecek tezkere vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar
 - VII - Okul diplomaları

(9) Sayılı Tarife - Trafik harçları

- I - Kayıt ve tescil harçları
- II - Ehliyetname ve şöför adayı belgeleri harçları
- III - İmtihan harçları
- IV - Ehliyetname vizesi harçları
- V - Fennî muayene harçları
- VI - Ruhsat harçları

2. Harçların nisbetleri :

Harc konularının toplu safhalara bağlanmasının tabii sonucu olarak harc miktar ve nisbetleri de yeniden tayin ve tesbit edilmiştir. Bu yapılırken aynı zamanda yürürlükteki nisbetlerden yüksek ve ağır olanlar hafifletilmiş, para rayiçinin değişmesinden ileri gelen bâzı nisbet ve miktar düşüklükleri de bir dereceye kadar düzeltilmiştir.

3. Harçlar dışına çıkarılan mevzular :

a) Münferit vergi haline getirilen mevzular :

Yeni harçlar sistemi kurulurken münferit vergi haline getirilebilecek mevzular incelenmiş ve bugün harçlar mevzuu içinde en önemli yeri tutan gayrimenkul iktisaplarının münferit, bağımsız bir vergi olarak ihdas edilebilme şartlarını tamamen taşıdığı neticesine varılmıştır.

Bu düşüncelerle, bugünkü Tapu ve Kadastro harçları içinde yer almış bulunan, ivaz mukabili gayrimenkul iktisabıyla ilgili harçlar, bu tarifeden çıkarılarak ayrı bir vergi kanunu mevzuu yapılmış ve buna mütedair hazırlanan «Emlâk Alım Vergisi Kanunu Tasarısı» ayrıca sunulmuştur.

Bu suretle Türkiye'de gayrimenkullerin ve gayrimenkul üzerindeki irtifak haklarının karşılığında iktisabı, gayrimenkullerin ve irtifak haklarının sermaye şirketlerine sermaye olarak konulması, gayrimenkullerin ölüncüye kadar bakma akdi ile temlik, verginin mevzuuna ithal olunmuştur.

İvazlı gayrimenkul iktisabı ile ilgili olmayan işlemler ve diğer bâzı tapu ve kadastro işlemleri yine harçlar içinde bırakılmışlardır.

b) Kaldırılacak harçlar :

Harçların yeni kuruluşunda, fiskal bakımdan önemini kaybetmiş, ekonomik ve sosyal bakımlardan savunulamiyacak durumda bulunan mükellefiyetlerin tasfiye edilmesi başlıca hedeflerden biri olmuştur. Bu münasebetle, hayvan, sağlık zabıtası resmi ele alınmış ve tasfiye edilmesinin lüzumlu olduğu neticesine varılmıştır.

405 sayılı eski bir kanuna dayanan ve hayvanların ve hayvani maddelerin muayenesi münasebetiyle alınan bu resmin 1961 yılı bütçesinde tahmin olunan miktarı 125 bin liradır. Bu itibarla fiskal bir değeri yoktur. Mevzu işlense de, önemli bir gelir kaynağı olmak niteliğinden mahrumdur.

Kadı ki, hayvanların sağlık ve sağlamlığını hayvan maddelerinin bozuk olmamasını ve dolayısıyla insan sağlığını korumaya varan ve Devletçe yapılan bir mürakabe ve kontrol işlemi üzerinden resim alma genel sıhhat ve tarım politikasıyla bağdaştırılamaz.

Diğer taraftan resmî umumileştirmeye ve iskele ve istasyonlardaki veteriner muayenelerine bağlı kalan bugünkü tatbikatı tam ve işler hale getirmeye de imkân görülememektedir. Bu sebeptendir ki, Hayvan Sağlık Zabıta Resminin tamamen kaldırılması uygun bulunmaktadır.

c) Harçlar dışına çıkarılacak işlemler :

Yeni harc tarifelerinde tutulan ve uygulanan metodun icabı olarak harc mevzuu dışında kalmış işlemleri yürürlükteki tarife ile yapılacak kıyaslamada derhal görmek mümkündür. Burada işaret etmek istediğimiz husus bu münferit işlemler değil bir bütün olarak harçlar dışına çıkarılan konulardır. Bunları şöylece özetlemek mümkündür.

1. Yürürlükteki (6) sayılı tarifenin mevzuunu teşkil eden nüfus işlemleri, (9) sayılı tarifenin mevzuunu teşkil eden vatandaşlık işlemleri harc mevzuu olmaktan çıkarılmış ve bu tarifeler bütün halinde tasfiye edilmiştir.

Nüfus işlemlerinin değersiz bir harc mevzuu olması ve artırılmasına mahiyetinin elverişli bu-

İnmeması ve işlemin esasının da harca tabi tutulmamış olması arızı birkaç işleme taallük eden bu günkü harcın tamamen tasfiyesini haklı gösterecek sebeplerdir.

Vatandaşlık işlemlerine gelince, bunlar da esas itibarıyla arızı işlemlerdir. Göçmen ve mülteciler ve bunlara kıyaslanacak durumda olanlar kayıtsız şekilde hare mevzuu dışında bırakılınca vatandaşlık işlemlerinin bir hare temeli olarak önemli olduğu ileri sürülemez. Nüfus işlemlerine benziyen mahiyeti de nazara alınınca vatandaşlık işleminin bir vergi konusu olarak muhafaza edilemeyeceği düşünülmüştür.

2. Ceza dâvalarından alınacak harclar (şahsi haklarla ilgili dâvalar hariç) ile avukatlık işlerine mütaallik harclar bütün olarak hare mevzuu dışına çıkarılmıştır.

Gerçekten ceza dâvalarının bir hare mevzuu ve sebebi yapılması harcların dayandığı prensip ile bağdaştırılamamış, Devletin âme menfaatine kullandığı ceza, tedip ve ıslah hakkının suçlulara yönelen bir hare mükellefiyeti meydana getiremeyeceği neticesine varılmıştır. Diğer taraftan ceza dâvası harclarının gerçek bir fiskal değeri de bulunmamaktadır. Maliye idaresini fuzuli olarak işgal etmekte, küçük miktarlardan terekübetmesine karşılık binlerce mükellefe taallük etmektedir. Bunlardan harcın takip ve tahsili güç, verimsiz ve çok düşük nisbetlidir. Bütün bu sebepler ile ceza dâvalarından alınacak harcların mevzu dışına çıkarılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Avukatlık işlerine gelince, adliye harcları içinde yer alan işlemler esas itibarıyla avukatlık meslekinin disiplin muamelelerine taallük etmektedir. Bu sebeplere dayanarak avukatlık işlemleri de adliye harcları mevzuunun dışına çıkarılarak tasfiye olunmuştur.

3. Yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşlarının ahvali şahsiyelerine mütaallik işlemlerde konsolosluk harcları mevzuu dışına çıkarılmışlardır.

Gerçekten ahvali şahsiye işlemleri Türk vatandaşlarının yabancı memleketlerde kaydolanup hüviyetlerinin tesbit ve ifade olunmasından ibarettir. Bu işlem vatandaş ilmhaberleri verilmesi yoluyla sağlanmaktadır. Nüfus işlemlerine kıyaslanabilecek bu evraktan hare alınması, adedleri zaten mahdudolan ve mütekâsif buldukları memleketlerde ise zayıf durumda bulunan Türk vatandaşlarını sıkıcı ve malî bakımdan da ezici olmaktadır.

Türkiye’de nüfus ve hüviyet işlemleri tamamen hare mevzuu dışına çıkarılırken bunlara benzeyen ve hattâ daha da kolaylaştırılması icabeden ahvali şahsiye sicil muamelelerinin de harca tabi tutulması doğru ve uygun bulunmuştur.

4. Konsolosluk harcları içinde yer alan menşe şahadetnameleri harcı üzerine yapılan incelemeler sonunda GATT çerçevesi dâhilinde varılan anlaşmalara uyularak bu harcların kaldırılması, prensip itibarıyla uygun bulunmuştur.

4. Birleştirilen hare ve resimler

Yeni harclar sistemi kurulurken önemli konulardan birini de münferit haldeki bazı resim ve harcların birleştirilmesi, resim ve harclardaki özellikle Damga Resmi ve harclardaki tedahüllerin giderilmesi teşkil etmiştir. Bununla ilgili olarak

- a) Sefineler Resmi,
- b) Tayyare Resmi,
- c) Gümrük kâğıtlarından alınan Savunma Vergisi,
- d) Trafik Resmi ve harcları,

üzerinde durulmuştur.

Sayılan resim ve harclardan, Tayyare Resmi ile Savunma Vergisi hakkındaki düşüncelerimiz, teklif olunan yeni Damga Vergisinin izahları içinde ifade olunmuştur. Trafik Resmi ile teklif olunan yeni Motorlu Nakil Vasıtaları Vergisi mevzuu içinde açıklanmıştır.

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğünde nizamlanmış olan Trafik Harclarının, adı geçen kanun ve tüzük içinden çıkartılmış ve teklif edilen yeni Harclar kanun tasarısı içine alınarak, tasarının (9) sayılı tarifesi içinde düzenlenmiştir.

Sefineler Resmi, merakibi bahriyeden alınarak rüsum hakkındaki 216 sayılı eski bir kanuna dayanmaktadır. Kavrıldığı muameleler tipik harc mevzuları olmakla beraber, kanunun terim, işlemleri ifade ve çerçeveleme ve târife bakımlarından çok eskimiş bulunması, gemi ve gemi işlemlerine dair hukukî muamelelerin Devletle olan münasebet ve bağlantılarının değişmiş olması, kanunun yeniden ele alınarak incelenmesini icabettirmiştir. Bu çalışma ve inceleme neticesinde Sefineler Resmi münferit bir harc olmaktan çıkarılmış «Gemi ve Liman Harçları» adıyla yeni harçlar sistemimize katılarak buna mahsus bir târife ihdas olunmuştur.

Damga Resmi ile harçlar arasındaki tedavüllere gelince, yeni Damga Resmi sistemimizin izahı sırasında daha geniş olarak temas olunduğu gibi Damga Resmine tabi bulunan bâzı evrak, dayandığı muamelelerin harc mevzuu olması itibariyle, bu resmin dışına çıkarılmıştır. İmtiyazlar, ruhsatnameler, ihtira beratları, alâmeti farikalar, vekâletnameler mahkeme işlerine ait evrak, pasaportlar, diplomalar, konkordatolar ilâh. gibi.

Bu işlemlerin harc târifelerinde pozisyonları mevcut ise onunla birlikte ve harc miktarı da düzeltilerek birleştirilmiş, harc mevzuu yapılmak değerinden mahrum olanlar veya mahallî plânda mütalâası icabedenler tasfiye edilerek harc mükellefiyeti dışı bırakılmıştır.

5. Teklif edilen tasarrufların sistemi :

Yukarıki kısımlarda tafsilâtiyle belirtildiği üzere, çok çeşitli ve dağınık olan harc mevzuları 1952 yılında tedvin edilen Harçlar Kanunu ile bir araya toplanmış ve bunlara bir sistem ve vuzuh verilmeğe çalışılmıştır. Ancak adıgeçen kanun dahi, sistem itibariyle bugünkü vergi tekniğine uygun bulunmamakta, harçların mevzuu, mükellefiyet, muafiyet, tarh, tahakkuk, ödeme ile ilgili hükümleri sarîh olarak her kısımda belirtilmediği gibi, harc mevzuları ile ilgili kısımlar arasında bâzı tedahüller de mevcut bulunmakta, keza Vergi Usul Kanununda yer alması icabeden usule ve cezaya müteallik hükümler dahi kanunun muhtelif maddelerine biribiriyile irtibatları temin edemeyecek şekilde konulmuş bulunmaktadır.

Bu unsurları gidermek maksadiyle tasarı bir sistem ve aşağıda yazılı esaslar dairesinde hazırlanmıştır.

Evvelce tasarımı teşkil eden harc mevzuları başlıca (9) kısma ayrılmış ve her kısım kabul edilen sisteme uygun olarak, mevzu, mükellefiyet, muafiyet, harc alma ölçüsü ve nisbetleri, harcin ödenmesi başlıkları altında bölümler halinde tanzim edilmiştir.

Tasarının «kısımlar arasında müşterek hükümler» i ihtiva eden 10 neu kısmın, mümkün olduğu kadar mahdut hükümleri ihtiva etmesine ve bu suretle diğer kısımların müstakil hüviyetlerinin bozulmamasına çalışılmıştır.

Gerçekten yürürlükteki kanunda müşterek hükümleri ihtiva eden kısımda, kanunun çeşitli mevzularıyla ilgili ve birbirleriyle alâkasız hükümleri ihtiva eden birçok maddeleri mevcuttur. Tasarı hazırlanırken çeşitli mevzularla ilgili hükümleri ihtiva eden maddeler ayıklanmış ve her hüküm aidolduğu mevzuu ile ilgili kısma intikal ettirilmiştir.

Diğer taraftan 213 sayılı yeni Vergi Usul Kanunu ile harçlarda, bu kanun hükümlerine tabi tutulduğu cihetle, yürürlükteki Harçlar Kanununda mevcut ceza ve usule müteallik hükümler yeni tasarıya alınmamış ve bu gibi hükümlerin Vergi Usul Kanunu içine konulması hususu uygun mütalâa edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tasarı maddelerinin ve kanun tasarisına bağı tarifelerin izahı

İlişik olarak sunulan, «Harçlar kanunu tasarısı» ihtiva ettiği mevzuların nevi ve mahiyetlerine göre (9) kısma ayrılmış bulunmaktadır. Bu kısımlar şunlardan ibarettir.

1. Adliye harçları,
2. Noter harçları,
3. Vergi İtiraz harçları,

4. Tapu ve kadastro harcları,
5. Konsolosluk harcları,
6. Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harcları,
7. Gemi ve liman harcları,
8. İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harcları,
9. Trafik Harcları.

Kanun tasarısı, bu (9) kısım arasında müşterek mahiyette olan hükümleri kavrayan bir 10 neu kısmı da ihtiva etmektedir.

Yukarda (9) kısımda yazılı harc mevzularına giren işlemleri ve tabi oldukları harc nisbetlerini gösteren (9) aded tarife, aynı başlıklar altında kanun tasarısına eklenmiş bulunmaktadır.

Bu (9) kısım ve her kısma ekli harc tarifelerinin mahiyetleri aşağıda sırasıyla izah olunmuştur.

I - Adliye harcları :

Adliye harcları, mükellefiyet, istisna ve muafıklar, Harc alma ölçüleri ve nisbetleri, harcın ödenmesi, çeşitli hükümler adları altında (5) bölüme ayrılmış ve 37 madde içerisinde tanzim edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Onbir maddeden ibaret bu bölümde, harcın mevzuu ve mükellefine ait hüküm yer almaktadır. Tasarının mevzuu ile ilgili 1 maddesine göre, «Adliye işlemlerinden tasarıya bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanları» Adliye harclarına tabi tutulmaktadır.

(1) Sayılı tarifeye göre alınacak harçlar, A) mahkeme harcları, B) İcra ve İflâs harcları, C) Ticaret sicil harcları, D) Diğer Adliye harcları (müşterek kısım) olmak üzere (4) ana konu içerisinde toplanmıştır.

A) Mahkeme harcları :

Mahkeme harcları, Hukuk ve Ticaret davalariyle, ihtilâfsız yargı konularında ve İcra tetkik mercilerinde tatbik edilmek üzere;

1. Dâva ve başvurma harcı,
2. Celse harcı,
3. Karar ve ilâm harcı,

İsimleri altında üç çeşit harctan müteşekkildir.

Yukarıda adları geçen üç çeşit mahkeme harcları, sadece hukuk ve ticaret davalariyle, konunun hususiyetine göre mahkemede taraf teşkiline imkân bulunmayan ihtilâfsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde tatbik edilecek olup umumi kısımda açıklandığı üzere ceza mahkemelerinde görülen davalar sebebiyle, bundan böyle harc alınmayacaktır.

Ancak ceza mahkemelerinde şahsi hukuka ait hakların da hüküm altına alınması halinde, bunlar hukuk mahkemelerinde görülen davalardan mahiyet itibariyle farklı bulunmadıklarından mükellefiyette eşitlik sağlamak maksadiyle, bu nev'i davalardan da celse harcları hariç olmak üzere (1) sayılı tarife gereğinde harc alınacağı 1. maddenin 2. fıkrasıyla hükme bağlanmıştır.

Yukarıdaki izahattan ve (1) sayılı tarifenin tetkikinden anlaşılacağı üzere, yürürlükteki Harclar Kanununa göre harca tabi tutulmuş bulunan avukatlık işlemleri de harc mevzuu dışında bırakılmış bulunmaktadır.

Bu açıklamalardan sonra yukarıda adı geçen yazıda üç çeşit mahkeme harclarının mahiyetleri aşağıda gösterilmiştir.

1. Dâva ve Başvurma harcı

Dâva ve Başvurma harcı, bu kanun tasarısı ile, harclar mevzuunda teklif edilen yeni bir deyim ifade etmektedir.

Bu harc çeşidi, Hukuk ve Ticaret Mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde ve Yargıtayda, dilekçe ile veya tutanakla dava açılması veya taraf teşkiline imkân bulunmayan hallerde bu mercilere başvurulması sebebiyle ödenecek bir maktu harcı ifade etmektedir.

Şüphesiz davaya müdahale edilmesi halinde de bu durum bir nevi yeni dava teşkil ettiğinden müdahale eden tarafta dava ve başvurma harcı ödeyecektir.

Hazırlanan tarifeye göre, dâva ve başvurma harcı, Yargıtaya başvurmada 40 lira, sulh mahkemelerinde ise 30 lira olarak tesbit edilmiştir.

Teklif edilen dâva ve başvurma harcı, yürürlükteki Harclar Kanununda yer almış olan, kaydiye, tebliğ, tezkere zabıt harcları gibi bu çok çeşitli, müteferrik, her muamele ve evrakta alınmaları sebebiyle mükellefleri sıkan harclar yerine kaım olmakta, ve bir defa dâva ve başvurma harcını ödiyen mükellefler için artık, bu işler sebebiyle harc ödemek mecburiyeti kalmamaktadır.

Yürürlükteki Harclar Kanununa göre, her nev'i dilekçelerin, dâva arzuhallerinin, cevap lâyhahallarının ve buhlara bağlı olarak verilecek ve her hangi bir husus için ibraz olunacak evrakın her birinin 30 kuruşluk kaydiye harcına, keza dilekçelerin dâva arzuhallerinin, lâyhahaların, celpname ve sair dâva evrakının, tebliğinde her nüsha için 20 kuruşluk tebliğ harcına tabi olduğu düşünülürse, adliyyede cereyan eden bu işlemler sebebiyle alınan dağınık müteferrik bu gibil harcların mükellefleri ne dereceye kadar izae ettikleri izahı varestedir.

Bütün bu harclar yerine, dâvanın açılması veya adli mercilere başvurulması halinde bir defaya mahsus olmak üzere 20, 30 veya 40 liralık dâva ve başvurma harcı ile yetinileceği göz önünde bulundurulduğu takdirde, teklif edilen yeni sistemin mükelleflere sağlayacağı kolaylığı ve rahatlığı tahmin etmek mümkündür.

Ayrıca şu husus belirtmek lâzımgelir ki teklif olunan maktu dâva ve başvurma harcı, aynı konu ile ilgili olarak halen dağınık ve perakende bir surette toplanmakta olan harc varidatını fazlasıyla karşılayacak bir ölçüdedir.

2. Celse harcı :

Bilindiği üzere, yürürlükteki kanuna göre hukuk ve ticaret mahkemelerinde celse harcı, muhakeme tarafların talep ve muvafakatleri üzerine talik edilmiş ise, taraflardan ve evvelce yapılması mümkün olan bir keyfiyetin yapılmamış olmasından dolayı talik edilmişse, talike sebebiyet veren tarafından alınır.

Her iki halde talike vekiller sebebiyet vermişse celse harcı vekillere tahmil olunur.

Celse harclarına taallük eden ve yukarda mahiyeti belirtilen bu harc nev'inin tatbikatının zor olması, celse harcının ödenmedikçe muhakemeye devam olunmaması adliyyede işleri olan vatandaşları çok sıkması bu usulün kaldırılmasını ve daha kolay ve basit bir usulün kabul edilmesi neticesini intacetmiştir.

Teklif edilen tarifede yazılı olduğu üzere celse harcları, sulh hukuk mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde 5, asliye mahkemelerinde ise 10 lira olarak tesbit edilmiştir.

Hemen ilâve etmek gerekirkî, celse harcları muhtasıran hukuk dâvalarıyla ilgili mahkeme celseleri için varid olup, tasarının 1 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ceza mahkemelerinde görülen ve şahsi hukuka ait hakların hükmü altına alınması sebebiyle cereyan edecek celseler için harc alınması bahis konusu olmamaktadır.

3. Karar ve ilâm harcı :

Mahkeme harclarının 3 ncü çeşidini «karar ve ilâm» harcı, teşkil etmektedir. (Bu harclar nispi ve maktu olmak üzere iki kısma ayrılmıştır.

a) Nispi harclar :

Nispi harclar, konusu belli bir değerle ilgili bulunan davalarda esas hakkında karar verilmesi halinde hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden mütedenni bir tarife gereğince alınacaktır.

Yeni teklif edilmiş olan «anlaşmazlık konusu değer» deyim yürürlükteki kanun ve tarifelerde yer almış bulunan «hüküm altına alınmış olan miktar ve kıymet» tabirine tekabül etmektedir.

«Anlaşmazlık konusu değer» deyimini adli hukukumuzda kasdedilen maksadı daha iyi ifade edebileceği ve ihtilâflara yer vermeyeceği mütalâa edilmiştir.

Karar ve ilâm harclarının yukarıda ifade edildiği gibi mütedenni bir tarife gereğince binde 30 dan başlayıp binde 25 şe kadar azalan bir nisbete göre alınması derpüş edilmektedir.

Adliye harclarının temeli kabul olunan anlaşmazlık değeri üzerinden bugün binde 40 nisbetinde alınmakta olan ilâm harcında esaslı bir indirim yapılmıştır. Gerçekten Devletin kendisine arz edilen bir ihtilâfın avukatlık tarifesindeki ücretlere yakın bir seviyeye ulaşan yüksek bir harc miktarı karşılığında görmesi, adaletin pahalıya mal olduğu yolundaki iddialara kısmen hak vermektedir.

Teklif edilen tarifedeki nisbetlerle kısmen haklı görülen bu mahzurlar giderilmiş olacaktır. Meselâ halen yürürlükteki kanuna göre 100 000 liralık bir dâva için binde 40 hesabıyla 4 000 liralık karar ve ilâm harcı ödemek lâzımgeldiği halde, yeni tarife gereğince aşağıda hesab edildiği üzere

50 000 lira için binde 3 hesabıyla	1 500 lira
sonra gelen 50 000 lira için binde 25 hesabıyla	1 250 lira

Yekûn 2 750

2 750 lira yani binde 27,5 nisbetinde harc ödenmesi gerekmektedir ki, binde 12,5 nisbetinde bir indirim yapılmış olmaktadır. Şüpheli ki anlaşmazlık konusu değer 100 000 liradan fazla olduğu takdirde bu nisbet daha azalmaktadır.

Konunun hususiyeti nazara alınarak, bir gayrimenkulün hissedarlar arasında suyuun izalesi suretiyle taksimine dair olan hükümlerde harc nisbeti binde 5, gayrimenkulün hissedarlar arasında taksimine dair olan hükümlerde ise harc nisbeti binde 2 olarak tesbit edilmiştir.

Yukarıda birinci fıkrada yazılı olan işlemlerden halen binde 10 nisbetinde harc alınmaktadır. Nispi harclarda yapılan umumi indirimler meyanında, bu mevzudan da alınan harc nisbeti fazla görülerek, nisbet binde 5 e indirilmiş bulunmaktadır.

Ancak anlaşmazlık konusu değer çok cüzi bir rakâmı ihtiva etse dahi, asgari olarak 15 lira olarak tesbit edilmiştir.

b) Maktu harc :

Konusu belli bir değerle tesbit edilmemiş, dolayısıyla anlaşmazlık konusu değeri bulunmayan davalardan, nispi harcın alınmasına imkân bulunmadığı cihetle, bu nevi dâvalar maktu harca tabi tutulmuşlardır.

(1) sayılı tarifede yazılı olduğu üzere maktu harca tabi tutulan işlemler şunlardır.

Nispi harca tabi tutulması imkânı olmayan, yani tarifenin 1 nci fıkrası dışında kalan dâvalarla taraf teşkiline imkân bulunmayan dâvalarda davanın ret kararlarıyla icra tetkik mercilerinin 1 nci fıkra dışında kalan kararları 15 lira, 1 nci fıkra dışında kalan Yargıtay kararları 30 lira, Yargıtayın icranın tehiri kararları 15 lira maktu harca tabi tutulmuşlardır.

Bu mevzuda mer'i hükümlere nazaran yapılan en önemli değişiklik şundan ibarettir.

Bilindiği üzere meri hükümlere göre Yargıtayın icranın tehiri kararları icrası tehir olunan miktar ve kıymet belli ise binde 3 nisbetinde, muayyen kıymet takdiri mümkün olmayan hallerde de 10 lira maktu harca tabi bulunmaktadır.

Teklif edilen tasarıya göre, bundan böyle Yargıtayın icranın tehiri kararları münhasıran 15 liralık maktu harca tabi tutulacak, bunlardan artık nispi harc alınmayacaktır.

Bu yola gidilmesinin sebebi şudur:

Bilindiği gibi bugün, anlaşmazlık konusu değer üzerinden, dâvanın görüldüğü mahkemede nispi karar ve ilâm harcı alınmaktadır. Hüküm temyizi halinde, Yargıtayın tasdik veya işin esasını karar altına alması, keza tarife mucibince nispi harcın ödenmesini icabettirmektedir.

Bu durumda Yargıtayın aynı mevzuda vereceği icranın tehiri kararlarının da nispi harca tabi tutulması, mükerrerlik yönünden muhik görülmemiştir. Bu düşüncelerle bu nevi kararlar münhasıran 15 liralık maktu harca tabi tutulmuştur.

B) İcra ve iflâs harçları:

Bilindiği gibi yürürlükteki kanunda, İcra ve İflâs harçları müstakil bir kısım teşkil ettiği gibi bu harçlara ait (2) sayılı özel bir tarife bulunmakta iken, teklif edilen tasarıda, İcra ve İflâs harçları, adıyla harçları içinde mütalâa edilmiş ve tamamı yeni (1) numaralı tarifede toplanmıştır.

Bu sebeple, İcra ve İflâs harçları da mahkeme harçlarında olduğu gibi ana işlemlerde temerküz ettirilmiş ve icra harçları ile iflâs harçları olmak üzere iki kısımda mütalâa edilmiştir.

1. — İcra harçları:

İcra harçları, icraya başvurma, tahsil ve idare harçları olmak üzere 3 önemli noktada toplanmıştır.

a) Başvurma harcı:

Bunlardan 10 liralık icraya başvurma harcı, yürürlükteki kanunda, yer almış bulunan kayıt ve tebliğ harçları yerine kaim olmaktadır. Bu suretle mahkeme harçlarında olduğu gibi dağınık ve müteferrik işlemlerden hare alınmasından vazgeçilmiş olacaktır.

b) Tahsil harcı :

Değeri belli olmıyan icra takiplerinde icranın yerine getirilmesi harcı maktu olmak üzere 20 liradır.

Halen bu nevi takiplerde işin mahiyetine göre 4, 5, 6, liralık maktu harc alınmaktadır. Bu nevi harçların tasarıda seyyanen 20 liralık harca tabi tutulmasının sebebini, bir taraftan para rayiçindeki değişiklik, diğer taraftan Adliye harçlarında umumi harc reformunun intacedeceği gelir kaybının kısmen telâfisi düşüncesi teşkil etmektedir.

Değeri belli olan icra takiplerinde tahsil harcı, değer üzerinden nispi olarak alınacaktır.

Bu nisbetler, ödeme veya icra emrinin tebliği üzerine hacizden evvel ödenen paralarda % 2 olarak tesbit edilmiştir.

Halen aynı işlemlerden % 3 nisbetinde harc alınmaktadır. Ödeme ve icra emrinin tebliği üzerine, kendiliğinden, haciz yapılmadan borcun ödenmesi halinde, icra dairesinin büyük bir külfete katlanmadığı düşünülerek, bu işlemde % 1 nisbetinde bir indirim yapılmasının muvafık olacağı mütalâa edilmiştir.

Hacizden sonra ve satıştan önce ödenen paralarda % 4, haczedilen malların satılıp paraya çevrilmesi suretiyle tahsil olunan paralarda % 5 nisbetinde tahsil harcı alınması teklif olunmaktadır ki, bu nisbetler mer'i kanundakilerin aynıdır.

Tahsil harçlarından olup farklı bir nisbete tabi tutulan bir diğer konu da şudur.

Resmî ve özel müesseseler memur ve hizmetlilerinin maaş, ücret, gündelik ve sair hizmet gelirlerinin haczi suretiyle tahsil olunan paralardan % 2 nisbetinde harc alınması teklif edilmiştir.

Yürürlükteki kanunun tarifesine göre her ne kadar bu işlemler % 3 harca tabi bulunmakta ise de, işlemin mahiyeti itibariyle, bu nevi icra yoluyla tahsil pek kolay ve icra dairelerine önemli bir külfet tahmil eder mahiyette görülmemiş ve bu sebeple harcın nisbeti % 2 ye indirilmiştir.

c) İdare harçları :

İcra dairelerinde alınacak olanlardan bir diğeri de idare harcıdır ve bu harc maktu olmak üzere 10 liradır.

2. İflâs harcları :

İflâs dairelerinde alınacak harclar da iki nevi olup, birincisi maktu 20 liralık iflâsın açılması veya konkordato isteği ve masaya katılma hareı, diğeri ise iflâsta paylaşılan para üzerinden veya konkordato halinde alacaklara verilmesi kararlaştırılan para üzerinden hesaplanan % 5 ve % 2 nisbetli olan nispi harclardır.

İflâs harclarına ait yürürlükteki kanunda mevcut diğcr harcların kaldırılması uygun görülmüştür.

C) Ticaret sicili harcları :

Teklif edilen (1) sayılı tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere, ticaret sicili harclarında yapılan en önemli değişiklikler şunlardır.

Bilindiği gibi halen ticaret unvanının tescil ve ilânından 10 lira maktu harc alınmakta, ticaret şirketlerinin tescil ve ilân da sermayeleri üzerinden binde 1 nisbetinde harca tabi bulunmaktadır.

Bu durumun bir taraftan, teşvik edilmeleri istenilen sermaye şirketlerinin kuruluşlarını engellediği, diğcr taraftan hareketin kaçabilmek için şirketlerin kuruluş sermayelerini az gösterip bilâhara sermaye artırılmasını başka yollarla tenin yoluna gittikleri müşahede edildiğinden, her iki mahzuru da ortadan kaldırmak maksadiyle, ticaret sicili harclarından nispi harc alma usulü kaldırılarak, tarifedeki maktu harclar teklif edilmiştir.

Meselâ halen 5 000 000 liralık bir anonim şirketin ticaret siciline tescil ve ilânında binde 1 hesabıyla 5 000 lira harc alınması lâzımgelirken, tasarıya göre sadece 300 lira harc alınmakla yetinilecektir.

Bu yeni sistemin ticaret şirketlerinin kuruluşlarında ne kadar kolaylık ve gelişme sağlayacağı aşıkârdır.

Ancak, ticaret sicili harclarında, sermaye şirketlerinin kuruluşlarının tescil ve ilânında alınacak harcların geniş ölçüde indirilmesine mukabil, diğcr bâzı maktu harclara gelir kaybını önlemek maksadiyle, cüzi zamlar yapmak zarureti hâsıl olmuştur.

D) Diğcr adliye harcları (Müşterek kısım) :

Adliye harcları târifesinin tahsisen muayyen bir bölümüne girmesi imkânı bulunmayan ve bütün adliye harclarında müşterek mahiyette görülen harclar bu bölümde toplanmıştır.

Tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere buradaki harclarda, bâzı ayarlamalar yapılmış ve günün rayicine intibak ettirilmiştir.

Yukarda verilen izahattan anlaşıldığı gibi adliye harclarının mevzuu (1) sayılı târifede yazılı işlemlerden ibarettir. Ancak bu târifede yazılı işlemlere girmiyen ve adliye harclarına tabi tutulmuş olan, mevzular kanun metninde ayrıca zikredilmiştir.

Adliye harclarının mevzuu ile ilgili bulunan hakem kararları tasarının 2 nci, yabancı mahkeme ilâmları 3 ncü, Danıştay işlemleri 4 ncü, karşılıklı dâvalar ve dâvaya müdahale 5 nci maddelerde hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Yeniden harc alınması gereken hallerde, hükmün bozulması, tashihi karar ve iadei muhakeme hallerinde ne yolda harc alınacağı da sırasıyla 6, 7, 8, 9 ncü maddelerde nizamlanmıştır.

Adliye harclarının mükellefi tasarının 10 ncü maddesinde tâyin ve tesbit edilmiştir. Bu madde hükmüne göre, mükellef dâvayı açan ve harca mevzu olan işlemin yapılmasını istiyen kişilerdir.

Celse harclarının mükellefi ise, yürürlükteki kanunun, aksine ertelemeye ister taraflar ister vekiller sebebiyet versin, ileride haksız çıkan taraf olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisna ve muaflıklar

Adliye harclarından muaf olan kişilerle, müstesna tutulan işlemler, esas itibariyle yürürlükteki kanun hükümlerine sadık kalmamak suretiyle tesbit olunmuştur. Bu sebeple burada izahat verilmesine lüzum görülmemiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri ve nisbetleri

Bilindiği üzere yürürlükteki kanunda harc ölçüsü (matrahı) açıkça belirtilmemiş bulunmaktadır. Tasarıda ise, harc alma ölçüleri ve nisbetleri özel bir bölümde tayin ve tesbit edilmiş, mer'i kanundaki bu hususla ilgili dağınık hükümler, bu özel bölümde toplanmış bulunmaktadır.

A) Harc alma ölçüleri :

Adliye harcları tasarının (1) sayılı tarifesinde yazılı değerlere göre, nispi, esas, değer bulunmayan hallerde ise işlemin nev'i ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınacaktır.

Değer esasının mahiyeti tasarının 15 nci, tahliye dâvalarında değer ne suretle bulunacağı 16 nci, gayrimenkul veya gemilerin tesliminde harc ölçüsünün ne olacağı 17 nci, menkullerin tesliminde keza harc ölçüsünün nasıl hesabedileceği 18 nci maddelerde açıkça belirtilmiş bulunmaktadır.

B) Harcın nisbeti :

Adliye harclarının nisbetleri (1) sayılı târifede tesbit edilmiştir.

Dâvadan feragat, dâvayı kabul veya sulh hallerinde, ıera takibinden vazgeçmede, gayrimenkul veya gemilerin tahliye ve tesliminde harc nisbetlerinin ne olacağı sırasıyla 21, 22 ve 23 ncü maddelerde nizamlanmış olup, bu hususta konan hükümlerde mer'i kanuna nazaran her hangi bir değişiklik getirilmemiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Harcın ödenmesine ait bu bölümde, harcın ödenmesi usulü, yeri ve zamanı sarıh olarak belirtilmiştir.

Tasarının 24 ncü maddesinde, adliye harclarının esas itibariyle ilgili kâğıt ve belgelere harc pulu yapıstırılmak suretiyle ödeneceği hükme bağlanmışsa da, müşterek kısımdaki 131 nci madde ile, harcların makbuz karşılığı veya sair bir şekilde tahsili için Maliye Bakanlığının ilgili daireye yetki verebileceği nizamlanmış bulunduğu cihetle, ödeme usulüne tam bir elâstikiyet verilmek istenmiştir.

Ödeme yeri, tasarının 25 nci maddesine göre harca konu olan işlemi yapan mahkeme ve dairelerdir. Ancak hemen ilâve etmek gerekir ki, her hangi bir sebeple tahsil edilmemiş adliye harcları 130 ncü madde mucibince ilgili mercilerin 15 gün içinde bir müzekkere ile bildirmeleri üzerine doğrudan doğruya vergi daireleri tarafından da tahsil edilebilecektir.

Ödeme zamanına gelince, tasarıda teklif edilen usule göre, adliye harclarının ödeme zamanını, harcların nispi veya maktu oluşlarına göre iki kısımda mütalâa etmek mümkündür.

Maktu harclar genel olarak ilgili bulunduğu işlemin yapılmasından önce peşin olarak ödenecektir. Ancak mahiyetleri icabı için sonunda hesap edilip alınması gereken maktu harclar harc alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenecektir.

Maktu harclardan olan celse harclarında ise harc, halen mer'i olan kanundaki tatbikatın aksine, muhakemenin nihayete ermesinden sonra, karar ve İlâm Harcı ile birlikte ödenecektir.

Nispi harcların ödenmesi usulünde, yürürlükte olan kanundaki esaslara nazaran her hangi bir değişiklik yapılmamıştır. Bu itibarla bu harcların 1/4 yine peşin ödenecek, geri kalanı kararın verilmesinden itibaren 2 ay içinde tahsil edilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Bu bölümde, harcı ödenmeyen işlemler, işçi dâvaları, tebliğ giderleri, yol giderleri ve tazminatı gibi hükümler yer almakta olup, yürürlükteki kanunla bu mevzuata ait sevk edilmiş hükümler ile tasarıda mevcut hükümler arasında bir aykırılık bulunmamaktadır.

Ancak bu bölümde yer alan hükümlerin bir kısmı halen 5887 sayılı Kanunun müşterek hükümlerine ait 11 nci kısmında yer almış olduğu halde, bu kere mevzu ile sıkı irtibatı sebebiyle adliye harçları içine ithal edilmişlerdir.

Tasarının adliye harçları ile ilgili maddelerinin ve tarifesinin yukarıda yazılı izahından sonra, bu konuda getirilen sistem ve yapılan değişiklikler neticesinde yürürlükteki kanunun adliye ve icra harçlarıyla ilgili tarifesinde 35 başlık altında yazılı 124 pozisyonun, yeni tasarıda sadece 4 başlık altında 46 pozisyona indirildiğini belirtmek, fikir vermek bakımından faydalı görülmüştür.

II - Noter harçları :

Noter harçları, mükellefiyet ve muaflık, harc alma ölçüleri ve nisbetleri, harcın ödenmesi ve çeşitli hükümler adları altında (4) bölüm ve 38 - 51 nci maddeler içerisinde tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Tasarının mevzu ile ilgili 38 nci maddesine göre «Noter işlemlerinden bu kanuna bağlı (2) sayılı tarifede yazılı olanları» Noter Harçlarına tabi tutulmaktadır.

(2) sayılı tarifeye göre alınacak Noter Harçları, değer üzerinden nispi harçlar ve işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu harçlar olmak üzere iki kısımdır.

A) Değer üzerinden alınan nispi harçlar :

Mer'i kanuna bağlı olup noter işlemlerinden alınacak harçları gösteren (3) sayılı tarifede nispi ve maktu harca tabi olan işlemler, birbirleriyle karışık, tasnifsiz bir durumda iken, tasarıda maktu ve nispi harçlar birbirlerinden ayrılarak tasarının (2) numaralı tarifinde nispi ve maktu harçlar başlıkları altında tasnif edilmişlerdir.

Nispi harca tabi işlemler şunlardan ibarettir:

1. Muayyen bir meblâğı ihtiva eden her nevi senet, mukavelename, ve kâğıtların tanzimi,
2. Emanet işlemleri,
3. Gayrimenkul ve menkullerin idaresi işlemleri,
4. Konşimentoların yazılması.

Harc nisbetlerinden yürürlükteki kanun esaslarına bağlı kalmakla, beraber, 1 ve 2 numaralı işlemler için tasarıda basit, tatbiki kolay bir nisbet esasını tesbit edilmiş bulunmaktadır.

B) Maktu harçlar :

Maktu harçlara tabi işlemler tarifede 11 pozisyon halinde düzenlenmiştir. Bu arada yeni bazı işlemlerden alınan Damga Vergisi resimleri yeni Damga Resmi kanun tasarisında kaldırılmış ve kaldırılan resimlerin sebep olacağı gelir kaybının Harçlar Kanunu tarifesinde yapılacak zamlarla telâfi edilmesi derpiş edilmiş bulunduğundan maktu harçların bazılarına, para rayicindeki düşüklüğü de nazara alarak uygun zamlar yapmak yoluna gidilmiştir.

Noter harçlarında mükellef, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişilerdir ve harc peşin olarak ödenmedikçe, işlemler yapılamıyacaktır.

Harcın ödemesi, işle ilgili kâğıt ve belgelere noterde kalacak nüshalara pul yapıştırılmak suretiyle olacaktır.

Tasarının 51 nci maddesiyle noterlerin maktu harçlardaki alacakları ücretler ve harc pullarından dolayı kendilerine ödenecek beşiye aidatı % 15 ten % 5 e indirilmiştir.

Yeni tasarı ile noterlerin yapacakları işlemlerden alacakları maktu harçlar takriben % 100 ilâ % 400 oranında artırılmış bulunduğundan maktu harçlar üzerinden alınması lâzım gelen ücret ve

beyiye aidatının da indirilmesi zaruri görülmelidir. Diğer taraftan bugün damga pulu satışı sebebiyle bâyilere verilen beyiye aidatı da % 4 ten ibarettir.

Yukada arz edilen sebeplerle noterlerin yürürlükteki kanuna nazaran % 15 nisbetinde ücret ve beyiye aidatı olarak alacakları paralar tasarıda teklif edilen maktu hare miktarları nazara alınrsa, bugünkünden daha aşağı düşmeyecek, muhtemelen artmış da olacaktır.

III - Vergi İtiraz Hareları :

Vergi itiraz hareları mükellefiyeti, harein ölçüsü, ödenmesi ve geri verilmesi ile ilgili olmak üzere iki bölümü ihtiva etmektedir.

Bu kısım ile ilgili hükümler 52 ilâ 56 ncı maddeler içerisinde yer almış bulunmaktadır.

A) Harem mevzuu ve tarife :

Harem mevzuu 52 ncı maddede belirtildiği gibi, (3) sayılı tarifede yazılı olan vergi itiraz işlemleridir.

Vergi itiraz hareları adı altında toplanan harelar, Vergi İtiraz Komisyonlarında, Vergi Temyiz Komisyonlarında ve Danıştayda, vergi, resim, hare ve vergi cezalarıyla ilgili bütün anlaşmazlıkları şumulü içine almaktadır.

Tasarıya ekli (3) sayılı tarifede bu harelar 1. Başvurma hareı, 2. Nispî harelar, 3. Maktu harelar olmak üzere üç kısma ayrılmıştır.

1. Başvurma hareı :

Vergi İtiraz Komisyonlarına başvurmada 2,5 lira, Vergi Temyiz Komisyonlarına başvurmada 10 lira, Danıştaya başvurmada 15 lira olarak tesbit edilen bu harelar, adliye harelarında olduğu gibi, yürürlükteki kanunun kaydiye ve talep harelarına tekabül etmektedir.

Tevkif edilen sistemin neticesi olarak, yürürlükteki kanun hükümleri gereğince komisyonlara verilen her nevi dilekçelerin, bunların eklerinin tabi bulunduğu bütün harelarla, mükelleflerin mühlet, tadilât, tashih ve incelemenin iadesine mütaallik taleplerinin tabi bulunduğu bütün çeşitli harelar tasfiye edilmiş ve bunların yerine sadece yukarıda belirtilen başvurma hareları ihdas edilmiştir.

Başvurma harelarının adliyedekilere göre daha düşük hadlerde tutulmuş olmasının sebebi, anlaşmazlık konularının munhasıran idari tasarruflar neticesi doğmuş olması ve çoğu hallerde de küçük meblâğlara taallük etmesidir.

2. Nispî harelar :

Nispî harelar mevzuunda yürürlükteki kanuna nazaran yapılan başlıca değişiklik şundan ibarettir.

Bugün için tahrire dayanan ihtilâflardan maktu hare alınmaktadır. Tasarıda bu esastan ayrılmış ve tahrire dayanan tarhiyatlardan da anlaşmazlık konusu değer üzerinden nispî hare alınması teklif olunmuştur. İtiraz işlemlerinde de nispî harelar anlaşmazlık konusu değere istinad etmektedir. Anlaşmazlık konusu değer ise genel olarak vergi, resim, hare ve ceza olarak tesbit edilen meblâğlardır.

Nispî hareların, İtiraz Komisyonu kararlarından alınacak harelarda 10, Temyiz Komisyonu kararlarından alınacak olanlarda 15, Danıştay kararlarından alınacak harelard 20 liradan az olamayacağı hükme bağlanmış, bu suretle çok cüzi miktarlarda ve küsuratlı olarak hare tahakkuk ve tahsil edilmesi önlenmiş bulunmaktadır.

3. Maktu harelar :

Anlaşmazlık konusu değer bulunmayan tarhiyatta tarifede gösterilen maktu hareların alınması ile yetinilecektir.

B) Mükellef :

Tasarının 53 ncü maddesinde belirtildiği üzere, vergi itiraz hareları harca mevzu olan işlemden dolayı İtiraz ve Temyiz komisyonlarıyla, Danıştaya başvuran mükellefler tarafından ödenecektir. Binnetice, vergi dairelerinin kendilerine tanınmış olan itiraz mevzularında, malî kaza mercilerine yâkı itirazlardan hare alınması mevzuabahsolmayacaktır.

C) Hare alma ölçüsü, harem ödenmesi ve geriverilmesi :

Vergi itiraz harcları (3) sayılı tarifede yazılı işlemlerden değer ölçüsüne göre nispi esas üzerinden, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınacaktır.

Vergi itiraz harclarından başvurma harcı işle ilgili başvurma dilekçesine pul yapıştırılmak suretiyle peşin olarak ödenecek ve her hangi bir şekilde mükelleflere iade edilmesi bahis konusu olmayacaktır.

Buna mukabil, nispi ve maktu harclar, İtiraz ve Temyiz komisyonları kararlarıyla, Danıştay kararlarının ilgiliye tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde, keza itiraz komisyonlarının temyiz edilmeyerek kesinleşen kararlarından alınacak harclar kesinleşme tarihinden itibaren bir ay içinde vergi dairelerine ödenecektir.

Tasarının harem geriverilmesiyle ilgili 56 ne maddesi hükmü, esas itibariyle yürürlükteki kanunun 59 ne maddesine tekabül etmektedir. Ancak harem geriverilmesi mükelleflerin isteğine bağlanmıştır. İstek bahis konusu olmadığı müddetçe, hare re'sen geri verilmeyecektir.

IV - Tapu ve Kadastro harcları :

Tapu ve Kadastro harcları, mükellefiyet, istisnalar, hare alma ölçüleri ve nisbetleri, harem ödenmesi ve çeşitli hükümler adları altında beş bölüme ayrılmış ve 57 ilâ 71 ne maddeler içinde tanzim edilmiş bulunmaktadır.

A) Mükellefiyet :

Bu bölümde harem mevzuu ve mükellefine ait hükümler yer almaktadır.

Tasarının mevzu ile ilgili 57 ne maddesinde tapu ve kadastro işlemlerinden tasarıya bağlı (4) sayılı tarifede yazılı olanlarının harca tabi olacağı belirtilmiştir.

(4) sayılı tarifeye göre alınacak harclar genel olarak tapu işlemleri ve kadastro işlemleri olmak üzere iki kısma ayrılmıştır.

1. Tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere tapu işlemleri başlığı altında toplanmış olan harclar, gayrimenkullerle ilgili tescil, şerh gibi muameleleri kavramaktadır.

Gayrimenkullere taallük eden ivaz mukabili gayrimenkul iktisapları ise, ayrıca tanzim edilip sunulan «Emlâk Alım Vergisi Kanun tasarısı» içinde nizamlanmış bulunmaktadır.

(4) sayılı tarifede tapu işlemleri adı altında harca tabi işlemler 16 pozisyonda toplanmıştır. Bu tarifenin düzenlenmesi esnasında yapılan başlıca değişiklikler şunlardır.

a) Müterakki nisbetlerin kaldırılması :

Bilindiği gibi yürürlükteki kanuna bağlı (5) sayılı tarifede harca tabi işlemler genel olarak müterakki bir nisbete tabi tutulmuş bulunmaktadır.

Bu usulün tatbikatta harem hesabında yarışıklara sebeb olduğu, mükelleflerden bazan fazla bazan eksik miktarda hare aldığı ve bunların her zaman düzeltilmesine inkân da bulunmadığı müşahede edilerek, tarifede yazılı işlemler tek nisbette harca tabi tutulmuştur.

b) Yeniden harca tabi tutulan işlemler :

Halen harca tabi bulunmayan aşağıda yazılı işlemler de yeniden harca tabi tutulmuştur.

- Yapı kooperatiflerinin ortaklarına dağıtılacağı gayrimenkullerin ortaklar adına tescilleri,
- Teferruatın tapu siciline kaydı,
- Satış vaadi sözleşmelerinin tapu kütüğüne şerhleri.

Yukarda belirtilen tapu işlemlerinin de halen harca tabi işlemler kadar önemli ve aynı derecede külfetli oldukları nazara alınırsa, bu işlemlerin de harca tabi tutulmalarının sebep ve zarureti kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

c) Nisbetlerde yapılan değişiklikler :

Yürürlükteki kanuna nazaran, harca tabi işlemlerden bazıları tasarıda daha düşük nisbette harca tabi tutulmuştur.

Bunlar şu konulardan ibarettir.

— Âdi ve hasılat kira mukavelelerinin tapu siciline şerhi halen binde 5 nisbetinde harca tabi iken nisbet binde 1 e indirilmiştir.

— İfraz veya taksim veya birleştirme işlemleri binde 2 nisbetinde harca tabi iken, nisbet yine binde 1 e indirilmiştir.

d) Mevzudan çıkarılan işlemler :

Tatbikatı olmayan veya gelir de sağlamıyan bâzı işlemler de mevzu dışına çıkarılmışlardır.

Bunlar şunlardır.

— İpotekli borç senedi, irat senedi ve gayrimenkul karşılık gösterilerek ihracolunacak senetlerin ciroları,

— İpotekli borç ve irat senetlerinde vâde temdidini,

— İhbarname gönderilmesi;

2. Kadastro işlemleri :

Kadastro harçlarında yapılan yegane değişiklik nisbetlerde yapılan küçümsenmiyecek indirimler olmuştur.

Gerçekten bugünkü tarifeye göre kadastro neticesinde tescil edilen gayrimenkullerde, kadastro roca namına tescil yapılan şahıs adına tapu kaydı veya tapu senedi gösterilmemişse harcın nisbeti binde 6 iken bu nisbet binde 5 e indirilmiştir.

Keza kadastro neticesinde, tescil edilen gayrimenkullerin evvelce tapuya tescil edilmediği ve kayıt harici olduğu anlaşılırsa bunlardan binde 25 nisbetinde alınan harc tasarıda binde 5 e indirilmiştir.

Bu indirmeler, kadastro işleminin önemi ve harc mükelleflerinin malî kudretleri nazara alınarak zaruri görülmüştür.

B) Harc alma ölçüleri ve nisbetleri :

Tapu ve kadastro harçları (4) sayılı tarifede yazılı işlemlerden işlemlerin nevi ve maliyetine göre, değer esasından nispi veya maktu olarak alınır.

Değer ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (4) sayılı tarifede yazılı değerler esas tutulmuştur. Bu değerlerden aşağıdakilerin izahında fayda mülâhaza edilmiştir.

a) Kayıtlı değer :

Yürürlükteki kanunda yazılı «Mukayyet değer» yerine kullanılmış bulunan «Kayıtlı değer» tarifi tasarısının 62 nci maddesinde yapılmıştır. Buna göre «Kayıtlı değer» Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tesbit edilen vergi değerlerini ifade etmektedir. Ancak burada, tasarının geçici 1 nci maddesine göre, muhtelif zamlar yapılacağına göz önünde bulundurulması icabeder.

b) Takdir edilecek değer :

Tarifede bahis konusu olan «Takdir edilecek değer» ise, takdir komisyonlarınca takdir ve tesbit olunacak değerleri ifade etmektedir.

Harçların nisbetlerine gelince bu konuda tarifenin izahı sırasında gerekli açıklamalar yapılmış olduğundan tekrarına lüzum görülmemiştir.

C) Harcın ödenmesi :

Harçların ödenmesi bahsinde tasarıda yürürlükteki kanuna nazaran farklı bir hüküm sevk edilmiş değildir.

V - Konsolosluk harçları :

Konsolosluk harçları, tasarıda 5 bölüm ve 71 den 83 ncü maddeye kadar devam eden 12 maddede içinde düzenlenmiş olup tasarıya bu harçları kavriyan (5) sayılı tarife eklenmiştir.

A) Mevzu ve tarife :

Tasarının konsolosluk harçları mevzuu ile ilgili 71 nci maddesinde belirtildiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti muvazzaf ve fahri konsoloslukları ile, icabında Türkiye menfaatlerini deruhde eden yabancı Devlet muvazzaf ve fahri konsoloslukları tarafından yapılacak konsolosluk işlemlerinden, tasarıya bağlı (5) sayılı tarifede yazılı olanları harca tabi bulunmaktadır.

Tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere konsolosluk harçları :

1. Değer üzerinden alınacak harçlar,

2. Gemicilik işlerinde ton üzerinden alınacak harçlar,

3. Maktu harclar,

olmak üzere üç ana grup içinde toplanmış bulunmaktadır.

Değer üzerinden alınacak harclar, tereke işlerinden ve sulhnamelerden alınacak harclardan ibarettir. Halen tatbik edilen kanunda harca tabi tutulmuş olan menşeh şahadetnameleri, GATT Anlaşması mucibince harc mevzuundan çıkarılmış bulunmaktadır.

Değer üzerinden alınacak nispi harclarda yapılan önemli bir değişiklik, yürürlükteki kanuna göre binde 25 nisbetinde alınan harem binde 10 a, binde 15 nisbetinde alınan murakabe harcını da binde 5 e indirilmiş bulunmasıdır.

Gemicilik işlerinde ton üzerinden alınacak harclar halen mer'i kanunda kademeli ve muğlak bir tarifeye tabi tutulmuşken tasarrın (5) sayılı tarifesinde daha basit bir sisteme irca edilmiştir.

Maktu harclar ise hazırlanan tarifeye göre 10 pozisyondan ibarettir. Bu harc nevelerinde yapılan başlıca değişikliklerden en önemlisini, vatandaşlık ilmuhaberlerinin harc mevzuundan çıkarılması teşkil etmiştir.

Bunun dışında maktu harca tabi işlemlerin mahiyetleri, para rayicinin son durumu ve konsolosluk harclarına 2 . 1 . 1961 tarih ve 201 sayılı Kanunla yapılan zamlar nazara alınarak, harclarda bazı zamlar ve indirimler yapılmış bulunmaktadır.

B) İstisnalar, harc alma ölçüleri ve nisbetleri harcın ödenmesi :

(Konsolosluk harclarında istisnalara, harc alma ölçü ve nisbetlerine ve harcın ödenmesine mütaallik olarak, tasarıda yer verilen hükümler esas itibariyle yürürlükteki kanunda mevcut esaslara sadık kalmarak hazırlanmıştır.

VI - Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harcları :

Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harcları, mükellefiyet, istisna ve muafıklar harc alma ölçüleri ve nisbetleri ve harcın ödenmesi ile ilgili hükümleri ihtiva eden (4) bölüm içinde toplanmıştır.

A) Mevzu ve tarife :

Tasarının mevzu ile ilgili 83 nci maddesi gereğince, pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik işlemlerinden, tasarıya bağlı (6) sayılı tarifede yazılı olanları harca tabi tutulmuştur.

(6) sayılı tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı veçhile, bu harclar :

1. Pasaport harcları,
2. Vize harcları,
3. Yabancılara verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harcları,

olmak üzere (3) gruba ayrılmıştır.

Pasaport harclarında yeni tasarı ile yapılan başlıca değişiklik, 2 . 1 . 1961 tarih ve 201 sayılı Kanunla tesbit edilen pasaport harclarına, pasaportların Damga Resmi mevzuundan çıkarılmaları sebebiyle yapılan cüzi zamlardan ibarettir.

Vize harcları esas itibariyle yürürlükteki kanun hükümlerine uygun şekilde tesbit edilmiş ancak harc miktarları yuvarlak rakamlar haline getirilmiştir.

Yabancılara verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harclarına gelince bu kısma giren, pasaport ve vize harclarında olduğu gibi, ikamet tezkeresi harclarında bazı cüzi değişikliğe tabi tutulmuştur.

B) İstisna ve muafıklar, harc alma ölçüleri ve nisbetleri, harcın ödenmesi :

Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harclarının, bu bölümlerinde yapılan başlıca değişiklikler şunlardan ibarettir.

Mevcut kanunda muafıklar pasaport ve vize harcları, ikamet tezkeresi harcları, tasdik harcları olmak üzere (3) kısımda mütalâa edilmiş buldukları halde, tasarrın bu (B) kısım ile ilgili istisnaları 85 nci maddede ve muafıklar da 86 nci maddede toplanıp tevhid edilmiş bulunmaktadır.

Muafiyetler bahsinde tasarı ile getirilen yeni hüküm, çalışmak üzere yabancı memleketlere giden işçilerin alacakları pasaportların harca tabi olmayacağı hususundaki hükmüdür.

Harc alma ölçüleri ve nisbetleri bölümünde, mevcut kanuna nazaran yapılan değişiklik, kaybolan ikamet tezkerelerinin yenilenmesi halinde tam harc yerine, yarı harc alınması esasıdır.

VII - Gemi ve liman harçları

A) Mevzuu tarife :

Tasarının umumî gerekçesinde ifade edildiği gibi, gemi ve liman harçları, bu tasarıyla kaldırılması teklif edilen «Sefineler Resmî» yerine kaim olmak üzere, yeniden ihdas edilen yeni bir harc mükellefiyettir.

Tasarının 95 nci maddesinde belirtildiği üzere, gemi ve liman işlemlerinden (7) sayılı tarifede yazılı olanları, gemi ve liman harçlarına tabi tutulmaktadır.

Tarife, 1. — Gemi sicil işlemleri, 2. — Liman işlemleri olmak üzere iki kısımdan müteşekkildir.

1. Gemi sicil işlemleri :

Gemi sicil işlemlerinden alınacak harçlar pozisyon içinde tesbit edilmiştir.

Harc tabi işlemler, kısmen 216 sayılı Merakibi Bahriyeden Alınacak Rüsüm hakkındaki Kanunda yer almış bulunan işlemlerden, kısmen de harc tabi bulunmayan ve bu tasarı ile yeniden harc tabi tutulan gemi sicil işlemlerinden ibarettir.

Gerçekten aynı mahiyetteki gayrimenkul tapu sicil işlemleri tapu harcına tabi tutulurlarken aynıyet gösteren gemi sicil işlemlerinin, harc mevzuu yapılmamış olması, öteden beri teklif adaletini bozan ve bu sebeple nazarı dikkati çeken bir boşluk olarak mütalâa edilmektedir.

Bu tasarı ile bir boşluk giderilmiş ve gemi sicil işlemleri tarifede yazılı harçlara tabi tutulmuştur. Fakat şu noktanın hemen belirtilmesi gerekir ki, gemi sicil işlemlerinde alınacak harçlar, benzerlik gösteren gayrimenkul sicil işlemlerine nazaran daha mutedil bir tarifeye tabi tutulmuştur.

Bunun sebebini, bugüne kadar harc mevzuu olan işlemlerin birden bire ağır bir şekilde teklif altına alınmasının doğru olmayacağı düşüncesi teşkil etmiştir.

Diğer bir sebebi de, gemilerin gayrimenkullere benzemelerine ve aynı şekilde sicile kaydedilmelerine rağmen, bunların daha ziyade ticari faaliyette kullanılmaları ve deniz ticaretinin inkişafı üzerinde menfi etkileri olacağı düşüncesidir.

2. Liman işlemleri :

Tarifenin II grupunu teşkil eden liman işlemleri, (7) pozisyondan ibarettir. Bunlar denize elverişlilik belgesi, ölçme belgesi, yola elverişlilik belgesi, Ulaştırma Bakanlığınca verilen bayrak şahadetnameleri, gemi jurnalları tasdiki, yeterlik belgesi ve Türk Denize Kültüğü kayıt süretileri harçlarından ibarettir.

Yukarda yazılı işlemlerin bir kısmı, «216 sayılı Merakibi Bahriyeden Alınacak Rüsüm hakkındaki Kanun» da mevcut, müruriye resmine, vize resmine, tayfa tezkeresi, mesaha resmi ve gemi kaptanları ile çarkçılarına verilen şahadetnamelerden alınacak harçlara tekabül etmekte, bir kısmı ise mahiyetleri ve benzerlikleri itibarıyla harc tabi tutulması gereken yeni harc konularından ibaret bulunmaktadır.

1. Tarifenin liman işlemlerine ait kısmının I nci sırasında yer alan, denize elverişlilik belgesi harcı, ilk defa olarak ortaya çıkmaktadır.

4922 sayılı Denizde can ve mal emniyetinin korunması hakkındaki Kanunun 3 nci maddesine göre, ticaret gemilerinin tahsis edildikleri işleme ve yapacakları yolculuklara göre teknik, makina, kazan, genel donanım, can kurtarma, yangından korunma ve yangın söndürme ve sair araç ve teferruatının, kanunun tüzüğü gereğince haiz olmaları lâzımgelen durumları, yılda en az bir defa denetlenmektedir.

Hizmeti gerektiren bu denetlemede, gemi sahibi ve alâkadarlarının menfaatleri aşikâr bulduğundan, ticaret gemilerinin rüsüm tonilâtolarına göre değişen bir harc konusu yapılması uygun görülmüştür.

Tarifedeki ibare aynen Türk Ticaret Kanununun 817 nci maddesinden alınmıştır.

2. Ölçme belgesine gelince, 216 sayılı Kanunda mevcut mesaha resminin yerine kaim olan ölçme belgesi harcı, ticaret gemilerinin 4922 sayılı Kanunun 7 nci maddesine müsteniden, hususi tüzüğüne göre, liman idarelerince ölçülmeleri karşılığında alınacak bir harc nev'idir.

3. Yola elverişlilik belgesi ise, ismini Ticaret Kanununun 817 nci maddesinin 2 nci fıkrasından aynen almaktadır. 4922 sayılı Kanunun 6 nci maddesi gereğince yapılan denetlemeler karşılığı alınacak olan bu harc, aynı zamanda 216 sayılı Kanundaki müruriye ve vize resimlerinin yerine geçmektedir.

4. Tarifenin liman işletmeleri kısmının 4 ncu sırasında yer alan ve Ulaştırma Bakanlığınca verilen bayrak şahadetnamelerinin, harc konusu yapılmasını gerektiren işlem, Türk Ticaret Kanununun 824 ncu maddesine müstenit bulunmaktadır. Ve yeni bir harc mevzuunu teşkil etmektedir.

5. Tarifenin 5 nci sırasında yer alan gemi jurnallarının liman idarelerince tasdikli yeni bir harc mevzuu olarak teklif edilmiştir.

6. Yeterlik belgesi harelarna gelince, harc olarak 216 sayılı Kanundaki deniz ticaret kaptanları ile çarkçılarına verilen şahadetnamelerden alınan harelara tekabül etmekte, işlem olarak da gemi adamlarının yeterliği ve sayısı hakkındaki tüzüğe müstenit bulunmaktadır.

Tarifenin son fıkrasını teşkil eden Türk Denizci Kütüğü kayıt suretlerinden alınacak 5 liralık maktu harc yeniden, emsali muameleler nazara alınarak ihdas olunan bir harc konusudur.

Tasarının mevzu ile ilgili diğer bir hükmü inşa halindeki gemilerden bahseden 96 nci maddesi hükümdür.

Ticaret Kanunumuz, bir ipotek tesisi veya ihtiyati veya icrai haciz bahis konusu olan hallerde, inşa halindeki bir geminin hususi siciline tescil olunacağını 858 nci maddesinde kabul etmiştir. Bu bakımdan inşa halindeki bir geminin muayyen menfaatler sebebiyle sicile kaydedtirilerek durumunun aleniştirilmesi harca tabi bir muamele olarak kabul edilmesini zaruri kılmaktadır.

Tasarının 96 nci maddesiyle inşa halindeki gemiler sicile kaydolundukları takdirde, şayet (7) sayılı tarifede yazılı işlemlerden her hangi biri, inşa halindeki gemiler için vâridolacak ise, bu işlemlerden de harc alınacaktır.

Aneak gemi asıl sicile geçirildiği zaman, asıl sicile geçirilme sebebiyle bir defa daha harc alınmayacaktır.

B) Mükellef :

Gemi ve liman hareları mahiyeti ve benzerliği itibariyle yukarda belirtildiği gibi tapu hareları nazarı itibara alınarak hazırlandığından, mükellefin tesbitinde sözü geçen harelarn esasları kabul edilmiştir. Buna göre gemi ve liman hareları taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa,

Mülkiyet hakkını iktisabedenler, ipoteklerde ipoteği tesis edenler, bunlar dışında kalan işlemlerde de lehine işlem yapılmış olanlar tarafından ödenecektir.

Tasarının gemi ve liman hareları ile ilgili diğer maddelerinde açıklamaya değer bir husus görülmümediğinden, bu maddeler hakkında izahat verilmemiştir.

VIII - İmtiyazname, ruhsatname ve diploma hareları :

Tasarının 108 nci maddesine göre imtiyazname, ruhsatname ve diplomalardan tasarıya bağlı (8) sayılı tarifede yazılı olanları harca tabi tutulmuşlardır.

Tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere harca konu olan işlemler :

1. İmalât ruhsatları,
2. İhracatçı ruhsatnameleri,
3. Madenlerle ilgili ruhsat ve imtiyazlar,
4. Petrol işlemleri,
5. Satış ruhsatnameleri,
6. Meslek ruhsatnameleri,
7. Okul diplomaları,

olmak üzere (7) grupta toplanmıştır.

İmtiyazname, ruhsatname ve diploma hareları, yukarda ilgili kısımda belirtildiği üzere yapılan reformun bir neticesi olarak yürürlükteki kanuna nazaran konu itibariyle kısmen daraltılmış bulunmak-

tadır. Bir taraftan bu halin husule getireceği gelir kaybının telâfisi, diğer taraftan hareların para rayicine göre yeniden ayarlanması zarureti karşısında hare mevzuu içinde kalan işlemlere bazan zam yapmak mecburiyeti hâsıl olmuştur. Bu mecburiyet kısmen de hare konusu işlemlerden evvele alınmakta bulunan Damga resimlerinin kaldırılmasından ileri gelmiştir.

Yürürlükteki kanuna nazaran bu kısma ait hare tarifesinde yapılan önemli bâzı değişiklikler şunlardan ibarettir :

Bilindiği gibi Harelar Kanununa bağlı (10) sayılı tarifede Tekel hareları;

1. Tütün tekeli hareları,
2. Barut ve patlayıcı maddeler tekeli hareları,
3. İspirtö ve ispirotolu içkiler tekeli hareları,

adları altında (3) grupta ve (10) pozisyonda toplanmış bulunmaktadır.

Halbuki tasarıya ekli (8) sayılı Tarifede bir Tekel hareları (4) sayılı satış ruhsatnameleri gruptunda (2) pozisyon halinde derlenmiştir.

Bir diğer değişiklik de, mevzu içinde bırakılan ihtira beratleri harelarında yapılmıştır.

Halen ihtira beratlerinin tescilinde birinci yıl için (10) lira hare alınmakta, mütaakıp bir yıl için ise bir evvelki yılın harema ilâve olarak (5) lira daha harc ödenmektedir.

Bu durum, ihtira beratleri için her yıl hare ödenmesi sebebiyle sıkıcı olduğu müşahede edilmiş, bunun yerine ihtira beratlerinin tescilinde bir defaya mahsus olmak üzere 150 T. L. maktu harca tabi tutulmuştur.

Bu konuda yapılan son bir değişiklik, yürürlükteki kanuna göre, harca tabi bulunan ihtira beratleri dosyaları ile marka dosyalarından, sicil defterlerinden çıkarılacak suretlerle, unvan ve adres değişikliklerinin harca tabi olmayacağı hususudur.

IX - Trafik hareları:

Bilindiği üzere bugün «Trafik hareları, adı altında alınmakta olan harelar, 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile bu kanunu değiştiren 232 sayılı Kanun ve kanunlara dayanılarak çıkarılan 5/1102 sayılı Karayolları Trafik Tüzüğü hükümleri dairesinde tahsil olunmaktadır.

Açıkça anlaşıldığı üzere, Trafik hareları 5887 sayılı Harelar Kanununda, hususi kanunlar ile tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Teklif olunan tasarı, çeşitli kanunlar içinde bulunan hareları bir kanun halinde toplamak gayesini de güttüğünden, yapılan reform açısından da incelenerek yukarda adıgeçen kanunlardaki hükümlerin kaldırılması teklif edilmiş ve bunlar yerine kaim olmak üzere, tasarının (9) numaralı tarifesi ihdas olunmuştur.

Teklif olunan tarifenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere bu hare tarifesinin hazırlanmasında, genel olarak yürürlükteki kanunların esaslarına sadık kalınmış ve harelar ufak değişikliklerle aynen alınmıştır.

Yapılan ufak değişiklikleri iki kısımda müttalâa etmek mümkündür:

1. Hare mevzuu dışına çıkarılan işlemler:

a) Yürürlükteki kanuna göre şoför adayı belgelerinden (5) liralık maktu hare alınmaktadır. Tasarı ile bu hare mevzuu dışına çıkarılmıştır.

Bu gibi kimselerin ileride şoför ehliyetnamesi alması halinde buna mahsus harcı ödiyeceği nazara alınarak, şoför adayı belgelerinin harca tabi tutulması muvafık görülmüştür.

b) Yürürlükteki kanuna istinaden her türlü tasdik işlemlerinden 5 lira maktu hare alınmaktadır. Bu tasdik harcı da tasarı ile kaldırılmıştır.

c) Karayolları Trafik Tüzüğü'nün 19 neu maddesinin 4, 6, 8, 9 neu fıkralarıyla 23 ve 24 neu maddelerine göre verilecek ruhsatlar hare mevzuu dışında bırakılmıştır.

Yukarda 19 neu maddenin muhtelif fıkralarıyla 23 ve 74 neu maddeler mucibince hare konusu yapılan işlemlerin mahiyetleri şunlardan ibarettir.

Bu maddelere göre, Karayolları kenarında mesken, dükkân ve sair tesislerin, çitler ve ihata duvarlarının, su arklarının, kesif ağaçlıkların tesisleri bir ruhsata tabi tutulmuştur.

Keza belediye sınırları içindeki karayolları kenarında kurulacak akar yakıt depoları, umumi garaj, servis istasyonları da bir müsaadeye tabidir.

İl veya illerin karayollarında yapılacak her türlü koşu ve yarışlar için de aynı şekilde bir izin alınması icabetmektedir.

Halen bu izin ve müsaadeler muhtelif miktarlarda maktu harca tabi bulunmaktadır ki, yeni tasarıda bu işlemlerin mahiyetleri icabı hare konusu yapılmamaları uygun görülmüştür.

d) Bilindiği gibi Karayolları Trafik Tüzüğü'nün 12 nci maddesinin (F) bendinin 15 nci sırasında tüzükte harca tabi buldukları açıkça yazılı ruhsatların dışında, tüzüğün diğer maddeleri mucibince verilecek ruhsatlar da seyhanen 25 liralık maktu harca tabi tutulmuş bulunmaktadır.

Yeni tasarı ile bu madde gereğince verilecek ruhsatlardan da hare alınmaması prensip itibarıyla muvafık mütalâa edilmiştir.

2. Hare miktarlarında yapılan değişiklikler :

Tasarıya bağlanan (9) sayılı târife mucibince mevzu içinde bırakılan bâzı harcların miktarlarında bir kısım artırma veya eksiltmeler yapılmıştır.

Bunlar şunlardan ibarettir :

	Eski miktar Lira	Yeni miktar Lira
1. Amatör ehliyetnameleri	15	20
2. Profesyonel ehliyetnameleri	20	15
3. Ağır vasıta ehliyetnameleri	20	25
4. Sürücü ehliyetname vizesi	10	5
5. Amatör ehliyetname vizesi	20	10
6. Profesyonel ehliyetname vizesi	20	10
7. Traktör ehliyetname vizesi	20	5

X - Kısımlar arasında müşterek hükümler :

Yukardan beri yeri geldikçe ifade edildiği üzere tasarının birbirinden müstakil (9) ayrı kısmının hepsine şâmil olabilecek umumi hükümler «kısımlar arasında müşterek hükümler» adı altında 10 ncu kısım olarak tasarıda yer almıştır.

Bilindiği gibi yürürlükteki kanunda aynı şekilde müşterek hükümleri muhtevi bir kısım mevcuttur. Ancak bu kısımdaki hükümler kısmen 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile kaldırılmış olduğundan, kısmen de müşterek hükümlerden birçoğu aidiyeti cihetiyle mevzu ile ilgili kısımların içine sokulmuş olduğundan, yeni tasarının müşterek hükümleri çok daha basit, sade ve vazıh olarak düzenlenmiştir.

Bu kısmın tetkikinden de anlaşılacağı üzere 1 nci bölümü genel muafıklar ve istisnalar teşkil etmektedir.

Her ne kadar tasarının ilk (9) kısmında mevzu ile ilgili muafiyet ve istisna hükümleri müstakillen konulmuş ise de, bu kısımdaki muafık ve istisnalar bütün kısımlara teşmil edilebilecek mahiyettedir.

Tasarının 123 ncu maddesiyle özel kanunlarla haretan muaf tutulan kişilerden ve istisna edilen işlemlerden hare alınmıyacağı hükme bağlanmış, dolayısıyla özel kanun hükümleri mahfuz tutulmuştur.

124 ncu maddede ise, bütün vergi kanunlarımızda yer almış bulunan diplomat muafığına mütaallik esaslar konulmuştur.

İkinci bölüm ise mükellefiyetle ilgili genel hükümleri ihtiva etmektedir.

125 nci maddede, tasarının ilgili kısımlarında mükellefiyet hakkında konulmuş hükümlerin aksine, özel kanunlarda hüküm mevcudolduğu takdirde özel kanun hükümlerine itibar edileceği esası kabul edilmiştir.

Bu konuda bir diğer hüküm her hangi bir istek olmaksızın re'sen yapılacak işlemin harcının, lehine işlem yapılan kişilerden alınacağı hususundaki 126 nci madde hükmüdür.

Üçüncü bölümde de ödeme ile ilgili genel hükümler yer almıştır.

Her ne kadar ödemenin zamanı, yeri ve şekli hakkında aidolduğu kısımlarda hükümler sevk edilmişse de, bu bölümde de ödeme ile ilgili şu önemli maddeler yer almış bulunmaktadır.

Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça harcların tamamı peşin olarak ödenmeden işlem yapılmıyacağı, gerekli harcları almadan işlem yapan memurların mükellefle birlikte müteselsilen sorumlu olacakları 127 ve 128 nci maddelerde nizamlanmıştır.

Tasarının (9) kısmında hususi bir ödeme zamanı tesbit edilmemiş olup da, harcın mahiyeti icabı işin sonunda ödenmesi lâzımgeldiği takdirde, harcın doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödeneceği 129 ncu madde hükmü icabıdır.

Keza tasarıda ödeme için belli bir süre tesbit edilmiş, fakat çeşitli sebeplerle ödenmemiş olan harclar, ilgili makam ve daireler tarafından sürenin sonundan itibaren 15 gün içinde bir müzekkere ile o yerin vergi dairesine bildirilecek ve bundan sonra harcın vergi daireleri tarafından takibolunup tahsil olunacaktır.

Harcların genel ödeme şekli ise tasarının 131 nci maddesinde gösterilmiştir. Bu madde mucibince harclar aidoldukları kısımlarda gösterilen şekillerde ödenecektir. Ancak maddenin 2 nci fıkrasıyla Maliye Bakanlığına bu şekillerle bağlı kalmıyarak harcların pul yapıştırılması, makbuz karşılığı, basılı damga vurulması ve sair şekilde tahsili için ilgili dairelere yetki verilebileceği hükme bağlanmıştır.

Harclar, kanunda aksi kararlaştırılmamışsa harca konu olan daireler tahsil edecektir. Ancak bu mevzuda da Maliye Bakanlığına yetki verilmiş bu suretle adı geçen Bakanlık lüzum gördüğü takdirde, harcları doğrudan doğruya vergi dairelerince tahsil ettirmeyi mezum kılmiştir.

Tasarının 133 ve 134 nci maddeleri hükümleri yürürlükteki kanunun 121 nci maddesinin 1 ve 2 nci fıkralarına tekabül etmektedir.

Tasarının 135 ve 136 nci maddeleri de Harclar Kanununun 111 ve 117 nci maddelerinden aynen alınmıştır.

Beşinci bölümü kaldıran hükümler teşkil etmektedir.

137 nci maddenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere, doğrudan doğruya kaldırılan kanunlar tarih ve numara belirtmek suretiyle sarahaten belirtilmiş, yürürlükten kaldırılacak bu kanunların ek ve tadilleri teker teker sayılmayıp, tarih ve numaraları sayılan kanunların ek ve tadilleri şeklinde ifade olunmuştur.

Altıncı bölüm ise geçici hükümleri ihtiva etmektedir.

Geçici 1 nci madde, yeniden bir tahrir yapılmaya kadar tapu ve kadastro harclarında «kayıtlı değerlere» uygulanacak emsaller gösterilmiştir.

Bu emsaller 1957 yılında Veraset ve İntikal Vergisinin tatbikinde kanun vâzu tarafından kabul edilmiş esaslara uygun bulunup, mukayyet değerlerle, rayiç değerler arasındaki nisbeti en yakın tarihte ve gerçeğe en uygun olarak aksettirdiği düşüncesiyle kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyle, ceza dâvaları sebebiyle 5887 sayılı Harclar Kanunu gereğince tahakkuk etmiş olan fakat henüz tahsil edilmemiş bulunan harcların, bu tasarının kanunlaşmasından sonra terkin olunacağı nizamlanmıştır.

Gerçekten bu tasarı ile ceza dâvaları harc mevzuu dışına çıkarıldığından tasarının kanunlaşması halinde, bu dâvalar sebebiyle tahakkuk edip de henüz tahsil edilmemiş harcların terkinin zarureti- dir. Geçici madde bu sebebe müsteniden sevk edilmiş bulunmaktadır.

Geçici 4 nci madde ruhsatname, satış tezkeresi ve benzeri vesikaların, tasarının kanunlaştığı senenin malî yılı sonuna kadar müteber olacağını, geçici 5 nci madde ise, evvelce harca tabi olma-

diği halde bu tasarı ile yeniden harca tabi tutulmuş olan belgelerin sahiplerini, tasarınn kanun halini almasını mütaakıp 6 ay içinde, harca tabi belgeleri almaya mecbur etmek gayesiyle konmuştur.

Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve iki arkadaşının, 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi. (2/305)

Millet Meclisi Başkanlığına

5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifimiz, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz. 26 . 9 . 1962

Balıkesir Milletvekili
Ahmet Aydın Bolak

Balıkesir Milletvekili
Süreyya Koç

Balıkesir Milletvekili
Mehmet Tırıtıoğlu

5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair kanun gerekçesi

4 . 7 . 1956 tarihinde mer'iyete giren 6765 sayılı Kanun ile muaddel 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesi, Adalet daireleri mensuplarına daireleri dışında tebliğden başka yapacakları muameleler dolayısıyla verilecek tazminat miktarını tesbit ederken, bir iş, yani bir dâva dosyası zmnında daire dışında muhtelif yerlerde yapılan keşif ve incelemeleri nazara almamış ve bu sebeple bir iş (dosya) zmnında bu suretle yapılan birden ziyade incelemelerin hepsi bir iş olarak kabul edilmiş ve tazminat bir iş için tesbit olunmuştur.

Halbuki tescil ve izalei şuyu davaları gibi işlerle, dava mevzuu olan gayrimenkullerin birden ziyade oluşu ve ekseriya 10 veya 15 e bâliğ olmasına rağmen, bir tek dosyanın mevzuu olmaları sebebiyle bütün bu gayrimenkullerde aynı günde yapılan tetkikat ve keşifler bir tek iş olarak kabul edilip buna göre bir işe ait tazminat tesbit olunmak suretiyle maddenin tatbikatında tenakuz doğurmaktadır.

Çünkü : Madde, daire dışında yapılacak işlerin birden ziyade oluşunda, her bir iş için dışarıda yapılacak tetkikatın bir tane oluşumu kabul ederek bunları ayrı ayrı işler diye ifade etmiş ve bu işlerin meemuuna göre tazminat miktarını artırmış bulunmaktadır.

Buna mukabil daire dışında birden ziyade yerlerde yapılan inceleme ve keşif bir dâva dosyasının mevzuu olduğu takdirde, kanunun yazılış şekline göre yapılan bu muhtelif işlere rağmen sadece bir iş yapılmışçasına tazminat verilegelmektedir.

Bu sebeple mevcut olan iş bu boşluğu doldurmak ve tenakuzu gidermek için, bir iş (dosya) zmnında daire dışında yapılacak muhtelif keşif ve tetkikatlarında, her biri ayrı bir iş ve müstakil bir tetkikat olarak kabul edilip buna göre tazminat tahakkukunu temin eden ek ibarenin 125 nci maddeye konması suretiyle tadilini arz ve teklif ederiz.

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ A. AYDIN BOLAK VE İKİ ARKADAŞININ TEKLİFİ

5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 6765 sayılı Kanunla değişik 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesine bir fıkra ilâvesi suretiyle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tebliğden başka bir muamele yapmak için makamından uzaklaşmaya mecbur olan hâkimler, C. Savcılar ve icra ve iflâs memurlariyle adli tabiplere, adliye başkâtipleri ile kâtiplere, mübaşir ve müstahdemlere yol masraflarından başka aşağıdaki şekilde yol tazminatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı icabettiren iş, mahkemenin bulunduğu belediye hudutları dâhilinde ise, beher iş için yedişer lira yol tazminatı verilir. Bu miktar bir günde yirmi lirayı geemez. Daireden uzaklaşmayı icabettiren iş, mahkemenin bulunduğu belediye sınırları haricinde ise, beher iş için on lira yol tazminatı verilir. Bu miktar bir günde 28 lirayı geemez.

Daireden uzaklaşmayı icabettiren işlerin bir kısmı mahkemenin bulunduğu belediye hudutları dâhilinde, bir kısmı haricinde ise, belediye hudutları içinde olan beher iş için yedişer lira, belediye hudutları dışında olan beher iş için on lira yol tazminatı verilir. Bu miktar bir gün için 28 lirayı geemez.

Bir günde bir iş zımında daire dışında muhtelif yerlerde keşif ve tetkikat icrası icabettiği takdirde; aynı işe ait iş bu keşif ve tetkikatlar sebebiyle de, her bir keşif ve tetkikat ayrı bir iş kabul edilerek bu madde hükümleri dairesinde tazminat ödenir.

Bu suretle ödenecek tazminat miktarları, bu maddede yazılı âzami tazminat miktarlarından fazla olamaz.

Daireden uzaklaşmayı icabettiren birden ziyade iş olursa, mümkün oldukça işler aynı günde yapılır.

Görülen işler birden ziyade ise, yol masrafı mesafe nazara alınarak mütenasiben; yol tazminatı da yukarıdaki fıkralarda gösterilen esaslar dairesinde mütenasiben taksim olunur.

Adliye başkâtipleri ile kâtipler için bu miktarların üçte ikisi, mübaşir ve müstahdemler için yarısı ödenir.

Yol masrafı ile tazminat, ilgili şahışlar tarafından işinin ifasından evvel emaneten makbuz mukabilinde vezneye yatırılarak buna mahsus bir deftere kaydedilir, keşfi ve muameleyi mütâakıp yapılan sarfiyat bir zabıtla tevsik olunarak bakıyesi alâkalı şahsa iade olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu'nun, 5887 Sayılı Harclar Kanununun 1 nci maddesini de-
ğiştiren 6765 Sayılı Kanunun değiştirilmesine dair Kanun teklifi ve Adalet ve Maliye komisyonları
raporları (2/321)**

Millet Meclisi Başkanlığına

5887 sayılı Harclar Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine
dair kanun teklifi, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ve rica ederim.

12 . 10 . 1962

Artvin Milletvekili
Saffet Eminağaoğlu

GEREKÇE

5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesi 1956 tarihinde 6765 sayılı Kanunla değiştirilerek
tazminat miktarları yükseltilmiştir. Ancak bu miktarlar o senenin iktisadi şartları göz önünde tutu-
larak tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Aradan geçen 6 sene gibi uzun bir zaman içinde memleketimizin iktisadi şartlarında büyük değiş-
meler kaydedilmiş olup bu miktarlar şartlarında büyük değişmeler kaydedilmiş olup bu miktarlar
sarf edilen mesainin karşılığı olmaktan uzak kalmıştır.

Adalet tevzi eden müesseselerin değeri üzerinde durmak ve işin önemini belirtmeye çalışmak da-
hi lüzumsuzdur kanaati ile bu müessesede vazife görenlerin mesailerini kıymetlendirmenin lüzumu-
na işaret etmek yerinde olur.

Geceyi gündüze katarak çalışan insanların makamlarından uzak mesailerinde geçtikleri meşak-
kat o derece çoktur ki bunu para ile telafi etmek dahi mümkün değildir. Kaldı ki verilmekte olan
miktarlar da artık sarf edilen mesai ile kabili kıyas değildir.

Bu itibarla evvelce de aynı lüzuma binaen artırılan miktarların yeniden günün şartlarına uy-
gun olarak tanzimi icabetmektedir.

Değiştirgede madde aynen alınmış sadece yedi lira on ve on lira da onbeş liraya çıkarılmış bulun-
maktadır. Ayrıca āzami hadler de 20 den 25 e ve 28 den 40 liraya yükseltilmiştir.

Bu miktarların verilmesi halinde vazifelerinin az - çok tatmin edileceği ve işlerin daha ferahlık-
la görüleceği inancı ile işbu teklif hazırlanmış bulunmaktadır.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi .
Adalet Komisyonu
Esas No. 2/321
Karar No. 50

15 . 2 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu'nun 5887 sayılı Harclar Kanununun birinci maddesini
değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifi Komisyonumuzca tetkik ve
müzakere olundu :

Teklifin gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenmiş olup, yalnız değiştirgedeki keşif tahdidi
tatbikatta pratik mahzurlar doğurduğundan, teklifin birinci maddesi değiştirilmiştir.

Teklifin iki ve üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.
Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi olunmak üzere, Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı Denizli <i>H. Oral</i>	Başkan V. Erzurum Söz hakkım mahfuzdur <i>N. Diler</i>	Sözü Giresun <i>A. Cüceoğlu</i>	Artvin <i>S. Eminoğlu</i>	
Adıyaman <i>A. Atalay</i>	Çanakkale <i>B. Arat</i>	Çorum Söz hakkım mahfuzdur <i>A. Güler</i>	İçel <i>M. Arıkan</i>	
İstanbul <i>İ. H. Tekinel</i>	İzmir <i>M. Uyar</i>	Kayseri Söz hakkım mahfuz <i>A. Aras</i>	Kayseri <i>M. Göker</i>	Siirt <i>C. Aydın</i>

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No: 2/321
Karar No: 96

7 . 6 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Artvin Milletvekili Saffet Eminoğlu'nun, 5887 sayılı Harelar Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair Adalet Komisyonundan muhavel kanun tek-lifi, Maliye ve Adalet Bakanlığı temsilcileri ve teklif sahibinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Müzakereye esas teşkil eden Adalet Komisyonu raporundaki hususlar komisyonumuzca muva-fık mütalâa edilmiş, ancak değiştirilmesi arzu edilen birinci maddenin 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü fıkrası-nın daha vuzuha kavuşturulması ve tatbikatta vukuu muhtemel yanlış anlamlara meydan verme-si için, belli bir meblâğla tahdidi uygun görülüş ve madde bu görüşün ışığı altında tedvin edil-miş, diğer maddeler ise aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Maliye Komisyonu Başkanı Gümüşane <i>N. Küçükler</i>	Başkanvekili Çankırı <i>Ş. Keskin</i>	Sözü Erzurum <i>G. Karaca</i>	Kütahya <i>A. Erbek</i>
	Adana Y. Aktınur İmzada bulunamadı	Ordu <i>O. N. Hazinedar</i>	

ARTVIN MİLLETVEKİLİ
SAFFET EMİNAĞAOĞLU-
NUN TEKLİFİ

5887 sayılı Harclar Kanununun
1 nci maddesini değiştiren 6765
sayılı Kanunun değiştirilmesine
ne dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5887 sayılı
Harclar Kanununun 6765 sayılı
Kanunla değiştirilen 1 nci mad-
desi aşağıdaki şekilde değiştiri-
lmıştır.

Madde 125. — Tebliğden baş-
ka bir muamele yapmak için
makamından uzaklaşmaya mec-
bur olan hâkimler, Cumhuriyet
savcıları ve icra ve iflâs me-
murları ile adli tabiplere, adliye
başkâtipleri ile kâtiplere müba-
şir ve müstahdemlere yol mas-
raflarından başka aşağıdaki şe-
kilde yol tazminatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı icabet-
tiren iş mahkemesinin bulundu-
ğu belediye hudutları içerisinde
ise beher iş için onar lira yol
tazminatı verilir. Bu miktar bir
günde 20 lirayı geçemez.

Daireden uzaklaşmayı icap
ettiren iş mahkemenin bulundu-
ğu belediye hudutları dışında
ise; beher iş için onbeş lira
yol tazminatı verilir. Bu mik-
tar bir günde 40 lirayı geç-
mez.

Daireden uzaklaşmayı icap
ettiren işlerin bir kısmı mahke-
menin bulunduğu belediye hu-
dutları içinde bir kısmı dışında
ise belediye hudutları içinde
olan beher iş için onar lira be-
lediye hudutları dışında olan
beher iş için onbeş lira yol taz-
minatı verilir. Bu miktar bir
gün için 40 lirayı geçemez.

Daireden uzaklaşmayı icap
ettiren birden ziyade iş olursa

ADALET KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

5887 sayılı Harclar Kanununun
1 nci maddesini değiştiren 6765
sayılı Kanunun değiştirilmesine
dair Kanun

MADDE 1. — 5887 sayılı
Harclar Kanununun 6765 sayılı
Kanunla değiştirilen 1 nci
maddesi aşağıdaki şekilde de-
ğiştirilmiştir:

Madde 125. — Tebliğden baş-
ka bir muamele yapmak için
makamından uzaklaşmaya
mecbur olan hâkimler, Cumhu-
riyet savcıları ve icra ve iflâs
memurları ile adli tabiplere,
adliye başkâtipleriyle, kâtiplere,
mübaşir ve müstahdemlere
yol masraflarından başka aşağıdaki
şekilde yol tazminatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren iş mahkemenin bulun-
duğu belediye hudutları
içerisinde ise beher iş için onar
lira,

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren iş mahkemenin bulun-
duğu belediye hudutları dışın-
da ise; beher iş için onbeşer
lira yol tazminatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren işlerin bir kısmı mahke-
menin bulunduğu belediye hu-
dutları içinde, bir kısmı dışar-
da ise belediye hudutları için-
de olan beher iş için onar lira
belediye hudutları dışında olan
beher iş için onbeş lira yol taz-
minatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren birden ziyade iş olursa
mümkün oldukça işler aynı
günde yapılır.

Görülen işler birden ziyade
ise yol masrafı mesafe nazara

MALİYE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

5887 sayılı Harclar Kanununun
1 nci maddesini değiştiren 6765
sayılı Kanunun değiştirilmesine
dair Kanun

MADDE 1. — 5887 sayılı
Harclar Kanununun 6765 sayılı
Kanunla değiştirilen birinci
maddesi aşağıdaki şekilde de-
ğiştirilmiştir:

Madde 125. — Tebliğden baş-
ka bir muamele yapmak için
makamından uzaklaşmaya
mecbur olan hâkimler, Cumhu-
riyet savcıları ve icra ve iflâs
memurları ile adli tabiplere,
adliye başkâtipleriyle, kâtiplere,
mübaşir ve müstahdemlere
yol masraflarından başka aşağıdaki
şekilde yol tazminatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren iş mahkemenin bulun-
duğu belediye hudutları
içerisinde ise beher iş için onar
lira tazminat verilir. Ancak bu
miktar bir günde yüz lirayı ge-
çemez.

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren iş mahkemenin bulun-
duğu belediye hudutları dışın-
da ise; beher iş için onbeşer
lira yol tazminatı verilir. Bu
miktar bir günde yüzelli lira-
yı geçemez.

Daireden uzaklaşmayı icab-
ettiren işlerin bir kısmı mahke-
menin bulunduğu belediye hu-
dutları içinde, bir kısmı dışar-
da ise belediye hudutları için-
de olan beher iş için onar lira
belediye hudutları dışında olan
beher iş için onbeş lira yol taz-
minatı verilir. Bu miktar bir
günde yüzelli lirayı geçemez.

Teklif

mümkün oldukça işler aynı günde yapılır.

Görülen işler birden ziyade ise yol masrafı mesafe nazara alınarak mütenasiben; yol tazminatı da yukarıdaki fıkralarda gösterilen esaslar dairesinde mütenasiben taksim olunur.

Adliye başkâtipleri ile kâtipler için bu miktarların üçte ikisi mübaşir ve müstahdemler için yarısı ödenir.

Yol masrafı ile tazminat ilgili şahıslar tarafından işin ifasından evvel emaneten makbuz mukabilinde vezneye yatırılarak buna mahsus bir deftere kaydedilir. Keşfi ve muameleyi mütaakıp yapılan sarfiyat bir zabıtla tevsik olunarak bakıyesi alâkalı şahsa iade olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Ko.

alınarak mütenasiben taksim olunur.

Adliye başkâtipleriyle kâtipler için bu miktarların üçte ikisi, mübaşir ve müstahdemler için yarısı ödenir.

Yol masrafı ile tazminat ilgili şahıslar tarafından işin ifasından evvel emaneten makbuz mukabilinde vezneye yatırılarak buna mahsus bir deftere kaydedilir. Keşfi ve muameleyi mütaakıp yapılan sarfiyat bir zabıtla tevsik olunarak bakıyesi alâkalı şahsa iade olunur.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maliye Ko.

Daireden uzaklaşmayı icab ettiren birden ziyade iş olursa mümkün oldukça işler aynı günde yapılır.

Görülen işler birden ziyade ise yol masrafı mesafe nazara alınarak mütenasiben taksim olunur.

Adliye başkâtipleriyle kâtipler için bu miktarların üçte ikisi, mübaşir ve müstahdemler için yarısı ödenir.

Yol masrafı ile tazminat ilgili şahıslar tarafından işin ifasından evvel emaneten makbuz mukabilinde vezneye yatırılarak buna mahsus bir deftere kaydedilir. Keşfi ve muameleyi mütaakıp yapılan sarfiyat bir zabıtla tevsik olunarak bakıyesi alâkalı şahsa iade olunur.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Vergi Reform Geçici Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Vergi Reformu Geçici Komisyonu

Esas No: 1/395, 2/321

Karar No: 9

25 . 6 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Harclar kanunu tasarısı ile Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve iki arkadaşının, 5887 sayılı Harclar Kanununun 125 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu'nun, 5887 sayılı Harclar Kanununun 1 nci maddesini değiştiren 6765 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifi ilgili Maliye ve Adalet bakanlıkları temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Devlet gelirleri içinde mahiyeti ve genişliği ile önemli bir yer işgal eden harcların vergi reformu çalışmalarında ele alındığı ve reformun ana prensiplerine uyularak harc mefhumu ile bağdaşmayan ceza dâvaları, nüfus ve tabiiyetle ilgili bâzı işlemlerin harc konusu dışında

bırakılmak ve uyulmak kabiliyeti bulunmayan çok dağınık ve çeşitli harc konularının belli başlı ve harea mütehammil önemli konulara inhisar ettirmek suretiyle harclar kanunu tasarısının hazırlanmış görülmüş ve aşağıda arzedilmiş bulunan bâzı değişikliklerle tasarı Komisyonumuzca tasvibedilmiştir.

Komisyonumuzca tadil edilen maddelerin ve tarifelerin açıklanması:

Madde 12. — Celse harclarında mükellefi tayin eden bu maddeye göre «celse harcının mükellefi ertelemeye ister taraflar ister vekiller sebebiyle versin, ilerde haksız çıkan kişilerdir.»

Mahkemede diğer tarafın sebebiyet verdiği erteleme dolayısıyla alınacak celse harcının ilerde haksız çıkan tarafa tahmili muhik görülmediğinden 5887 sayılı Harclar Kanununun bu konu ile ilgili 11 ve 35 ne maddeleri birleştirilmek suretiyle bu madde aşağıdaki şekilde yeniden tedvin olunmuştur.

Madde 12. — Hukuk ve ticaret mahkemelerinde celse harcı, muhakeme tarafların talep ve muvafakatleri üzerine talik edilmiş ise taraflardan ve evvele yapılması mümkün olan bir keyfiyetin yapılmaması olmasından dolayı talik edilmişse, talika sebebiyet veren taraftan alınır.

Her iki halde talika vekiller sebebiyet vermişse celse harcı vekillere tahmil olunur.

Vekil veya taraflara tahmil olunan celse harcı mütaakıp iki celsede ödenmezse bir misli fazlası ile alınır ve harem bu miktar üzerinden tahsili için Maliyeye tezkere yazılmasına karar verilir.

Madde 13. — Haretan müstesna edilen işlemlerle ilgili bu maddenin (a) işaretli fıkrasındaki istisna haddini teşkil eden 50 lira az görülerek 100 liraya, (c) işaretli fıkrasındaki 100 lira da aynı sebeple 250 liraya çıkarılmıştır.

Madde 14. — Adliye işlemlerinde haretan muaf olanlarla ilgili bu maddede yer alan «özel kanunlarla haretan muaf tutulan kişiler» ibaresi tasarının genel muafiyete mütaallik 123 ne maddesinde de yer almış olduğundan mezkûr ibare bu maddeden çıkarılmıştır.

Madde 17. — Tahliye dâvalarında hare matrahının tâyini ile ilgili bu maddede mukavele süresine göre hesaplanacak kira bedeli yerine bir yıllık kira bedelinin matrah olarak kabulü daha uygun görülmüş ve madde buna göre tedvin olunmuştur.

Madde 34. — Yol giderleri ve tazminata mütedair bu maddede hâkim, savei ve diğer adliye mensuplarına verilecek olan tazminatlar için tesbit edilmiş âzami hadlere lüzum görülmemiş ve bu hadler çıkarılmıştır.

Madde 51. — Noterlere verilecek ücretler ve beyiyeler ile ilgili bu maddenin son fıkrasına göre hare pullarından dolayı noterlere verilecek olan yüzde beş beyiye aidatı az görülerek yüzde ona çıkarılmıştır.

Madde 55. — Vergi itiraz harclarının ödenmesine taallük eden bu maddenin ikinci fıkrasına göre tahsil olunacak harcların mükelleflere ihbarname ile tebliği uygun görülmüş ve madde buna göre tedvin olunmuştur.

Madde 68. — 5602 sayılı Tapulama Kanunu yeni Tapulama kanunu tasarısıyla kaldırılacağından bu maddenin son fıkrası (Tapulama Kanununun muafiyet hükümleri saklıdır) şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 74. — Konsolosluk harclarında istisnalara mütaallik 74 ne madesinin (b) fıkrasındaki «Milletvekili» tâbiri senatörleri ve bakanları kapsamadığından fıkradan çıkarılmış ve yerine «Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Hükümet üyeleri» ibaresi konulmuştur.

Madde 140. — Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini ifade eden bu madde Maliye Bakanlığının teklifi üzerine tadil olunmuş ve kanunun 1 . 3 . 1964 tarihinde yürürlüğe girmesi kabul edilmiştir.

Tarifeler

I sayılı tarife :

1. Adliye harcları ile ilgili bu tarifenin A - I/1 sıra numarasına göre sull mahkemelerinde açılacak dâvalar dolayısıyla alınması derpiş olunan 20 lira başvurma harcı çok görülerek 10 liraya indirilmiştir.

2. Aynı tarifenin A - III/1 - b sıra numarası vuzuh verilmesi bakımından tadil olunmuştur.
3. Aynı tarifenin D - I - a sıra numarasına göre ilâmin ilk sayfasının suretinden alınacak olan 5 lira harc fazla görülerek 3 liraya indirilmiş diğer taraftan «ilk» ve «mütaakıp sayfa» ibareleri kaldırılarak yerine «her sayfa için» ibaresi konulmuştur.

II Sayılı Tarife :

1. Noter harcları ile ilgili bu tarifenin I - 1 sıra numarasındaki «ve toplamı» ibaresi ise fuzuli görülerek çıkarılmıştır.
2. Aynı tarifenin II/4 - b sıra numarasına her hangi bir yanlışlığa mahal verilmemesi bakımından «100 sayfa dâhil» ibaresi ilâve olunmuştur.
3. Aynı tarifenin 5/b sıra numarasına göre tercüme örneklerinden alınacak olan 4 lira harc fazla görülerek 2 liraya indirilmiştir.

III - Sayılı Tarife :

Vergi itiraz harcları ile ilgili bu tarifenin III sıra numarasında geçen «değer» kelimesi «değeri» olarak değiştirilmiştir.

V - Sayılı Tarife :

Konsolosluk harcları ile ilgili bu tarifenin III - 6 - a ve b sıra numaralarına vuzuh verilmesi bakımından «beher sayfa için» ibaresi konulmuştur.

VIII - Sayılı Tarife :

1. İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harcları ile ilgili bu tarifenin I - 1 - a sıra numarasına göre alınan 200 lira harc az görülerek 300 liraya çıkarılmıştır.
2. Aynı tarifenin III - 1 sıra numarasına göre maden arama ruhsatnamelerinden alınacak olan 150 lira harc fazla görülerek 50 liraya indirilmiştir.
3. Aynı tarifenin VI - 1 sıra numarasına göre ve açıldıkları yerin nüfusu esas alınmak suretiyle alınacak olan 5, 15, 110, 165, 270, 425, 550 lira eczane açma ruhsat harcları bir defaya mahsus olmak üzere alındığı ve genel olarak eczane açanların malî imkânları müsait bulunduğu cihetle eczacıların bu imkânları nisbetinde plânlı kalkınmaya iştiraklerinin temini bakımından yukardaki harcların sırasıyla 23, 50, 150, 200, 350, 500, 750 liraya çıkarılması uygun görülmüştür.
4. Aynı tarifenin VI - 2 - a ve b sıra numaralarına göre verilen mimarlık ve mühendislik ruhsatnamelerinden alınacak olan 25 ve 20 lira harc yukarda arz olunan sebeplere binaen 150 ve 75 liraya çıkarılmıştır.
5. Aynı tarifenin VI-3-a-b-c sıra numaralarına göre verilen mütehasıs tabiplik vesikalarından alınacak olan 25 er liralık harclar aynı sebeplere binaen 150 şer liraya çıkarılmıştır.
6. Aynı tarifenin VI - 4 - a-b-c sıra numaralarına göre verilen mütehasıs kimyagerlik vesikalarından alınacak olan 25 er liralık harclar aynı sebeplere binaen 100 er liraya çıkarılmıştır.
7. Aynı tarifenin VI - 5 sıra numarasına göre verilen dişçilere ait mezuniyet vesikalarından alınacak olan 25 lira harc aynı sebeplere binaen 150 liraya çıkarılmıştır.
8. Aynı tarifenin VI - 6 sıra numarasına göre veterinerlere verilen mezuniyet vesikalarından alınacak olan 25 lira harc aynı sebeplere binaen 50 liraya çıkarılmıştır.
9. Aynı tarifenin VI - 7 - a-b-c sıra numaralarına göre ebe, hemşire ve sünnetçilere verilen ruhsatnamelerden alınacak olan 5 er liralık harc az görülerek 25 er liraya çıkarılmıştır.
10. Aynı tarifenin VI - 8 sıra numarasına göre verilen gözlükçülük ruhsatnamelerinden alınacak olan 75 lira harc az görülerek 100 liraya çıkarılmıştır.

11. Aynı tarifenin VI - 9 - b pozisyonuna göre radyoloji ve fizyoterapi müesseseleri açmak için verilen ruhsatnamelerden alınacak olan 25 lira hare az görülerek 150 liraya çıkarılmıştır.

12. Aynı tarifenin VI - 10 sıra numarasına göre verilen lâboratuvarlara ait ruhsatnamelerden alınacak olan 30 lira hare az görülerek 100 liraya çıkarılmıştır.

13. Aynı tarifenin VI - 11 sıra numarasına göre verilen avukatlık ruhsatnamelerinden alınacak olan 30 lira hare az görülerek 150 liraya çıkarılmıştır.

14. Aynı tarifenin VI - 12 - a-b-c pozisyonlarına göre verilen ödünç para verme izin vesikalarından alınacak olan 55, 30, 125 liralık harclar az görülerek sırasıyla 150, 50 ve 150 liraya çıkarılmıştır.

15. Aynı tarifenin VI - 14 sıra numarasına göre verilen gümrük komüsyoncularına ait ruhsatnamelerden alınacak olan 100 ve 50 liralık harclar az görülerek 500 ve 250 liraya çıkarılmıştır.

16. Aynı tarifenin VI - 17 - a - b pozisyonlarına göre sigorta şirketlerine verilecek olan sigorta ruhsatnamelerinden alınacak olan 500 ve 300 liralık harclar az görülerek 1 000 ve 600 liraya çıkarılmıştır.

17. Aynı tarifenin VII - 1 - 2 - 3 sıra numaralarına göre verilen okul diplomalarından alınacak olan 5, 10, 15 liralık harclar öğrenimi teşvik bakımından 3, 5 ve 10 liraya indirilmiştir.

IX - Sayı tarife :

1. Trafik harcları ile ilgili bulunan bu tarifenin II - 1 sıra numarasına göre amatör ehliyetnamelerinden alınacak olan 20 lira hare az görülerek 50 liraya çıkarılmıştır.

2. Aynı tarifenin VI - 2 sıra numarasına ve Karayolları Trafik Tüzüğü'nün 19/1 ve 19/2 maddelerine göre inşa olunacak benzin istasyonları fabrika ve tamir atelyeleri için verilecek olan ruhsatlardan alınacak 100 lira hare az görülerek 200 liraya çıkarılmıştır.

3. Aynı tarifenin VI - 3 sıra numarasına ve Karayolları Trafik Tüzüğü'nün 19/3 maddesine göre inşa olunacak otel, lokanta ve kahvehane gibi tesisler için verilen ruhsatlardan alınacak olan 75 lira hare turizmi teşvik bakımından 50 liraya indirilmiştir.

Diğer maddeler ve tarifeler aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Diyarbakır <i>R. İskenderoğlu</i>	Başkanvekili Kayseri <i>M. Yüceler</i>	Sözcü İzmir <i>M. Uyar</i>	Kâtip Çorum <i>F. Küreli</i>
Adana <i>A. Savrun</i>	Ankara <i>İ. Gence</i>	Aydın Söz hakkım saklıdır <i>İ. Sezgin</i>	Balıkesir <i>F. İslimyeli</i>
Burdur <i>N. Yavuzkan</i>	Bursa <i>B. C. Zağra</i>	Çankırı <i>R. İnceler</i>	Denizli <i>İ. Kocatürk</i>
İstanbul <i>V. Özarar</i>	Konya <i>S. Aytan</i>	Konya Söz hakkım mahfuzdur <i>İ. Baran</i>	Kütahya <i>A. Erbek</i>
Maras <i>A. Hüdayioğlu</i>	Mardin <i>S. Güneştan</i>	Samsun <i>F. Ceylan</i>	Sivas <i>R. Günay</i>
Zonguldak <i>R. Karakaşoğlu</i>			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Harclar kanunu tasarısı

Kanunun şümülü

MADDE 1. — Bu kanuna göre alınacak harclar aşağıda gösterilmiştir :

1. Adliye harcları,
2. Noter harcları,
3. Vergi itiraz harcları,
4. Tapu ve Kadastro harcları,
5. Konsolosluk harcları,
6. Pasaport, ikamet tezkeresi, vize ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harcları,
7. Gemi ve liman harcları,
8. İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma harcları,
9. Trafik harcları.

BİRİNCİ KISIM

Adliye harcları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 2. — Adliye işlemlerinden bu kanuna bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanları, adliye harclarına tabidir.

Ceza mahkemelerinde şahsi hukuka ait hakların hüküm altına alınması halinde de, celse harcları hariç olmak üzere (1) sayılı tarifeye göre harc alınır.

Hakem kararları

MADDE 3. — Hakem kararlarının infazı lâzımgeldiğine dair mahkeme başkanı veya hâkim tarafından verilen şerhlerden, hakem kararının mahiyetine göre, karar ve ilâm harcı alınır.

Yabancı hakem kararları ile, kanun gereğince tahkim yolu ile halli mecburi olan dâvalardan da aynı suretle harc alınır.

Yabancı mahkeme ilâmları

MADDE 4. — Yabancı bir mahkeme tarafından verilen ilâmların tenfizi için açılacak dâvalardan, bu ilâmlarda hükmolunmuş şeyin değeri, nev'i ve mahiyetine göre (1) sayılı tarife gereğince harc alınır.

Danıştay işlemleri

MADDE 5. — Danıştayda açılacak idari dâvalardan (1) sayılı tarife gereğince harc alınır.

Vergi, resim, harc ve bunlara bağlı cezalarla ilgili olup Danıştayın görevi içinde bulunan işlemler (3) sayılı tarifeye göre harca tabidir.

Karşılık dâvalar ve dâvaya müdahale

MADDE 6. — Karşılık dâvalar, müstakil dâvalar gibi harca tabidir.

Dâvaya müdahale eden kimse, kanun yollarına müracaat ederse iltihak ettiği taraftan alınan harca eşit harcı ödemek mecburiyetindedir.

VERGİ REFORMU GEÇİCİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRTİŞİ

Harclar kanunu tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Yeniden harc alınması

MADDE 7. — Muameleden kaldırılan dosya, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda belirtilen süre içinde yenilenmediği takdirde, dâvanın görülebilmesi yeniden harc verilmesine bağlıdır.

Hükümün bozulması

MADDE 8. — Bir hükümün bozulmasını mütaakıp verilecek hükümlerden yeni bir hüküm gibi karar ve ilâm harcı alınır ve bozulan hükümden evvelce alınmış olan karar ve ilâm harcı, mütaakıp hükme ait harcdan mahsubolunur.

Tashihi karar

MADDE 9. — Tashihi karar talebinin kabulü üzerine temyiz olunan hüküm tasdik edilirse, temyiz olunan hükümden alınmış olunan harc kadar yeniden harc alınır.

İadei muhakeme

MADDE 10. — İadei muhakemenin kabulü üzerine cereyan edecek dâvalar, yeni dâvalar gibi harca tabidir. İadei muhakeme talebinde bulunan neticede haklı çıkarsa evvelce alınan harc mahsubedilir.

Mükellef

MADDE 11. — Genel olarak Adliye harclarını dâvayı açan veya harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftir.

Vasinin hesabının görülmesi dolayısıyla alınacak harclar, vesayet altındaki şahsa izafeten vasiden alınır.

Her hangi bir istek olmaksızın re'sen yapılacak işlemlere ait harclar, aksine hüküm yoksa, lehine işlem yapılan kişilerden alınır.

Celse harclarında mükellef

MADDE 12. — Celse harcının mükellefi ertelemeye ister taraflar ister vekiller sebebiyet versin, ilerde haksız çıkan kişilerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisna ve muaflıklar

Harcdan müstesna işlemler

MADDE 13. — Aşağıda yazılı mevzular harcdan müstesnadır :

- a) Değeri 50 lirayı geçmiyen dâva ve takipler, (Ticari senetlere ait takipler hariç)
- b) Vasi tâyini ve azli, hâkimin reddi talebinin kabulü ve hâkimin istinkâfına ait kararlar,

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 nuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Celse harclarında mükellef

MADDE 12. — Hukuk ve Ticaret mahkeme erinde celse harcı, mahkeme tarafların talep ve muvafakatlari üzerine tâlik edilmiş ise taraflardan ve evvelce yapılması mümkün olan bir keyfiyetin yapılmamış olmasından dolayı tâlik edilmişse, talike sebebiyet veren taraftan alınır.

Her iki halde tâlike vekiller sebebiyet vermişse celse harcı vekillere tahmil olunur.

Vekil veya taraflara tahmil olunan celse harcı mütaakıp iki celsede ödenmezse bir misli fazlası ile alınır ve harcın bu miktar üzerinden tahsili için Maliyeye tezkere yazılmasına karar verilir.

Harctan müstesna işler:

MADDE 13. — Aşağıda yazılı mevzular harıdan müstesnadır.

- a) Değeri 100 lirayı geçmiyen dava ve takipler, «Ticari senetlere ait takipler hariç»
- b) Vasi tâyini ve azli, hâkimin reddi talebinin kabulü ve hâkimin istinkâfına ait kararlar,

Hü.

c) Ayda 100 lirayı geçmiyen nafakalara ait dâva ve takipler, (Birden fazla kişiler lehine nafakaya hükmedilmesine dair ilâmlarda her kişi lehine hükmedilen miktar müstakil olarak nazara alınır.)

d) İcra ve iflâs dairelerinin kusuru yüzünden yanlış yapılmış olan işlemlerin ıslahı ve iptaline dair tetkik mercileri kararlarıyla, bu iptal veya ıslah dolayısıyla yeniden yapılacak işlemler.

e) Ticaret sicilinde re'sen yapılan düzeltmeler,

f) İcra tetkik mercilerinin cezaya mütedair kararlarıyla bu kararların temyizi işlemleri.

g) İcra ve İflâs Kanununun 270 nci maddesine göre yapılacak defter tutma işlemleri,

h) Yetkili makamların isteyecekleri ilâm vesair evrak suretleri,

i) Kamu adına C. Savcıları tarafından Hukuk Mahkemelerine açılan davalar,

Harctan muaf olanlar

MADDE 14. — Özel Kanunlarla harctan muaf tutulan kişiler, erler ve ihtiyaçları Devlet tarafından deruhte ve temin olunan onbaşı ve çavuşlar adliye işlemlerinden ötürü harctan muaf-tırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri ve nisbetleri

Harc alma ölçüleri

MADDE 15. — Adliye harcları (1) sayılı tarife de yazılı işlemlerden değer ölçüsüne göre nispi esas üzerinden, işlemin nev'i ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Değer esası

MADDE 16. — Değer ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (1) sayılı tarife de yazılı değerler esastır. Müdahalenin men'i tescil ve tapu kayıt iptali gibi gayrimenkulün aynına taallük eden davalarda gayrimenkulün değeri nazara alınır.

Gayrimenkulün aynına taallük eden dâvalar da ecrimisil ve tazminat gibi taleplerde de bulunduğunda, harc gayrimenkulün değeri ile talep olunan tazminat ve ecrimisil tutarı üzerinden alınır.

Değer tayini mümkün olan hallerde dava dilekçelerinde değer gösterilmesi mecburidir. Gösterilmemişse davacıya tesbit ettirilir. Tesbitten kaçınma halinde, dava dilekçesi muameleye konmaz.

Noksan tesbit edilen değerler hakkında 30 uncu madde hükmü uygulanır.

Tahliye davalarında değer

MADDE 17. — Gayrimenkulün tahliye davalarında, mukavele varsa mukavele süresine göre hesaplanacak kira bedeli toplamı üzerinden, yoksa veya süre tayin edilmemişse, bir yıllık kira bedeli üzerinden karar ve ilâm harcı alınır.

Gayrimenkul veya gemilerin tahliye ve teslimi

MADDE 18. — Bir gayrimenkulün veya bir geminin tahliye ve teslimine dair olan icra takiplerinde tahsil harcı; bir yıllık kira bedeli, yoksa bu süreye göre takdir edilecek bir bedel üzerine hesapların. Haczedilen gayrimenkullerin idaresi sırasında kiralarından ödenen vergi ve resimlerle alacaklıya verilen paralar bu bedele eklenir.

Vergi Reformu Geçici Ko.

- c) Ayda 250 lirayı geçmeyen nafakalara ait dâva ve takipler, «birden fazla kişiler lehine nafakaya hükmedilmesine dair ilâmlarda her kişi lehine hükmedilen miktar müstakil olarak nazara alınır.»
- d) İcra ve iflâs dairelerinin kusuru yüzünden yanlış yapılmış olan işlemlerin ıslâhı ve iptaline dair tetkik mercileri kararıyla, bu iptal veya ıslah dolayısıyla yeniden yapılacak işlemler,
- e) Ticaret sicilinde resen yapılan düzeltmeler,
- f) İcra tetkik mercilerinin cezaya mütedair kararlarıyla bu kararların temyizi işlemleri,
- g) İcra ve İflâs Kanununun 270 nci maddesine göre yapılacak defter tutma işlemleri,
- h) Yetkili makamların istiyebilecekleri ilâm ve sair evrak suretleri,
- ı) Kamu adına C. savcılar tarafından Hukuk mahkemelerine açılan dâvalar,

Harctan muaf olanlar

MADDE 14. — Erler ve ihtiyaçları Devlet tarafından deruhde ve temin olunan onbaşı ve çavuşlar adliye işlemlerinden ötürü harctan muafırlar.

MADDE 15. — Tasarının 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tahliye dâvalarında değer

MADDE 17. — Gayrimenkulün tahliye dâvalarında, mukavele olsun veya olmasın bir yıllık kira bedeli üzerinden karar ve ilâm harcı alınır.

MADDE 18. — Tasarının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Menkullerin teslimi

MADDE 19. — Bir menkulün teslimine dair olan icra takiplerinde tahsil harcı; menkulün ilâmda veya takip talebinde gösterilen 'değeri, buyoksa takdir edilecek değer üzerinden hesaplanır.

İcra takiplerinde faiz

MADDE 20. — İcra takiplerinde takipten sonra işliyecek olan faizler, harcın hesabında nazara alınmaz.

Harcın nisbeti

MADDE 21. — Adliye harcları (1) sayılı tarifede yazılı nisbetler üzerinden alınır.

Dâvadan feragat, dâvayı kabul veya sulh

MADDE 22. — Dâvadan feragat veya dâvayı kabul veya sulh, mahkemenin ilk celsesinde vuku bulursa, karar ve ilâm harcının üçte biri, daha sonra olursa üçte ikisi alınır.

İcra takibinden vazgeçme

MADDE 23. — Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır.

Gayrimenkul veya gemilerin tahliye ve tesliminde tahsil harcı nisbeti

MADDE 24. — Gayrimenkul veya gemilerin tahliye veya teslimine dair icralarda Tahsil Harcı; (1) sayılı tarifede yazılı miktarların yarısı nisbetinde alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödeme usulü

MADDE 25. — Adliye harcları ilgili kâğıt ve belgelere harc pulu yapıştırılmak suretiyle ödenir.

Ödeme yeri

MADDE 26. — Adliye harcları harca konu olan işlemleri yapan mahkeme ve daireler tarafından alınır.

Kanunlarda aksine hüküm varsa bu madde yerine o hüküm uygulanır.

Maktu harclarda ödeme zamanı

MADDE 27. — (1) sayılı tarifede yazılı maktu harclar ilgili bulunduğu işlemin yapılmasından önce peşin olarak ödenir.

Mahiyetleri icabı için sonunda hesap edilip alınması gerekenler, harc alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir.

Harc peşin veya süresinde ödenmemiş ise, mütaakıp muamelelere ancak harc ödendikten sonra devam olunur. Celse harcları Karar ve İlâm Harcı ile birlikte ödenir.

MADDE 19. — Tasarının 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Tasarının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Tasarının 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Tasarının 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Tasarının 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Tasarının 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarının 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tasarının 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Tasarının 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Nispi harclarda ödeme zamanı

MADDE 28. — (1) sayılı tarifede yazılı nispi harclar aşağıdaki zamanlarda ödenir:

a) Karar ve İlâm Harcı,

Karar ve İlâm harclarının dörtte biri peşin, geri kalanı kararın verilmesinden itibaren iki ay içinde ödenir. Karar ve İlâm Harcı ödenmedikçe ilgiliye ilâm verilmez.

b) İcra Tahsil Harcı.

İcra takiplerinde Tahsil Harcı alacağın ödenmesi sırasında, ödeme yapılmayan hallerde harc alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir.

Harc alacağı icranın yerine getirilmesiyle doğar.

Konunun değeri üzerinden alınacak İflâs Harclarında da bu bent hükümleri uygulanır.

Depozito, defter tutma ve miras işlerine ait harclar.

c) (1) sayılı tarifenin (D) bölümünde yazılı depozito, defter tutma ve miras işlerine ait harclar işin sonundan itibaren 15 gün içinde ödenir.

İlâmsız takiplerde peşin harc

MADDE 29. — İlâma dayanmayan takip isteklerinden alacak miktarının binde beşi peşin alınır.

Peşin harclar takip sonunda alınacak asıl harca mahsup olunur.

İlâma dayanmayan takiplerde alacaklı mahkemeye müracaata mecbur kalırsa, peşin alınan harc kendisine iade olunur. Veya alacaklının isteği üzerine mahkeme harclarına mahsubedilir.

Noksan tesbit edilen değer üzerinden harcın ödenmesi

MADDE 30. — Muhakeme sırasında tesbit olunan değer, dâva dilekçesinde bildirilen değerden fazla olduğu anlaşılırsa, yalnız o celse için mahkemeye devam olunur, takip eden celseye kadar noksan değer üzerinden peşin karar ve ilâm harcı tamamlanmadıkça dâvaya devam olunmaz. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 409 ncu maddesi uyarınca dosyanın muameleden kaldırılmasına karar verilir. Sözü geçen maddede de gösterilen süre içinde dosyanın muameleye konulması, noksan olan harcın ödenmesine bağlıdır.

Peşin alınan Karar ve İlâm harclarının geriverilmesi

MADDE 31. — Peşin alınan Karar ve İlâm Harcı işin hitamında ödenmesi gerekenden fazla olduğu anlaşılırsa fazlalık istek üzerine geriverilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Harcı ödenmeyen işlemler

MADDE 32. — Adliye işlemlerinden alınacak harclar ödenmedikçe mütaakip işlemler yapılmaz. Ancak ilgilisi tarafından ödenmeyen harcları diğer taraf öderse işleme devam olunmakla beraber bu para mahkeme neticesinde ayrıca bir isteğe hacet kalmaksızın hükümde nazara alınır.

İşçi alacaklarının takibi

MADDE 33. — İş mahkemeleri tarafından işçiler lehine hükme bağlanmış olan hak ve alacakların takibinde işçilerden hiç bir harc alınmadan gerekli işlem yapılır. Bu harclar işçi hakkı

MADDE 28. — Tasarının 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Tasarının 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Tasarının 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Tasarının 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Tasarının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Tasarının 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

çıktığı takdirde takip sonunda hesap bildirilerek ayrıca bir hükme hacet kalmadan borçludan tahsil olunur.

Yol giderleri ve tazminatı

MADDE 34. — Tebliğden başka bir işlem yapmak için makamından uzaklaşmağa mecbur olan hâkimler, C. Savcılar ve icra iflâs memurlarıyla adlı tabiplere, Adliye başkâtipleri ile kâtiplere, mübaşir ve müstahdemlere yol giderlerinden başka aşağıdaki şekilde yol tazminatı verilir.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren iş, mahkemenin bulunduğu belediye hudutları dahilinde ise beher iş için 10 lira tazminat verilir Bu miktar bir günde 20 lirayı geçemez.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren iş, mahkemenin bulunduğu belediye hudutları haricinde ise, beher iş için 15 lira yol tazminatı verilir. Bu miktar bir günde 30 lirayı geçemez.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren işlerin bir kısmı mahkemenin bulunduğu belediye hudutları içinde, bir kısmı haricinde ise, belediye hudutları içinde olan beher iş için 10 lira, belediye hudutları dışında olan beher iş için 15 lira yol tazminatı verilir. Bu miktar bir gün içinde 30 lirayı geçemez.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren birden ziyade iş olursa, mümkün oldukça işler aynı günde yapılır. Bir işin bir günde tamamlanması mümkün olmadığı takdirde her gün için bir iş üzerinden ve yukarıki fıkralar hükümlerine göre tazminat verilir.

Görülen işler birden ziyade ise, yol gideri mesafe nazara alınarak orantılı, yol tazminatı da yukarıdaki fıkralarda gösterilen esaslar dairesinde orantılı şekilde taksim olunur.

Adliye başkâtipleriyle, kâtipler için bu miktarların 1/3 ü, mübaşir ve müstahdemler için yarısı ödenir.

Yol giderleri ile tazminat ilgili kişiler tarafından işin ifasından evvel emaneten makbuz mukabilinde vezneye yatırılarak buna mahsus bir deftere kaydedilir. Keşfi ve işlemi mütaakıp yapılan sarfiyat bir tutanakla tevsik olunarak, bakiyesi ilgili kişiye geriverilir.

İstinabe yoluyla icra takiplerinde giderler

MADDE 35. — Diğer bir icra ve iflâs dairesinden istinabe suretiyle bir işlemin yapılması istendiği zaman bu işlemlere ait lüzumlu giderler o dairelere gönderilir.

Paraların bankalara ve malsandıklarına yatırılması

MADDE 36. — Mahkemeler, hakimler, C. savcıları ve icra iflâs daireleri tarafından adli ve idari işlemlerle takip işlemlerinden dolayı her hangi bir sebeple alınmış olan paraların bankaya yatırılması halinde bu paralara ait faiz, ikramiye ve sair menfaatleri Devlete aittir.

Şüyuun giderilmesi neticesinde hâsıl olan para ve tereke paraları ile kısıtlı veya gaip adına bankaya yatırılan paralar yukarıki fıkra hükmünden müstesnadır.

Paraların bankaya ve malsandıklarına yatırılması için ilgililerden gider adı ile bir şey alınmaz.

Paraların alacaklıya gönderilme giderleri alacaklıya aittir.

İlgilinin hak ettiği parayı, hak etme tarihinden itibaren on yıl içinde almak için müracaat etmemesi halinde, bu paralar Hazineye gelir kaydolunur.

Süresinde ödenmeyen borçlar

MADDE 37. — Bu kanunda ödeme zamanı gösterilen harclardan süresinde ödenmeyenleri, ilgili mahkeme ve daireler tarafından sürenin sonundan itibaren on beş gün içinde bir yazı ile o yerin vergi dairesine bildirilir ve harclar vergi dairesinde tahsil olunur.

Vergi Reformu Geçici Ke

Yol giderleri ve tazminatı

MADDE 34. — Tebliğden başka bir işlem yapmak için makamından uzaklaşmaya mecbur olan hâkimler, C. savcılar ve icra iflâs memurlarıyla adli tabiplere, adliye başkâtipleri ile kâtiplere, mübaşir ve müstahdemlere yol giderlerinden başka aşağıdaki şekilde tazminat verilir.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren iş, mahkemenin bulunduğu belediye hudutları dâhilinde ise beher iş için 10 lira tazminat verilir.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren iş, mahkemenin bulunduğu belediye hudutları haricinde ise, beher iş için 15 lira tazminat verilir.

Daireden uzaklaşmayı gerektiren işlerin bir kısmı mahkemenin bulunduğu belediye hudutları içinde, bir kısmı haricinde ise, belediye hudutları içinde olan beher iş için, 10 lira belediye hudutları dışında olan beher iş için 15 lira tazminat verilir.

Bir işin bir günde tamamlanması mümkün olmadığı takdirde her gün için bir iş üzerinden ve yukarıki fıkralar hükümlerine göre tazminat verilir.

Görülen işler birden ziyade ise, yol gideri mesafe nazara alınarak orantılı şekilde taksim olunur.

Adliye başkâtipleriyle, kâtipler için bu miktarın 2/3 ü, mübaşir ve müstahdemler için yarısı ödenir.

Yol giderleri ile tazminat ilgili kişiler tarafından işin ifasından evvel emaneten makbuz mukabilinde vezneye yatırılarak buna mahsus bir deftere kaydedilir. Keşfi ve işlemi mütaakıp yapılan sarfiyat bir tutanakla tevsik olunarak, bakıyesi ilgili kişiye geri verilir.

MADDE 35. — Tasarının 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Tasarının 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yazıda harcın nevi ve mahiyeti, miktarı, mükellefin soyadı ve adı ve en son ikametgâh adresi açık olarak gösterilir.

İKİNCİ KISIM

Noter harcları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet ve muafhk

Mevzu

MADDE 38. — Noter işlemlerinden bu kanuna bağlı (2) sayılı tarifede yazılı olanları noter harclarına tabidir.

Pey akçesi, zamanı rüçü ücret tevki, cezai şart gibi bir akdin müeyyidesi kabilinden olan taahhütlerden, başlı başına bir akde konu olmadıkça harc alınmaz.

Yetkili makamların istiycekleri suretler

MADDE 39. — Kamu hukuku ile ilgili işlerde yetkili makamların istiycekleri suretlerden harc alınmaz.

Mükellef

MADDE 40. — Noter harclarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri ve nisbetleri

Harc alma ölçüleri

MADDE 41. — Noter harcları (2) sayılı tarifede yazılı işlemlerden değer veya ağırlık ölçüsüne göre nispi, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Değer esası

MADDE 42. — Değer veya ağırlık ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (2) sayılı tarifede yazılı değer veya ağırlıklar esastır.

Menkul ve gayrimenkul mallar hakkında alım, satım, taahhüt ve rehinle ilgili her nevi mukavele, senet ve kâğıtlarda değer gösterilmesi mecburîdir. Rehin bordroları hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Çeşitli işlemlerde değer

MADDE 43. — Târifede yazılı nispi harcların hesabında, sulh işlemlerinde, sulh olunan bedel, rehin işlemlerinde rehin bedeli, kiralarda mukaveledeki süreye göre kira karşılığının toplamı, süre belli değilse bir yıllık kira tutarı, hizmet akdinde süreye göre verilecek ücretin toplamı, süre belli değilse bir yıllık ücret tutarı, sermaye şirketlerinde konulan ve ileride konulması taahhüdedilen sermayenin toplamı, kaydı hayatla irat bağlanmasında bir yıllık irat tutarı, harca esas olur.

Kiralamanın devir ve bozulmasında geri kalan süreye, sermayenin artırılmasında yalnız artırılan kısma ve sermaye paylaşılmada mevcut miktara göre harc alınır.

MADDE 38. — Tasarının 38 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Tasarının 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. — Tasarının 40 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Tasarının 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Tasarının 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Tasarının 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kişilerin, imzaların, birden çok olması

MADDE 44. — Bir kişinin, birden çok kişiyi temsil etmesi harcın artırılmasını gerektirmez. Şu kadar ki, bütün imzaların tasdikı kanunen şart olan muamelelerde vekâleten imza edilmesi halinde, Vekilin imzasının tasdikından alınacak harc temsil ettiği kişilerin sayısınca çoğaltılır.

Bir işte müştereken hareket eden vekillerin ve bir borca kefalet eden müteselsil kefillerin bir kâğıda koyacakları birden çok imzalar bir imza sayılır.

Ancak mümessil, haiz olduğu birden fazla sıfatlara dayanarak imza ederse sıfatları sayısınca harc çoğaltılır. Bir kişi hem kendisi için ve hem başkalarını temsil suretiyle imza ederse kendisi için ayrı, başkaları için de yukarıki fıkralara göre ayrı harc alınır.

Birden ziyade kimseler, bir kâğıda ayrı ayrı işler için imza atıyorlarsa her birinden imza ettikleri kısım için ayrı ayrı harc alınır.

Harcın nisbeti

MADDE 45. — Noter harcı, (2) sayılı târifede yazılı nisbetler üzerinden alınır.

Bir arada yapılan işler

MADDE 46. — Birbiriyle ilgili işler bir arada bulunursa en yüksek harc alınmasını gerektiren iş üzerinden bir harc alınır.

Yarı harca tabi işler

MADDE 47. — Sürenin uzatılması ve vâdenin yenilenmesi halinde asıl senet, mukavele ve kâğıtlardan alınmış olan harcın yarısı alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödeme usulü

MADDE 48. — Noter harcları, işle ilgili kâğıt ve belgelerin noterlikte kalacak nüshalarına pul yapıştırılmak suretiyle ödenir.

Pullar, üzerlerine daire mühürü basılmak ve tarih ve yevmiye defterinin sıra numarası yazılmak suretiyle iptal edilir.

Defter tasdikı dolayısıyla kullanılacak harc pulları bu defter üzerine yapıştırılarak aynı şekilde iptal olunur.

Ödeme zamanı

MADDE 49. — Noter harcları, ilgili işlemin hitamından önce peşin olarak alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Sorumluluk

MADDE 50. — Düzenleme ve tasdik işlemleri noterlerin kusurlarından dolayı, mahkeme tarafından hükümsüz addolunursa noter aldığı harc ve ücretler tutarını şahsan tazmin ile mükelleftir.

MADDE 44. — Tasarının 44 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Tasarının 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Tasarının 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Tasarının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. — Tasarının 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Tasarının 48 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Tasarının 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Harc ve ücretlerin tazmin ettirilmiş olması, ilgililerin genel hükümler dairesinde, noterden ayrıca zarar ve ziyan istemelerine engel teşkil etmez.

Noterlere verilecek ücretler ve beyiyeler

MADDE 51. — Noterler, gördükleri işlere karşılık olarak bu kanun ve târifeye göre aldıkları harçların nispi harçlarda yüzde otuzunu, maktu, harçlarda yüzde beşini noter ücreti olarak alırlar. Harc pullarından dolayı beyiye aidatı yüzde beştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Vergi itiraz harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 52. — Vergi itiraz işlemlerinden bu kanuna bağlı (3) sayılı târifede yazılı olanları, vergi itiraz harçlarına tabidir.

Mükellef

MADDE 53. — Vergi itiraz harçları, harca mevzu olan işlemde dolayı itiraz ve temyiz komisyonları ile Danıştaya başvuran mükellefler tarafından ödenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Harcın ölçüsü, ödenmesi ve geriverilmesi

Harc alma ölçüleri

MADDE 54. — Vergi itiraz harçları, (3) sayılı târifede yazılı işlemlerden değer ölçüsüne göre nispi esas üzerinden, işlemin nev'i ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Harcın ödenmesi

MADDE 55. — Vergi itiraz harçlarından «başvurma harcı» işle ilgili başvurma dilekçesine pul yapıştırılmak suretiyle peşin olarak ödenir.

Nispi ve maktu harçlar itiraz ve temyiz komisyonları kararlarıyla, Danıştay kararlarının ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 1 ay içinde, keza itiraz komisyonunun temyiz edilmiyerek kesinleşen kararlarından alınacak harçlar da kesinleşme tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili vergi dairesine ödenir.

Harcın geriverilmesi

MADDE 56. — Kesinleşmiş kararlar üzerinden alınan nispi ve maktu harçlar (başvurma harcı hariç) Danıştayca mükellef lehine karar verilmesi halinde, mükellefçe kazanılan miktar üzerinden, kesin kararın tebliği tarihinden itibaren 1 yıl içinde geri verilir veya istek üzerine vergi borcuna mahsubolunur.

Noterlere verilecek ücretler ve beyiyeler

MADDE 51. — Noterler, gördükleri işlere karşılık olarak bu kanun ve tarifeye göre aldıkları harcların nispi harclarda yüzde otuzunu maktu, harclarda yüzde beşini noter ücreti olarak alırlar.

Harc pullarından dolayı beyye aidatı yüzde ondur

MADDE 52. — Tasarının 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Tasarının 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Tasarının 54 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Harcın ödenmesi

MADDE 55. — Vergi itiraz harclarından «başvurma harcı» işle ilgili başvurma dilekçesine pul yapıştırılmak suretiyle peşin olarak ödenir.

Nispi ve maktu harclar ihbarname esasına göre itiraz ve temyiz komisyonları kararıyle, Danıştay kararlarının ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 1 ay içinde, keza itiraz komisyonunun temyiz edilmiyerek kesinleşen kararlarından alınacak harclar da kesinleşme tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili vergi dairesine ödenir.

MADDE 56. — Tasarının 56 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tapu ve Kadastro harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 57. — Tapu ve kadastro işlemlerinden bu kanuna bağlı (4) sayılı tarifede yazılı olanları, tapu ve kadastro harçlarına tabidir.

Mükellef

MADDE 58. — Tapu ve kadastro harçlarını, taraflar aksini kararlaştırmamış ise, aşağıda yazılı kişiler ödemekle mükelleftir.

- a) Mülkiyet ve mülkiyetten gayri aynı hakları iktisabedenler (iktisabeden kişiler birden fazla ise harçları hisseleri oranınca öderler),
- b) İpotek tesisinde ipoteği tesis edenler,
- c) Kadastro işlerinde adlarına tescil yapılanlar,
- d) Miras sebebiyle çıplak mülkiyetin, mirasçı adına tescilinde, çıplak mülkiyet sahibi olanlar,
- e) Rücûlarda rücû eden taraf,
- f) Bunlar dışında kalan işlemlerde lehine işlem yapılmış olanlar,

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

Harctan müstesna tutulan işlemler

MADDE 59. — Aşağıda yazılı mevzular harctan müstesnadır.

- a) Kamu menfaatlerine yararlı derneklerin iktisabedecekleri gayrimenkullerin ve diğer aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleriyle, bu derneklere ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisabedecekleri gayrimenkullerin ve sair aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,
- b) Hazine adına kayıt ve tescil olunacak gayrimenkullerle sair aynı haklar ve şerhi gerektiren diğer işlemler ve bunların terkinleri,
- c) Kayıt harici kalmış gayrimenkullerin tapuya tescilinden evvelki tedavüller,
- d) İlgililerin kusurları olmaksızın tapu ve kadastro idareleri tarafından yapılacak hataların tashihleri,
- e) Mahkemeler icra ve iflâs daireleri ve diğer resmî dairelerce istenecek kayıt ve belge suretleri.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harç alma ölçüleri ve nisbetleri

Harç alma ölçüleri

MADDE 60. — Tapu ve kadastro harçları, (4) sayılı tarifede yazılı işlemlerden, işlemlerin nevi ve mahiyetine göre, değer esasından nispi veya maktu olarak alınır.

MADDE 57. — Tasarının 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. — Tasarının 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Tasarının 59 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Tasarının 60 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Değer esası

MADDE 61. — Değer ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (4) sayılı tarifede yazılı değerler esastır.

İpotekli gayrimenkuller

MADDE 62. — Rehin ile takyidedilmiş bir gayrimenkulün bağışlanmasında bağışlama yapıldığı anda bakiye kalan rehinli borç miktarı gayrimenkulün mukayyet kıymetinden indirilir.

Kayıtlı değer

MADDE 63. — Bu kanunda sözü edilen «kayıtlı değer» deyimi Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tesbit edilen vergi değerlerini ifade eder.

Harcın nisbeti

MADDE 64. — Tapu ve kadastro harcları (4) sayılı tarifede yazılı nisbetler üzerinden alınır. Muhtelif işlemler aynı zamanda yapılırsa her işlem ayrı ayrı harca tabidir. Şu kadar ki ifrazen yapılan taksimlerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Çıplak mülkiyet ve intifa haklarına ait harcların hesabında, kayıtlı değerün üçte biri çıplak mülkiyete, üçte ikisi de intifa hakkına ayrılır.

Tashih harcı

MADDE 65. — Tapu sicilinde kayıtlı arsa ve arazi üzerine yeniden inşa olunacak bina ve sair tesislerin tescilinde tashih harcı alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödeme usulü

MADDE 66. — Tapu ve kadastro harcları, makbuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini Maliye Bakanlığı düzenlemeye yetkilidir.

Ödeme yeri

MADDE 67. — Tapu ve kadastro harcları, işlemin yapıldığı yerin vergi dairesine ödenir.

Kadaastro harclarının ödeme zamanı

MADDE 68. — Kadaastro harcları tahakkukundan itibaren bir sene içinde ödenir. Ancak kadaastro ve tapulaması yapılan gayrimenkul bu süre içinde tedavül ederse, harc yeni malik adına yapılacak tescilden önce ödenir.

5602 sayılı Tapulama Kanununun 60 ve 61 nci maddeleri hükümleri saklıdır.

Vergi Reformu Geçici Ko.

MADDE 61. — Tasarının 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 62. — Tasarının 62 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 63. — Tasarının 63 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64. — Tasarının 64 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. — Tasarının 65 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Tasarının 66 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 67. — Tasarının 67 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kadastro harçlarında ödeme zamanı

MADDE 68. — Kadastro harçları tahakkukundan itibaren bir sene içinde ödenir. Ancak kadastro ve tapulaması yapılan gayrimenkul bu süre içinde tedavül ederse, harc yeni malik adına yapılacak tescilden önce ödenir.

Tapulama Kanununun muafiyet hükümleri saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Harcın teminatı

MADDE 69. — Tapulama Kanununa göre tahakkuk etmiş olup, tapu kütüğünde kayıtlı bulunan gayrimenkuller, kadastro harçlarında harcın teminatıdır ve maliki değiştiği takdirde yeni malikten dahi tahsil olunur.

Akden daire dışında yapılması

MADDE 70. — Tapu memurlarının istek üzerine akit yapmak için daire dışında bir yere gitmeleri halinde yapılacak akitlerde, harc ölçüsünün binde biri tazminat olarak emaneten malsandığına yatırılır. Bu miktar 10 liradan az 100 liradan çok olamaz. Görevin tamamlanmasından sonra bu miktarın yarısı Hazineye gelir kaydedilir. Diğer yarısı ücret olarak ilgili memurlar arasında maaşları oranında dağıtılır. Akit için ilgili yere gidilmekten vazgeçilirse emanet olarak alınan para geri verilir. Mütat ulaştırma aracının sağlanması işi sahiplerine aittir.

İfraz, taksim, yüzölçümü gibi işler için harice gidildiği takdirde ilgili memurlara Harcırah Kanunu hükümleri gereğince yollukları verilir.

BEŞİNCİ KISIM

Konsolosluk harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 71. — Türkiye Cumhuriyeti muvazzaf ve fahrî konsolosluklar tarafından yazılacak konsolosluk işlemlerinden bu kanuna bağlı (5) sayılı tarifede yazılı olanları, konsolosluk harçlarına tabidir. İcabında Türkiye menfaatlerini derühte eden yabancı Devlet muvazzaf ve fahrî konsoloslukları tarafından yapılacak konsolosluk işlemlerinden yukardaki fıkrada belirtilmiş olanları da bu Devletin kabul etmesi halinde konsolosluk harçlarına tabidir.

Konsolosluklarca yapılacak noter işlemleri

MADDE 72. — Konsoloslar tarafından yapılacak noter işlerinde, bu kanunun noter harçlarına ait hükümleri uygulanır. Ancak bu kanunun noterlere ait ücret ve bey'iyelere ilişkin 51 nci maddesi hükmü konsoloslar hakkında uygulanmaz.

Mükellef

MADDE 73. — Konsolosluk harçlarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftirler.

MADDE 69. — Tasarının 69 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70. — Tasarının 70 nci maddesi aynen kabul edilmiştir

MADDE 71. — Tasarının 71 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 72. — Tasarının 72 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73. — Tasarının 73 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

Harctan müstesna işlemler

MADDE 74. — Aşağıda yazılı mevzular harctan müstesnadır.

- a) yabancı memleketlere tedavi maksadiyle gidenlere ait işlemler.
- b) Yabancı memleketlerde öğrenim ve inceleme için bulunan öğrencilerle, resmî bir göreve veya Devletçe tedavi veya hava değişimine gönderilmesi sebebiyle, bulunduğu sırada ölen milletvekilleri, askerî ve sivil memurlar, subaylar ve erlerin ve Türk mürettebatının terekeleriyle ilgili bütün işlemler,
- c) Doğum ve ölüm ilmühaberleri,
- d) Konsoloslukların yetkilerine giren askerî işlemlere ait her türlü kâğıtların düzenlenmesi veya onaylanması,
- e) Öğrenci müfettişliği bulunmayan yerlerde müfettişlik görevi yapan konsoloslukların bu işlere ilişkin olarak düzenliyecekleri ve onaylıyacakları kâğıtlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri ve nisbetleri

Harc alma ölçüleri

MADDE 75. — Konsolosluk harcları, (5) sayılı tarifede yazılı işlemlerden değer veya ağırlık ölçüsüne göre nispi, işlemin nev'i ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Harcın nisbeti

MADDE 76. — Konsolosluk harcları (5) sayılı tarifede yazılı nisbetler üzerinden alınır. Konsoloslar tarafından yapılacak noter işlemlerinde (2) sayılı tarifede yazılı nisbetler uygulanır. Ancak bu işlemler dolayısıyla ödenmesi gereken maktu harclar altı misli olarak tahsil olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödeme usulü

MADDE 77. — Konsolosluk harcları, işle ilgili kâğıt ve belgelerin konsolosluklarda kalacak nüshalarına kalmıyan hallerde asıllarına pul yapıştırılmak suretiyle ödenir.

Ödeme zamanı

MADDE 78. — Konsolosluk harcları, ilgili işlemin sona ermesinden önce peşin olarak ödenir.

Harcın hangi para ile ödeneceği

MADDE 79. — Konsolosluk harcları Maliye ve Dışişleri Bakanlıklarınca hazırlanacak fiyat cetveline göre, tarifede yazılı Türk parası karşılığı olan mahallî para ile ödenir.

Vergi Reformu Geçici Ko.

Harctan müstesna işlemler

MADDE 74. — Aşağıdaki mevzular harctan müstesnadır.

- a) Yabancı memleketlere tedavi maksadiyle gidenlere ait işlemler,
- b) Yabancı memleketlerde öğrenim ve inceleme için bulunan öğrencilerle, resmî bir göreve veya Devletçe tedavi veya hava değişimine gönderilmesi sebebiyle, bulunduğu sırada ölen Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Hükümet üyeleri, askerî ve sivil memurlar, subaylar ve erlerin ve Türk mürettebatının terekeleriyle ilgili bütün işlemler,
- c) Doğum ve ölüm ilmühaberleri,
- d) Konsoloslukların yetkilerine giren askerî işlemlere ait her türlü kâğıtların düzenlenmesi veya onaylanması,
- e) Öğrenci müfettişliği bulunmayan yerlerde müfettişlik görevi yapan konsoloslukların bu işlere ilişkin olarak düzenliyecekleri ve onaylayacakları kâğıtlar.

MADDE 75. — Tasarının 75 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 76. — Tasarının 76 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 77. — Tasarının 77 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 78. — Tasarının 78 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 79. — Tasarının 79. ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

BESİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Dışişleri Bakanlığının yetkisi

MADDE 80. — Yabancı devletler konsolosluklarınınca Türklerden alınan Konsolosluk harçları, (2) ve (5) sayılı tarifelerde yazılı harclardan fazla olduğu takdirde, Dışişleri Bakanlığı mukabele bilmisil olarak o devletler uyruklarından aynı miktarda Konsolosluk harçları almaya yetkilidir.

Zaruri giderler

MADDE 81. — Kanuna göre alınması icabeden harclardan başka muhafaza ücreti, hakem, hesap görme, bilirkişi, yolluk ve saire gibi, harca tabi işlemler için yapılması zaruri giderler ilgililer tarafından peşin olarak ödenir.

Kırtasiye veya diğer büro giderleri için masraf adıyla bir şey alınmaz.

Harçların konsolosluk giderlerine tahsisi .

MADDE 82. — Konsolosluk harçlarından yapılacak tahsilât tutarının, konsolosluk giderlerine karşılık tutulması veya diğer bir dış temsilciliğine gönderilmesi veya memlekete getirilmesi hususları, Maliye ve Dışişleri Bakanlıklarınca beraberce kararlaştırılır.

ALTINCI KISIM

Pasaport, İkamet Tezkeresi vize ve Dışişleri. Bakanlığı Tasdik harçları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 83. — Pasaport, ikamet tezkeresi vize ve Dışişleri Bakanlığı tasdik işlemlerinden bu kanuna bağlı (6) sayılı tarifede yazılı olanlar harca tabidir.

Mükellef

MADDE 84. — Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harçlarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisna ve muafıklar

Harctan müstesna işlemler

MADDE 85. — Pasaport Kanunu hükümlerine göre uygun olarak verilecek aşağıda yazılı pasaportlar, tasdik işlemleri ve ikamet tezkereleri harctan müstesnadır.

a) Diplomatik pasaportlar, hususi pasaportlar ve hizmet pasaportları.

MADDE 80. — Tasarının 80 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 81. — Tasarının 81 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 82. — Tasarının 82 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 83. — Tasarının 83 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 84. — Tasarının 84. nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 85. — Tasarının 85 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

b) Yabancı memleketlere munhasıran öğrenim için gideceklere gerek Türkiye'den çıkarken ve gerekse yabancı memleketlerde öğrenimlerini tamamlayıncaya kadar verilecek pasaportlar,

c) Yabancı memleketlerde yoksul kalmış oldukları sabit olan Türk vatandaşlar, Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslukları tarafından munhasıran Türkiye'ye dönüş yolculuğu için müteber olmak ve verilmiş tarihinden itibaren en fazla üç ay içinde kullanılmak üzere verilecek pasaportlar,

d) Seyahatleri Türkiye için kültürel, ticari veya sosyal bir fayda sağlayacak mahiyette bulunduğu sabit olanlarla, Millî Eğitim Bakanlığının izni ile ilmi incelemelerde bulunmak veya yabancı memleketlerde yapılacak, spor temas ve müsabakalarına katılmak üzere toplu halde gezi yapacak öğretmen, öğrenci ve sporculara verilecek pasaportlar,

e) Yabancı memleketlerde, Türk Konsoloslukları tarafından düzenlenen veya tasdik olunan evrakın Dışişleri Bakanlığınca tasdiki,

f) Türkiye'deki yabancı konsolosluk müstahdemleri ile, bu konsoloslukların meslekten olan memurları yanında ikamet etmek suretiyle hizmetlerinde bulunan yabancılara verilecek ikamet tezkereleri (karşılıklı olmak şartıyla),

Harctan muaf olanlar

MADDE 86. — Aşağıda yazılı kişiler harctan muaftırlar.

a) Çalışmak üzere yabancı memleketlere giden işçiler,

b) Pasaportların refakathanesinde kayıtlı olanlar pasaport ve vize harclarından muaftırlar.

MADDE 87. — Millî veya Milletlerarası tarih, kültür ve güzel sanatlar şenlikleri ve festivalleri, spor müsabakaları, kongreler ve konferanslar, sergi ve panayırılar münasebetiyle, Türkiye'ye gelecek veya başka memleketlerde vukubulacak aynı mahiyetteki Milletlerarası gösterilerde bulunmak veya bunlara katılmak için, Türkiye'den transit geçecekler harcsız vize verilir.

Bakanlar Kurulunca belli edilecek yerlere turizm, tedavi veya hava değişimi maksadıyla gelecekler de, tesbit edilen şartlara bağlı olmak üzere harcsız vize verilir.

Bu maddede yazılı giriş vizeleri (Turist) damgasını taşıyacaktır.

MADDE 88. — Aşağıda yazılı yabancılara ikamet tezkeresi harcsız olarak verilir.

a) Türk okullarında veya fakültelerinde okuyan öğrenciler,

b) Munhasıran gazete muhabirliği yapanlar,

c) Devlet, il özel idareleri, belediyeler, iktisadi devlet teşekkülleri ve bunlara bağlı resmî müesseseler tarafından istihdam edilen profesör ve uzmanlarla, iş sahibi olmayan eşleri ve çocukları,

d) Malî durumlarının bozuk olduğuna, ikamet tezkeresi vermeye yetkili makamlarca kanaat getirilen yoksullar,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harc almá ölçüleri ve nisbetleri

Harcan ölçüleri

MADDE 89. — Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harcları, (6) sayılı tarifede yazılı işlemlerden, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Yeniden harc alınması

MADDE 90. — Sürelerinin sona ermeleri sebebiyle yenilenen ikamet tezkerelerinden tam, kaybolan ikamet tezkerelerinin yenilenmesi halinde yarı harc alınır.

MADDE 86. — Tasarının 86 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 87. — Tasarının 87 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 88. — Tasarının 88 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 89. — Tasarının 89 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 90. — Tasarının 90 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İkamet tezkerelerinde yarım harc

MADDE 91. — On sekiz yaşını bitirmiyen çocuklara verilecek ikamet tezkerelerinden asli harcın yarısı alınır.

Dışişleri Bakanlığının yetkisi

MADDE 92. — Dışişleri Bakanlığınca alınacak tasdik harclarını karşılık esasına göre bazı devletler uyrukları hakkında artırmaya ve gerektiğinde asli miktarına indirmeye adı geçen Bakanlık yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödeme usulü

MADDE 93. — Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harcları, ilgili kâğıt ve belgelere harcunu yapıştirılması veya maktu damga konulması suretiyle alınır.

Ödeme zamanı

MADDE 94. — Pasaport, ikamet tezkeresi ve tasdik harcları peşin olarak alınır.

YEDİNCİ KISIM

Gemi ve liman harcları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 95. — Gemi ve liman işlemlerinden, bu kanuna bağlı (7) sayılı tarifede yazılı olanları, gemi ve liman harclarına tabidir.

İnşa halindeki gemiler

MADDE 96. — İnşa halindeki gemilere mahsus sicil işlemleri de, gemi sicil işlemleri gibi harca tabidir.

Ancak inşa halindeki gemilere mahsus secilde kayıtlı bir geminin, asıl sicile geçirilmesinde evvelce yapılmış ve harca tabi tutulmuş işlemlerden ayrıca harc alınmaz.

Mükellef

MADDE 97. — Gemi ve liman harcları, taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa aşağıda yazılı kişiler tarafından ödenir.

- a) Mülkiyet hakkına iktisabedenler, (iktisabeden kişiler birden fazla ise, harcları hisseleri oranında öderler.)
- b) İpoteklerde ipoteği tesis edenler,
- c) Bunlar dışında kalan işlemlerde lehine işlem yapılmış olanlar,

MADDE 91. — Tasarının 91 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 92. — Tasarının 92 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 93. — Tasarının 93 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 94. — Tasarının 94 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 95. — Tasarının 95 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 96. — Tasarının 96 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 97. — Tasarının 97 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

Harcıan müstesna tutulan işlemler

MADDE 98. — Aşağıda yazılı mevzular harcıan müstesnadır.

- a) İlgililerin kusurları olmaksızın gemi sicil memurları tarafından yapılacak hataların düzeltmeleri ile mahkemeler, icra ve iflâs daireleri ve diğer resmi dairelerce istenecek suretler,
- b) Mücbir sebeplerden dolayı limana uğrıyan ticaret gemileri ile her nevi deniz ürünleri avında kullanıldıkları müddetçe av, havuz, depo gibi özel tertibatı bulunan millî balık ve sünger gemilerine verilecek yola elverişlilik belgeleri,
- c) Turist nakleden ve başkaca ticari işlemlerde bulunmayan turist gemileriyle, ilmi mevzularda kullanılan gemilerin yola elverişlilik belgeleri,

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri ve nisbeti

Harc alma ölçüleri

MADDE 99. — Gemi ve liman harçları, (7) sayılı tarifede yazılı işlemlerden değer veya ağırlık ölçüsüne göre nispi, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Değer esası

MADDE 100. — Değer ve ağırlık ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (7) sayılı tarifede yazılı değer ve ağırlıklar esastır.

Harcın nisbeti

MADDE 101. — Gemi ve liman harçları (7) sayılı tarifede yazılı nisbetler üzerinden alınır. Muhtelif işlemlerin aynı zamanda yapılması halinde her işlemten ayrı ayrı harc alınır.

Yola elverişlilik belgesi harcında indirim

MADDE 102. — Türkiye limanları arasında muntazam seferler yapan ticaret gemilerinden hareketlerinde tam, dönüşlerine kadar uğrıyacakları liman ve iskelelerde 1/5 nisbetinde, keza ticari işlemlerde bulunmayan ticaret gemilerinden de 1/5 nisbetinde yola elverişlilik belgesi harcı alınır.

Denize elverişlilik belgesi harcında indirim

MADDE 103. — Uluslararası tanınmış gemi tasnif kurullarından belge alındığı takdirde, ayrıca denetleme yapılmışsa veya kısmen yapılmışsa veya kısmen yapılmışsa denize elverişlilik belgesi harcı yarı nisbetinde alınır.

Ölçme belgeleri harcında indirim

MADDE 104. — Gemide yapılacak tadiller veya makina değişimi dolayısıyla verilecek ölçme belgelerinden 1/3 nisbetinde harc alınır.

MADDE 98. — Tasarının 98 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 99. — Tasarının 99 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 100. — Tasarının 100 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 101. — Tasarının 101 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 102. — Tasarının 102 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 103. — Tasarının 103 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 104. — Tasarının 104 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasdik harcında indirim

MADDE 105. — Değiştirme veya kayıp edilme sebebiyle verilecek gemi tasdiknamelerinden tarifede yazılı miktarın 1/5 nisbetinde harc alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödeme usulü

MADDE 106. — Gemi ve liman harcları, işle ilgili kâğıt ve belgelere harc pulu yapıştırılmak suretiyle veya makbuz karşılığında ödenir.

Ödeme zamanı

MADDE 107. — Gemi ve liman harclarının tamamı peşin olarak ödenmedikçe, harca mevzu olan işlem yapılmaz.

Ancak, liman başkanlığı bulunmayan iskelelere uğruyan gemilerden yola elverişlilik belgesi harcı ilk uğradığı liman başkanlığı bulunan limanda tahsil edilir.

SEKİZİNCİ KISIM

İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harcları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet

Mevzu

MADDE 108. — İmtiyazname, ruhsatname ve diplomalardan bu kanuna bağlı (8) sayılı tarifede yazılı olanları harca tabidir.

Mükellef

MADDE 109. — İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harclarını kendilerine bu belgeler verilen kişiler ödemekle mükelleftirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri ve nisbetleri

Harc alma ölçüleri

MADDE 110. — İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harcları, (8) sayılı tarifede yazılı belgelerden, belgenin nev'i ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Yeniden harc alınması

MADDE 111. — Bu kanunda ve ekli tarifede aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kısımda yazılı olup harca tabi tutulmuş olan belgelerin, yenilenmelerinde veya devir suretiyle

MADDE 105. — Tasarının 105 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 106. — Tasarının 106 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 107. — Tasarının 107 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 108. — Tasarının 108 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 109. — Tasarının 109 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 110. — Tasarının 110 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 111. — Tasarının 111 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

başkalarına intikallerinde ve her hangi bir sebeple iptal edildikten sonra yenilenmelerinden tekrar tam harc alınır.

Berathlı bir ihtiranın tadil ve ıslahı veya yapılacak ilâveler için verilecek tasdikname yerine, yeni bir berat istenirse, yeniden harc alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Harcın ödenmesi

Ödenme usulü

MADDE 112. — İmtiyazname, ruhsatname ve diploma harcları, ilgili belgelere harc pulu yapıştırılması suretiyle veya makbuz karşılığında ödenir.

Ödeme zamanı

MADDE 113. — Bu harclar peşin olarak alınır.

Yıllık harclar, her malî yılın ilk ayı içinde ödenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Belgelerin süresi ve yıl kesirleri

MADDE 114. — Kaybedilmeleri sebebiyle yeniden alınacak belgeler, kaybolan asıllarının süresi kadar muteberdir. Yıllık harca tabi olanlar yıl ortasında alınırsa ancak verildiği malî yılın sonuna kadar muteber olurlar. Kanunlarda aksi yazılı olmadıkça, her yıl alınacak harclarda yıl kesirleri, tam yıl gibi harca tabidir.

Harcların geri verilmesi

MADDE 115. — İlgililerin kusuru olmaksızın Devlet tarafından görülen lüzum sebebiyle iptal edilen belgeler için evelce alınmış harclar, iki yıl içinde ve istek üzerine geriverilir.

Diploma harcının ödenmemesi

MADDE 116. — Diploma harcı ödenmedikçe resmî veya özel daire ve müesseselere mezuniyete ait yazılar yazılamıyacağı gibi buna ait bir vesika da verilemez.

Sınıfların tesbiti

MADDE 117. — Bu kısımda yazılı olup sınıfa göre harca tabi tutulmuş olan işlerde sınıf dereceleri harc mevzuu olan işlemi yapan makamlar tarafından tâyin olunur.

MADDE 112. — Tasarının 112 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 113. — Tasarının 113 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 114. — Tasarının 114 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 115. — Tasarının 115 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 116. — Tasarının 116 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 117. — Tasarının 117 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DOKUZUNCU KISIM

Trafik harcları

BİRİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyet ve muaflıklar

Mevzu

MADDE 118. — Trafik işlemlerinden bu kanuna bağlı (9) sayılı tarifede yazılı olanları, trafik harclarına tabidir.

Harctan muaf olanlar

MADDE 119. — Askerî ehliyetnameyi haiz askerî şöförlerden muayene ve imtihan komisyonlarınca yapılacak imtihanı mütaakıp kazananların, askerî şöför ehliyetnameleri, imtihanları ve ehliyetname vizeleri, harctan muaftır.

Mükellef

MADDE 120. — Trafik harclarını, harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişiler ödemekle mükelleftir.

İKİNCİ BÖLÜM

Harc alma ölçüleri, nisbetleri ve ödenmesi

Harc alma ölçüleri

MADDE 121. — Trafik harcları, (9) sayılı tarifede yazılı işlemlerden, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınır.

Harcın ödenmesi

MADDE 122. — Trafik harcları, işle ilgili kâğıt ve belgelere pul yapıştırılmak suretiyle veya makbuz karşılığında ödenir.

ONUNCU KISIM

Kısımlar arasında müşterek hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel muaflıklar ve istisnalar

Özel kanunlardaki hükümler

MADDE 123. — Özel kanunlarla harctan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harc alınmaz.

MADDE 118. — Tasarının 118 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 119. — Tasarının 119 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 120. — Tasarının 120 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 121. — Tasarının 121 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 122. — Tasarının 122 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 123. — Tasarının 123 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Diplomat muaflığı

MADDE 124. — Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, maslahatgüzar ve konsolosları ile elçilik ve konsolosluklarına mensubolan ve o memleketin uyruklüğunda bulunan memurları ve Türkiye'de resmî bir göreve memur edilenlerin bu sıfatlarından dolayı yapacakları harca mevzu işlemler, karşılıklı olmak şartıyla bu kanunda yazılı harclardan muaftır.

İKİNCİ BÖLÜM

Mükellefiyetle ilgili genel hükümler

Özel kanunlara göre harc mükellefi

MADDE 125. — Bu kanunun ilgili kısımlarında mükellefiyet hakkında konulmuş hükümlerin aksine, özel kanunlarda hüküm bulunduğu takdirde özel kanun hükmü uygulanır.

Re'sen yapılan işlemler

MADDE 126. — Her hangi bir istek olmaksızın re'sen yapılacak işlemlere ait harclar, bu kanunda aksine hüküm yoksa, lehine işlem yapılan kişilerden alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ödeme ile ilgili genel hükümler

İşlemin yapılamıyacağı

MADDE 127. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, harcların tamamı peşin olarak ödenmeden harca mevzu olan işlem yapılmaz.

Memurların sorumluluğu

MADDE 128. — Gerekli harcları tamamen almadan işlem yapan memurlar harcın ödenmesinden mükellefler ile müteselsilen sorumludurlar.

İşin hitamında alınacak harclarda ödeme zamanı

MADDE 129. — Kendi kısımlarında ödeme zamanı tesbit edilmemiş olup da, mahiyetleri icabı işin sonunda alınması lâzımgelen harclar; harc alacağıının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir.

Zamanında ödenmiyen harclar

MADDE 130. — Bu kanunda ödemeleri için belli bir süre tesbit edilmiş olan harclar süresi içinde ödenmemiş ise, ilgili makam ve daireler tarafından, sürenin sonundan itibaren 15 gün içinde bir müzekkere ile o yerin ilgili vergi dairesine bildirilir. Müzekkerede harcın nevi ve mahiyeti, miktarı, mükellefin adı ve soyadı ve en son ikametgâh adresi açıkça gösterilir.

Genel ödeme şekli

MADDE 131. — Harclar, bu kanunun ilgili kısımlarında yazılı şekillerde ödenir.

Ancak Maliye Bakanlığı konunun özelliğini göz önünde bulundurarak, harcların, pul yapıştırılması, makbuz karşılığı veya basılı damga vurdurulması veya sair bir şekilde tahsili için ilgili dairelere yetki verebilir.

Vergi Reformu Geçici Ko.

MADDE 124. — Tasarının 124 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 125. — Tasarının 125 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 126. — Tasarının 126 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 127. — Tasarının 127 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 128. — Tasarının 128 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 129. — Tasarının 129 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 130. — Tasarının 130 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 131. — Tasarının 131 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Harcları almaya yetkili daireler

MADDE 132. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde harclar, harca mevzu olan işlemleri yapan daireler tarafından tahsil olunur.

Maliye Bakanlıği lüzum gördüğü takdirde harcları doğrudan doğruya vergi dairelerince tahsil ettirmeye yetkilidir.

Tahsilâtın vergi dairesine yatırılması

MADDE 133. — Maliye Bakanlığının izniyle basılı damga kullanan veya makbuzla tahsilâtta bulunan memurlar bir aya ait tahsilât tutarlarını ertesi ayın beşinci günü akşamına kadar en yakın vergi dairesine yatırmakla mükelleftirler. (500) lirayı geçen tahsilât bu süre ile bağılı olmaksızın derhal yatırılır.

Maliye Bakanlıği lüzum gördüğü yerlerde bu miktarı artırmaya yetkilidir.

Teftiş ve kontrol yetkisi

MADDE 134. — Maliye müfettişleri, Maliye müfettiş muavinleri ve gelirler kontrolörleri ile mahallin en büyük mal memurları her hal ve takdirde, harcları tahsile salâhiyetli memurların hesaplarını teftiş ve kontrola yetkilidirler.

Mahallin en büyük mal memuru tarafından kontrol memurlarına da bu hususta yetki verilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

MADDE 135. — Harclar sayfa üzerine hesap edildiği hallerde 20 satır bir sayfa ve 50 harf bir satır itibar olunur. Son sayfa 20 satırdan eksik olsa da bir sayfa sayılır.

MADDE 136. — Nispi harcın hesaplanmasında 50 kuruşa kadar olan matrah kesirleri atılır. 50 kuruş ve daha yukarı olanlar 1 liraya çıkarılır. Harc kesirlerinde 5 kuruşa kadar olan kısımlar atılır, 5 kuruş ve daha yukarı olanlar 10 kuruşa çıkarılır.

MADDE 137. — Harclar, harc pulu yapıştırılmak suretiyle tahsil edildikleri takdirde, pullar, üzerlerine tarih konulduktan sonra imzalanmak veya mühürlenmek suretiyle iptal edilir.

Daireler kendilerine gelen kâğıtlarda iptal edilmemiş veya yanlış iptal edilmiş pulları tarih ve mühürle iptal ederler.

İptal yapılmadan kâğıtlar muameleye konmaz.

MADDE 138. — Bu kanunda takdir olunacak değer üzerinden harc ödenmesi lâzım gelen hallerde bu değer Vergi Usul Kanununda yazılı takdir komisyonlarınca tesbit olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kaldırılan hükümler

MADDE 139. — Aşağıda tarih ve sayıları yazılı kanunlar kaldırılmıştır.

- a) 25 . 2 . 1952 tarih ve 5887 sayılı,
- b) 11 . 3 . 1954 tarih ve 6401 sayılı,
- c) 20 . 5 . 1955 tarih ve 6608 sayılı,
- d) 29 . 6 . 1956 tarih ve 6765 sayılı,
- e) 26 . 7 . 1957 tarih ve 6955 sayılı,

MADDE 132. — Tasarının 132 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 133. — Tasarının 133 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 134. — Tasarının 134 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 135. — Tasarının 135 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 136. — Tasarının 136 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 137. — Tasarının 137 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 138. — Tasarının 138 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 139. — Tasarının 139 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

- f) 6 . 1 . 1960 tarih ve 7406 sayılı,
- g) 2 . 1 . 1961 tarih ve 201 sayılı,
- h) 2 . 2 . 1340 tarih ve 405 sayılı,
- i) 15 . 4 . 1338 tarih ve 216 sayılı kanunlar ile bunların ek ve tadilleri,
- j) 11 . 5 . 1953 tarih ve 6085 sayılı ve 12 . 1 . 1961 tarih ve 232 sayılı kanunların Trafik Harcları ile ilgili hükümleri,
- k) 3 . 5 . 1928 tarih ve 1234 sayılı Kanununun 68 nci maddesi,
- l) 5 . 7 . 1939 tarih ve 3687 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin vize resmine ait hükümleri,
- m) 18 . 12 . 1935 tarih ve 2864 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin vize müruriye resmine ilişkin hükümleri,
- n) 30 . 11 . 1330 tarihli Ecnebi Anonim ve sermayesi eshama munkasem şirketlerle ecnebi sigorta şirketleri hakkındaki Kanunun harcla ilgili hükümleri.

ALTINCI BÖLÜM

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Yeniden bir tahrir yapıncaya kadar Tapu ve Kadastro harclarının hesabında :

1. Arazide :

- a) 1 Haziran 1942 tarihinden evvel tahrir veya tadil görmüş olan arazi ve arsaların vergi değerlerinin (10) misli,
- b) 1 Haziran 1942 tarihinden sonra tadil görmüş olan arazi ve arsaların mezkûr tarihteki vergi değerlerinin (10) misli,

2. Binalarda :

- a) 1 Haziran 1942 tarihinden evvel tahrir veya tadil suretiyle gayrisâfi iratları takdir edilmiş olan binaların V.U.K. na göre bulunacak vergi değerlerinin (6) misli,
- b) 1 Haziran 1942 (dâhil) tarihi ile 28 Şubat 1947 (dâhil) tarihleri arasında tahrir veya tadil suretiyle gayrisâfi iratları takdir edilmiş olan binaların V.U.K. na göre bulunacak vergi değerlerinin (4) misli,
- c) 1 Mart 1947 (dâhil) tarihi ile 11 Mayıs 1953 (dâhil) tarihleri arasında tahrir veya tadil suretiyle gayrisâfi iratları takdir edilmiş olan binaların V.U.K. na göre bulunacak vergi değerlerinin (2) misli,
- d) 12 Mayıs 1953 (dâhil) tarihinden sonra tahrir veya tadil suretiyle gayrisâfi iratları takdir edilmiş olan binaların V.U.K. na göre bulunacak vergi değeri aynen, Vergi değeri olarak kabul olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvelki zamanlara ait harclarla ilgili işlemler eski hükümlere tabidir.

Ancak cezalara ait hükümlerden hangisi mükellefin lehine ise o uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanuna göre harc mevzuu dışında kalan işlemler sebebiyle, veya harotan muaf tutulan kişiler adına, 5887 sayılı Kanun gereğince, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tahakkuk etmiş olup da tahsil edilmemiş bulunan harc ve cezalar terkin olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlük tarihinde, evvelki hükümlere göre bir yıl muteber olmak üzere harcları ödenerek alınmış ruhsatname, satış tezkereleri ve benzeri vesikalar ancak bu kanunun yürürlüğe girdiği malî yılın sonuna kadar muteberdir.

Vergi Reformu Geçici Ko.

MADDE 140. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 141. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

25 . 1 . 1968

Başbakan <i>I. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>E. Alican</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>H. Dinçer</i>
Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>A. Ş. Ağanoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>
İçişleri Bakanı <i>H. O. Bekata</i>	Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı V. <i>F. Melen</i>	Ticaret Bakanı V. <i>H. Dinçer</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoglu</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı V. <i>F. K. Gökay</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Öçten</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>
Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. T. Karasapan</i>		İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>

Vergi Reformu Geçici Ko.

MADDE 140. — Bu kanun 1 . 3 . 1964 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 141. — Tasarının 141 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİNE BAĞLI TARİFELER

[1] SAYILI TARİFE

Adliye harçları

A) Mahkeme harçları :

Hukuk ve ticaret dâvalarıyla, ihtilâfsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde

I - Dâva ve Başvurma Harcı :

Dilekçe veya tutanakla dâva açma, başvurma veya dâvaya müdahale

1. Sulh mahkemelerinde (20 T.L.)

2. Asliye mahkemelerinde (30 T.L.)

3. Yargıtayda (40 T.L.)

(Mahkemenin yetkisizlik veya görevsizlik kararı vermesi sebebiyle yetkili veya görevli mahkemeye yeniden başvurulması halinde bu harc alınmaz.)

II - Celse Harcı :

(Taraflar veya vekilleri tarafından ertelenmelerine sebebiyet verilen celselerden)

1. Sulh mahkemelerinde ve icra tetkik mercilerinde (5 T.L.)

2. Asliye mahkemelerinde (10 T.L.)

III - Karar ve İlâm Harcı :

1. Nispi harc :

a) Konusu belli bir değerle ilgili bulunan dâvalarda esas hakkında karar verilmesi halinde hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden :

İlk 50 000 liraya kadar (50 000 dâhil) (Binde 30)

50 000 den yukarısı için (Binde 25)

b) Bir gayrimenkulün hissedarlar arasında şuyunun izalesi suretiyle taksiminde dair olan hükümler (Gayrimenkulün satış bedeli üzerinden) (Binde 5)

c) Gayrimenkulün hissedarlar arasında taksiminde dair olan hükümler (Taksim edilen gayrimenkul değeri üzerinden) (Binde 2)

Yukarıki nisbetler Yargıtayın tasdik veya işin esasını hüküm altına aldığı kararları için de aynen uygulanır. Nispi harçlar 15,- liradan aşağı olamaz.

d) Nafaka verilmesine dair hükümler (Bir senelik nafaka bedeli üzerinden) (Binde 5)

2. Maktu harç :

a) 1 nei fıkra dışında kalan dâvalarla, taraf teşkiline imkân bulunmayan dâvalarda, dâvanın reddi kararıyla icra tetkik mercilerinin 1 nei fıkra dışında kalan kararlarında (15,- T.L.)

b) 1 nei fıkra dışında yargıtay kararlarında (30,- T.L.)

c) Yargıtayın icranın tehiri kararlarında (15,- T.L.)

B) İcra ve iflâs harçları :

I - İcra harçları :

1. İcraya başvurma harcı (Kayıt harcı) (10,- T.L.)

2. Değeri belli olmayan icra takiplerinde, icranın yerine getirilmesi harcı (20,- T.L.)

3. Değeri belli olan icra takiplerinde tahsil harcı, değer üzerinden :

a) Ödeme veya icra emrinin tebliği üzerine hacizden evvel ödenen paralardan (Yüzde 2)

b) Hacizden sonra ve satıştan önce ödenen paralardan (Yüzde 4)

c) Haczedilen malların satılıp paraya çevrilmesi suretiyle tahsil olunan paralardan (Yüzde 5)

- d) Resmî ve özel müesseseler memur ve hizmetlilerinin maaş, ücret, gündelik ve sair hizmet gelirlerinin haczi sureti ile tahsil olunan paralardan (Yüzde 2)
- e) Gayrimenkullerin ve gemilerin tahliye ve tesliminde :
- aa) İcra emrinin tebliği üzerine tahliye olunduğu takdirde (Yüzde 1)
- bb) Tahliye ve teslim icra marifetiyle olduğu takdirde (Yüzde 2)
4. İdare haraları (10,- T.L.)
- (Haczedilen gayrimenkullerin idaresi, kira mukaveleleri düzenlemesi ve hesap tutulması için)

II - İflâs haraları :

1. Maktu hare :
- İflâsın açılması veya konkordato isteği ve masaya katılma harcı (20,- T.L.)
2. Konunun değeri üzerinden hare :
- a) İflâsta, paylaşılan para üzerinden.. (Yüzde 5)
- b) Konkordatoda alacaklılara verilmesi kararlaştırılan para üzerinden (Yüzde 2)

C) Ticaret sicili haraları :

I - Kayıt ve tescil haraları :

1. Ticari işletmenin ve ünvanın tescil ve ilânında :
- a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (50,- T.L.)
- b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (150,- T.L.)
- c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (300,- T.L.)
2. Temsile yetkili kılınan kimselerin tescil ve ilânında :
- a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (25,- T.L.)
- b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (50,- T.L.)
- c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (100,- T.L.)
3. Ticaret siciline tescil edilmiş olan vakıalardaki değişikliklerin tescilinde : (Muhteva ile ilgili bulunmayan düzeltmelerden harc alınmaz.)
- a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (25,- T.L.)
- b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (50,- T.L.)
- c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (125,- T.L.)
4. Kayıt silinmesinde :
- a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (10,- T.L.)
- b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (20,- T.L.)
- c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (50,- T.L.)

(Şubelerin her biri, yabancı müesseselerin Türkiye'deki şubeleri dâhil, ayrıca aynı harca tabidir.)

II - Kayıt suretleri ve tasdikname haraları :

1. Kayıt suretleri sayfasından (5,- T.L.)
2. Tasdiknameler (15,- T.L.)

D) Diğer adliye haraları

I - Suret haraları :

- a) İlâmın ilk sayfasının suretinden (5,- T.L.)
- İlâmın mütaakıp sayfalarının suretinden (2,5- T.L.)
- b) Mahkeme ve merci zabıtnameleri ve diğer evrakın beher sayfasının suretlerinden (2,5, T.L.)
- c) Avukatların tasdik ettiği vekâletname suretlerinden (2,5, T.L.)
- d) Sulb hâkimi tarafından tasdik edilen vekâletname suretlerinden (2,5, T.L.)

D) Diğer adliye haraları (Müşterek kısım) :

Re'sen verilmesi icabeden suretler haric olmak üzere, ceza mahkemelerinden alınacak suretlerden de aynı haralar alınır.

II - Depozito harcları :

Adliye veznelerine tevdi olunan para ve kıymetli eşyanın kabul ve muhafazası için, muhafaza olunan değer üzerinden...

- a) Bir yıla kadar (Binde 5)
b) Bir yılı geçen her yıl ve kesirleri için (Binde 2,5)

III - Defter tutma harcları :

- a) Alelûmum, defter tutma ve tahrir işlerinde 15 liradan az olmamak üzere deftere kaydolunan değer üzerinden (Binde 2)
b) Miras işlerinde defter tutulmasında :
aa) Mevcut ve alacak bakiyesi hâsıl olmuş ise bu bakiye üzerinden (Binde 2)
bb) Borç bakiyesi hâsıl olmuş veya mevcut alacaklar ile borçlar bakiyesi eşit ise (15,- T.L.)
c) İflâs Dairesi tarafından tutulacak defterlerden (15,- T.L.)

IV - Miras işlerine ait harclar :

Terekenin tahrir ve tesbiti, mirasın taksimi, tasfiyesi ve idaresinde, bunların konusunu teşkil eden değerler üzerinden (Binde 2)
(Miras idaresinde her sene ve kesirler için harc alınır.)

V - Vasiyetname tanzimine ait harclar :

Medeni Kanunun 479 ncu maddesine göre, Sulh hâkimi tarafından tanzim edilen resmî vasiyet senetleri (Binde 0,50)

[2] SAYILI TARİFE

Noter harcları

I - Değer veya ağırlık üzerinden alınan nispi harclar

1. Muayyen bir meblâğı ihtiva eden her nevi senet, mukavelename ve kâğıtlardan beher imza için (Binde 0,50)

Değer üzerinden alınan harcın miktarı 5 liradan az ve toplamı 25 000 liradan çok olamaz.

2. Emanet harcları :

Saklanmak üzere noterlere tevdi edilen değeri belli emanetlerden (Binde 1,-)

Harc miktarı 5 liradan az olamaz, harc yıllık olarak hesaplanır. Bir yıldan fazla olan her yıl için ilâve olarak yarı harc alınır. Yıl kesirleri tam itibar olunur.

3. Gayrimenkul ve menkullerin idaresi harcı. (Binde 2,-)

Harc yıllık olarak hesaplanır, bir yıldan fazla olan her yıl için ilâve olarak yarı harc alınır. Yıl kesirleri tam itibar olunur. Gayrimenkullerin ve menkullerin değerleri belli değilse değerler takdir yolu ile tesbit ettirilir.

4. Konşimento yazılması harcı :

Konşimentoların yazılmasında eşyanın her gayrisâfi tonundan (10 Kr.)

II - Maktu harclar:

1. Belli meblâğı ihtiva etmiyen ve alınacak harc miktarı kanun ve tarifede ayrıca gösterilmemiş olan senet, mukavele ve kâğıtlardaki imzaların beherinden (5,- T.L.)

2. Her nevi tebliğ, ihbar, ihtar ve protesto ardan muhataba tebliğ edilecek beher nüsha için (5,- T.L.)

3. Vekâletnameler :

Genel ve özel vekâletnamelerde beher imza için (7,5 T.L.)

4. Defter tasdikı :
- a) Açılış, ara ve kapanış tasdik ve şerhleri (Beher defter için) (2,50 T.L.)
- b) Açılış tasdiklerinde sayfaların mühürlenmesi : (2,50 T.L.)
100 sayfaya kadar
100 sayfadan yukarı beher 50 sayfa ve küsuratı için (1,- T.L.)
5. Suretler ve tercümeleler :
- a) İlgililere veya ibraz edenlere verilecek her türlü mukavele, senet, yazılı kâğıt ve kayıt suretlerinin beher sayfasından (2,- T.L.)
- b) Tercüme suretleri ve yabancı dille yazılmış kâğıtların suretleri ve tercümeleri beher sayfasından (4,- T.L.)
6. Saklanmak üzere noterlere tevdi olunan ve değeri belli olmiyan emanetlerle vasiyetnameler her yıl için (yıl kesirleri tam sayılır) (10,- T.L.)
7. Tesbit ve tutanak haraları :
- Mukavelename senet veya yazılı kâğıtların veya bir şeyin veya bir yerin hal ve şeklinin ilgili şahısların hüviyet ve ifadelerinin tesbiti (10,- T.L.)
8. Piyango, seçim ve toplantılarda hazır bulunmaktan alınacak haralar :
- Davet üzerine piyango ve hususi müesseselerin kur'a seçim ve toplantılarında hazır bulunarak düzenlenecek tutanaklarda (50,- T.L.)
9. Düzeltme Harcı :
- Evvəlki işin mahiyet ve değeri değışmemek şartıyla yapılacak düzeltmelere ait beyannamelerden her imza için (1,- T.L.)
10. Mukavele feshi Harcı :
- Değeri belli bir borç veya bir taahhüdün ikrarını tazammun etmiyen mukavelelerin feshinden beher imza için (1,- T.L.)
11. Umumi ibra, umumi makbuz, tahkimname, ölüme bağı tasarruf senet ve mukaveleleri, ölünceye kadar bakma akdi, tesis, aile vakıfları, evlât edinme, karı - koca mallarının idaresi babahğı tanıma senetleri, miras taksim mukaveleleri, ifraz mukaveleleri ve bunlardan rücu ve bunların feshi ve bunların teferruatına dair senet, mukavele ve kâğıtların düzenlenmesinden ve noter tarafından re'sen düzenlenecek tutanaklardan (10,- T.L.)

[3] SAYILI TARİFE

Vergi İtiraz haraları

Vergi, resim, harc ve bunlara bağı cezalarla ilgili anlaşmazlıklardan dolayı mükellefler tarafından itiraz komisyonlarında, Temyiz Komisyonunda ve Danıştayda :

I - Başvurma Harcı :

1. Vergi itiraz komisyonlarına başvurmada (2,5 T.L.)
2. Vergi temyiz komisyonlarına başvurmada (10,- T.L.)
3. Danıştaya başvurmada (15,- T.L.)

II - Nispî haralar :

1. İtiraz komisyonu kararlarında :
Tarihiyata karşı mükellefin itirazı üzerine itiraz komisyonunca verilecek kesin kararlarla, temyiz edilmiyerek kesinleşmiş olanlardan karar altına alınan vergi, resim, harc ve ceza miktarlarıyla ilgili anlaşmazlık konusu değer üzerinden,

10,- liradan az olmamak üzere (Binde 2)

2. Temyiz komisyonu kararlarında :

İtiraz komisyonu kararlarının temyizen incelenmesi neticesinde temyiz komisyonunca verilip kesinleşmiş kararlarla temyiz komisyonu genel kurulunca verilecek kararlar-

dan karar altına alınan vergi, resim, hare ve ceza miktarlarıyla ilgili anlaşmazlıklar değeri üzerinden,

15,- liradan az olmamak üzere. (Binde 3)

3. Danıştay kararlarında :

Karar altına alınan vergi, resim, hare ve ceza miktarlarıyla ilgili anlaşmazlık konusu değer üzerinden,

20,- liradan az olmamak üzere (Binde 4)

(Bu miktardan evvelece ödenen nispi hare mahsubedilir.)

III - Maktu Hare :

Anlaşmazlık konusu değer bulunmayan tarhiyatta yukardaki pozisyonlarda gösterilen,

1. İtiraz komisyonu kararlarında (10,- T.L.)

2. Temyiz komisyonu kararlarında (15,- T.L.)

3. Danıştay kararlarında (20,- T.L.)

4. Temyiz komisyonu ve Danıştayın tēhiri icra kararlarında (15,- T.L.)

[4] SAYILI TARİFE

Tapu ve Kadastro işlemlerinden alınacak harclar

I - Tapu işlemleri :

1. Kayıt harici kalmış olan gayrimenkullerin tescilinden takdir olunacak değer üzerinden (Binde 5)

2. Deniz, göl ve nehir kıyılarında izinsiz doldurma suretiyle iktisabedilen yerlerin tescilinde takdir edilecek değer üzerinden (Binde 5)

3. Gayrimenkullerin ve mülkiyetten gayri aynı hakların, kanuni ve mausup mirasçılara intikalinde, bağışlamadan rücularda ve vasiyetlerin infazında veya piyango ve ikramiye suretiyle iktisabında kayıtlı değer üzerinden (Binde 2)

4. Gayrimenkullerin bağışlanmasında kayıtlı değer üzerinden (Binde 20)

5. Dalyan ve voli mahallerinin tescil, intikal, hibe, vasiyet, temlik ve sair tasarrufi muamelelerde takdir olunacak kıymet veya bildirilen bedelden yüksek olanı üzerinden (Binde 30)

6. İfraz veya taksim veya birleştirme işlemlerinde kayıtlı değerler üzerinden (Binde 1)

7. İpotek tesisinde :

a) İpotekle sağlanan borç miktarı üzerinden (Binde 2)

b) İpoteğe dâhil gayrimenkullerden birisinin çıkarılarak başkasının ithalinde veya teminat ilâvesinde borç miktarı üzerinden (Binde 2)

c) Mevcut ipotek derecelerinin sonradan istenilen değişikliklerinde borç miktarı üzerinden (Binde 1)

8. Muvakkat tesciller :

Medeni Kanununun 921 nei maddesi gereğince yapılacak tescillerde kayıtlı değer üzerinden (Binde 1)

9. Mal birliği ve mal ortaklığının, mukaveleden mütevellit şüf'a, istira ve vefa haklarının, aile yurtlarının mutlak veya nakil ile mükellef mirasçı nasbının sicile şerhinden kayıtlı değer üzerinden (Binde 3)

10. Âdi veya haslat kira mukavelelerinin tapu siciline şerhinde mukavele müddetine göre hesaplanacak kira toplamı ve mukavele mevcut değilse veya mukavelede müddet belirtilmemişse bir yıllık kira bedeli üzerinden (Binde 3)

11. Teferruatın tapu siciline kaydında beyan olunan değeri üzerinden (Binde 2)

12. Satış va'di sözleşmeleriyle, irtifak hakkı tesisi va'di sözleşmelerinin tapu siciline serhinde, sözleşmede yazılı bedel ile kayıtlı değer in yüksek olanından, bedelsiz olanlarında kayıtlı değerden (Binde 3)
13. Her nevi kayıt tashihinde, kayıtlı değer üzerinden (Binde 1)
14. Tapu harcı ve Emlâk Alım Vergisi mevzuuna giren işlemlerle ilgili tescil ve serhlerin terkininden (10 Lira)
15. Yapı kooperatiflerinin ortaklarına dağıtacağı gayrimenkullerin ortaklar adına tescilinde kayıtlı değer üzerinden (Binde 1)
16. Gayrimenkullere ait haritaların kopyalarının verilmesinde her parsel e ait kopya için (10 Lira)
17. İlgililerin isteği üzerine gayrimenkullere ait verilecek kayıt örneklerinin her birisiyle çıkarılacak belge örneklerinin beher sayfasından (2,5 Lira)

II - Kadastro İşlemleri :

Kadastro neticesinde tescil edilen bazı gayrimenkullerde kayıtlı değer üzerinden :

- a) Tapuda murisi veya kendisi adına kayıtlı olup da beyanname verenlere ait gayrimenkullerin kadastro lanmasında (Binde 3)
- b) Tapuda murisi veya kendisi adına kayıtlı olup da beyanname vermiyenlere ait gayrimenkullerin kadastro lanmasında (Binde 5)
- c) Aslen senetsiz gayrimenkullerin zilyedi adına kadastro lanmasında beyanname verenlerden (Binde 4)
- d) Aslen senetsiz gayrimenkullerin zilyedi adına kadastro lanmasında beyanname verilmiyenlerden (Binde 5)
- (Yukardaki fıkralar gereğince ödenecek harc miktarı her parsel için 10 liradan aşağı olamaz.)
- e) Tapulama Kanununa göre tapulaması yapılan gayrimenkullerden tapu kaydiyle malik olan kimse veya mirasçılar ı namına yapılan tescillerde beher dönüm ve küsurundan (3 Lira)
- Bunun haricinde kalan tescillerde beher dönüm ve küsurundan (6 Lira)

[5] SAYILI TARİFE

Konsolosluk harcları

I - Değer üzerinden alınacak harclar :

1. Tereke işlerinde :
- a) Terekenin tahrir, tesbit, idare ve tasfiyesinden (Binde 10)
- b) Tereke, mahallin memurları tarafından tahrir, tesbit, idare ve tasfiye olunduğu takdirde konsoloslukça yapılan murakabeden (Binde 5)
2. Sulhnameler :
- (Kararda yazılı değer üzerinden)
- a) 5 000 liraya kadar olan kısımdan (5 000 dâhil) (Binde 20)
- b) 5 000 liradan sonra gelen kısımdan ilâveten (Binde 5)

NOT: Tapu ve kadastro işlemlerinde nispi harcların en az miktarı 10 liradır.

II - Gemicilik işlerinde ton üzerinden alınacak harclar :

1. Gemilere konsolosluklarca verilecek bayrak şahadetnameleri :
Beher rüsum tonilâtosundan (0,50- T.L.)
(Bu harc 50 liradan az, 1,500 liradan fazla olamaz.)
2. Ticaret eşyası manifestolarının tasdikinde eşyanın beher gayrisâfi tonundan (0,25- T.L.)
(Bu harc 50 liradan az, 500 liradan çok olamaz.)
3. Sıhhiye patentası verilmesi veya vizesi, beher rüsum tonilâtosundan (0,10- T.L.)
(Bu harc 25 liradan az, 500 liradan fazla olamaz.)

III - Maktu harclar :

1. Gemi jurnalının tasdiki :
 - a) Jurnalın tasdiki (25,- T.L.)
 - b) Jurnalına sayfa ilâvesi (10,- T.L.)
2. Vizeye tabi olan yabancı hava ticaret ve gezinti gemilerinin vizeleri (100,- T.L.)
3. İmza ve mühür tasdiki (50,- T.L.)

(Bulunulan yabancı memleketteki yerli makamlarla o memleketteki yabancı makamlar tarafından verilip Türk makamlarına, veya Türk makamları tarafından verilip bulunulan yabancı memleketteki yerli ve yabancı makamlara ibraz edilecek olan yazılı kâğıt ve suretlerdeki imza ve mühürlerin veya tasdika mütaallik imza ve mühürlerin metne şâmil olmamak üzere tasdiki)

4. Yabancı memlekette usulüne uygun olarak yetkili makamlar tarafından tanzim olunan, yazı, kâğıt ve suretlerin o memlekette yürürlükte bulunan kanunlara uygun olduğunun tasdiki (50 T.L.)
5. İdari hususlara ait beyanname, ilmühaber, tutanaklar ve şerhler :
 - a) Birinci sayfa için (20 T.L.)
 - b) Birinci sayfadan sonraki her sayfa için (10 T.L.)
6. Gerçek ve tüzel kişilerin isteği üzerine :
 - a) Türk kanunlarının bir veya birkaç maddesinin aynının verilmesi (beher sayfa için) (20 T.L.)
 - b) Bunların tercümesinin tasdiki (beher sayfa için) (30 T.L.)
7. Terekenin mühürlenmesi (50 T.L.)
8. Bilirkişi tâyini ve bilirkişi raporlarının tasdiki (30 T.L.)
9. Bu târifeye ile noter harclarına ait (2) sayılı târifede zikredilmeyen hukuk işlerine ait diğer yazılı kâğıtlar ve kararlar (20 T.L.)
10. Bu târifede sayılan yazılı kâğıt ve işlemlerin konsoloshane haricinde düzenlenmesi ve icrasından asıl harca ilâve olarak (50 T.L.)

[6] SAYILI TARİFE

Pasaport, ikamet tezkeresi, vize ve Dışişleri Bakanlığı Tasdik harcları

I - Pasaport harcları :

1. Umuma mahsus münferit pasaportlar :
 - 3 ay için olanlar (55 T.L.)
 - 6 ay için olanlar (105 T.L.)
 - 1 yıl için olanlar (165 T.L.)

- 1 yıldan fazla süreli olanlar için (310 T.L.)
(Müddet uzatıldığı takdirde esas harcın yarısı alınır.)
NOT : 1) Umuma mahsus müşterek pasaportlar ile bu pasaportların uzatılması halinde pasaportta kayıtlı her şahıs için bu harcın yarısı,
2) Konsolosluklara verilecek pasaportlarda da keza bu harcların yarısı alınır.
2. 5682 sayılı Pasaport Kanununun 23 nci maddesinin son fıkrası gereğince verilen ve yalnız Türkiye'ye dönüş için muteber olan pasaportlarla aynı kanunun 18 nci maddesinde yazılı olan yabancılara mahsus damgalı pasaportlar (25 T.L.)

II - Vize harcları :

1. Giriş vizeleri :
a) Tek giriş (15 T.L.)
b) Mütaaddit giriş (45 T.L.)
2. Transit vizeleri :
a) Tek transit (5 T.L.)
b) Çift transit (10 T.L.)
(1 ve 2 numaralı pozisyonlardaki müşterek pasaportlarda her şahıs için 1 ve 2 No. da gösterilen harcların yarısı alınır.)
3. Yabancıların Türkiye'den çıkışlarında istekleri üzerine verilecek münferit pasaportlara ait dönüş vizeleri (15 T.L.)

III - Yabancılara verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harcları :

1. İkamet tezkeresi :
a) 6 aylık olanlar (25 T.L.)
b) 1 yıllık olanlar (50 T.L.)
c) 2 yıllık olanlar (75 T.L.)
2. Dışişleri Bakanlığı tasdik harcları (25 T.L.)

[7] SAYILI TARİFE

Gemi ve liman harcları

I - Gemi sicil işlemleri :

1. Gemi tasdiknameleri, beher rüsum tonilâtosundan (0,10 T.L.)
(25 liradan az, 750 liradan çok olamaz.)
2. Gemi siciline kayıtlı gemilerin ivaz karşılığında temlikinde veya muvazaa yoluyla yapılan tescillerin düzeltilmesinde satış veya muvazaa belgelerinde yazılı bedel üzerinden (Binde 10)
(Belge mevcudolması veya belgede bedeli yazılı bulunmaması veya rayiç bedelden düşük olması hallerinde emsal bedeli üzerinden harc alınır. Aile tesisleri, trampa, iktisabı zaman aşımı tescilleri de bu esasa tâbidir.)
3. Sicilde kayıtlı gemilerin, ölünceye kadar bakma akdi ile temlikinde, emsal bedeli üzerinden (Binde 2,5)
4. Gemi sicilinde kayıtlı gemiler üzerine ivaz karşılığında mukavele ile intifa hakkı tesisinde, bedeli üzerinden (Binde 2,5)
5. Gemi siciline kayıtlı gemiler üzerinde tesis olunacak ipoteklerden sağlanan borç miktarı üzerinden (Binde 0,5)

6. Kira mukavelelerinin gemi siciline şerhinde mukavelede şart koşulan kira bedeli toplamı üzerinden (Binde 0,5)
7. Harc mevzuuna giren işlemlerin terkininden (Tescilinde alınan harc miktarını aşamaz.) (10,- T.L.)
8. Gemi sicilinde yapılan kayıt düzeltmelerinden, beher rüsum tonilâtosundan (10 liradan az, 100 liradan çok olamaz.) (0,10 T.L.)
9. İstek üzerine verilen ve gemi siciline atıf yapılmış olan belge suretleri ile sicil kayıt suretlerinden (5 T.L.)

II - Liman işlemleri :

1. Denize elverişlilik belgesi :

En az 25 lira maktu harca ilâve olunarak aşağıdaki tarifeye göre harc alınır :

- İlk 150 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan (50 Krş.)
- Sonra gelen 350 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan (25 Krş.)
- Sonra gelen 2 500 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan (15 Krş.)
- 3 000 Tonilâtodan yukarı için beher rüsum tonilâtosundan (10 Krş.)
- (Harc tutarı 1 000 liradan çok olamaz.)

2. Ölçme belgesi :

En az 50 lira maktu harca ilâve olarak aşağıdaki tarifeye göre harc alınır :

- İlk 150 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan (100 Krş.)
- Sonra gelen 350 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan (75 Krş.)
- Sonra gelen 2 500 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan (50 Krş.)
- 3 000 tonilâtosundan yukarı için beher rüsum tonilâtodan (20 Krş.)
- (Harc tutarı 2 000 liradan çok olamaz.)

3. Yola elverişlilik belgesi :

Aşağıdaki tarifeye göre harc alınır :

- 51 — 150 rüsum tonilâtoluk gemilerden (10,- T.L.)
- 151 — 500 rüsum tonilâtoluk gemilerden (20,- T.L.)
- 501 — 3 000 rüsum tonilâtoluk gemilerden (40,- T.L.)
- 3 000 rüsum tonilâtodan yukarı gemilerden (50,- T.L.)

Not: 50 rüsum tonilâtoya kadar olan gemiler harctan muaftır.

4. Ulaştırma Bakanlığınca verilen bayrak şahadetnameleri, beher rüsum tonilâtodan (0,50 T.L.)
- (50 liradan az, 1 500 liradan çok olamaz.)
5. Gemi jurnallarının liman idarelerinde tasdiki (5,- T.L.)
6. Yeterlik belgesi harcları :
- a) Uzak yol kaptanlığı ve Başmakimistliği için (30,- T.L.)
- b) Yakın yol kaptanlığı ve Başmakimistleri ile Marmara ve İzmir kılavuzluğu için (25,- T.L.)
- c) Uzak yol ve yakın yol güverte ve makina zabıtlığı ile liman kılavuzluğu için (20,- T.L.)
- d) Liman ve kıyı kaptanlığı, deniz motorculuğu, deniz buhar veya motor makimistliği, dalgıçlık ve amatör denizcilik için (15,- T.L.)
7. Türk denizci kütüğü kayıt suretlerinden (5,- T.L.)

[8] SAYILI TARİFE

İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma harcları

I - İmalât ruhsatları :

1. Müstahzar ruhsatnameleri :

Tıbbi ve ispençiyari müstahzarların ticarete çıkarılması için Sağlık Bakanlığınca verilecek ruhsatnameler :

- a) Memleket dışında imal olup ithal edilenler (200,- T.L.)
- b) Memleket içinde imal olunanlar (100,- T.L.)
- c) Ruhsatname verilmeden önce yapılacak tahlillerden alınacak gider karşılığı :
 - Hariçten ithal edilenler (100,- T.L.)
 - Memleket içinde imal olunanlardan (50,- T.L.)

2. İhtira beratları :

- a) İhtira beratlarının tescilinden (150,- T.L.)
- b) İhtira beratlarının uzatılmasından her yıl için (10,- T.L.)
- c) Munzam ihtiraların tescilinden (75,- T.L.)
- d) İhtira beratlarıyla munzam ihtiraların devir, intikal ve intifa haklarının tescilinden ve menşe memleket vesikalarından (25,- T.L.)

3. Markalar :

- a) Markaların tescilinden (Bir marka için) (100,- T.L.)
- b) Markaların sürelerinin uzatılmasından (50,- T.L.)
- c) Markaların veya intifa haklarının devir ve intikalindeki tescillerinden ve menşe memleket vesikalarından (25,- T.L.)
- d) Markaların devletlerarası tescilinden (Devletlerarası büroya ödenecek harclardan ayrı olarak) (50,- T.L.)

II - İhracatçı ruhsatnameleri :

3018 numaralı Kanun mucibince verilecek ihracatçı ruhsatnameleri (300,- T.L.)

Yukarıdaki miktara ilâveten :

- a) Bu ruhsatnamelerde yazılı her bir ihraç maddesi için (30 T.L.)
- b) Bu ruhsatnamelerde yazılı her bir ihraç maddeleri grubu için (75 T.L.)

Ruhsatnamelerin verilmesinden sonra ruhsatnamelere yeniden ilâve olunacak her bir ihraç maddesi veya grubu için, (a) ve (b) fıkralarımda yazılı harc alınır.

Bu ruhsatnameler her yıl Ocak ayı içinde Ticaret Bakanlığınca vize edilir. Vize muamelesinde ruhsatnamenin tabi olduğu harc alınır. Ocak ayından sonra vize edildiğine dair Ticaret Bakanlığının tasdikini haiz bulunmayan ruhsatnameler muteber sayılmaz. Yıl içinde yeniden alınan ruhsatnameler verildiği yıl için ayrıca vizeye tabi tutulmaz.

III - Maden arama ruhsatnameleri, işletme ruhsatnameleri ve işletme imtiyazları :

- 1. Maden arama ruhsatnameleri (150 T.L.)
- 2. Maden işletme ruhsatnameleri (500 T.L.)
- 3. Maden işletme imtiyazları ve imtiyazların temdidini (2 500 T.L.)

Yukarıda ruhsatname ve imtiyazların kısmen veya tamamen devir ve intikallerinde asli harcın yarısı alınır.

IV - Petrol işlemleri :

1. Sicil işlemleri :

- a) Arama ve işletme ruhsatnameleri, kullanma hakkı ve belge istihali taleplerinin tescilinden (50 T.L.)
- b) Arama ve işletme ruhsatnameleri, kullanma hakkı ve belgelerin tescilinden (75 T.L.)
- c) Arama ve işletme ruhsatnamelerinde ve belgelerde yapılan değişikliklerin tescilinden (75 T.L.)
- d) Arama ve işletme ruhsatnameleri ile belgelerin devirlerinin veya bunların sahiplerine verdiği haklardan muayyen bir kısmında, diğer bir hükmi şahsa muvakkaten kullanma hakkı tanınmasının tescilinden (150,- T.L.)
- e) Diğer hususların tescilinden (50,- T.L.)
2. Ruhsatlar :
- a) Müsaade vesikaları (500,- T.L.)
- b) Arama ruhsatnameleri (600,- T.L.)
- c) İşletme ruhsatnameleri (2 000,- T.L.)
- d) Belgeler (600,- T.L.)
- Arama ve işletme ruhsatnameleri ile belgelerin temdit veya devrinden yarı harc alınır.
3. Tarifelerin tasdiki (50,- T.L.)

V - Satış ruhsatnameleri :

1. Tekel konusuna giren maddeler, satmak isteyenlere verilecek satış ve ruhsat tezkereleleri

(Her yıl için)*

- 1 ncı sınıf dükkânlarda (50,- T.L.)
- 2 ncı sınıf dükkânlarda (25,- T.L.)
- 3 ncü sınıf dükkânlarda (10,- T.L.)
- 4 ncü sınıf dükkânlarda (5,- T.L.)
- Geziciler (2,5 T.L.)

(Tekel idaresi, müzüm gördüğü köylerde ve şehir haricinde işçilerin toplu bulunduğu mahallerde ve panayırılarda satış yapacaklara haresiz ruhsat ve tezkere verebilir.)

2. Tekel konusuna giren maddeleri, imal ve ithal etmek isteyenlere verilecek izin vesikaları (her yıl için) (100,- T.L.)

Dış memleketlere ihraç etmek için imalât yapanlardan bu harem yarısı alınır.)

3. Pul ve kıymetli kâğıtlar bayilerine verilecek ruhsatnameler (her yıl için, son nüfus sayımına göre) :

- Nüfusu 10 000 den aşağı yerlerde (5,- T.L.)
- Nüfusu 10 000 - 50 000 olan yerlerde (10,- T.L.)
- Nüfusu 50 000 den yukarı olan yerlerde (20,- T.L.)

4. Tıbbi eczalar ve kimyevi maddeleri toptan satan ticarethanelerden alınacak ruhsat hareları :

Ecza ticarethaneleriyle sanat ve ziraat işlerinde kullanılan zehirli ve müessir kimyevi maddelerin toptan satışına mahsus ticarethaneleri açmak için Sağlık Bakanlığınca verilecek ruhsatnameler (son nüfus sayımına göre.)

- Nüfusu 30 000 ne kadar olan mahallerde (100,- T.L.)
- Nüfusu 30 000 ile 50 000 arasında olan mahallerde (200,- T.L.)
- Nüfusu 50 000 ile 100 000 arasında olan mahallerde (400,- T.L.)
- Nüfusu 100 000 ve daha yukarı olan mahallerde (600,- T.L.)

VI - Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harclar

1. Eczane açanlardan alınacak ruhsat harcları.

Yeniden eczane açmak üzere verilen ruhsatnameler (son nüfus sayımına göre)

Nüfusu 5 000 kadar olan mahaller için	(5,- T.L.)
Nüfusu 5 000 ile 10 000 arasında olan mahaller için	(15,- T.L.)
Nüfusu 10 000 ile 20 000 arasında olan mahaller için	(110,- T.L.)
Nüfusu 20 000 ile 40 000 arasında olan mahaller için	(165,- T.L.)
Nüfusu 40 000 ile 75 000 arasında olan mahaller için	(270,- T.L.)
Nüfusu 75 000 ile 100 000 arasında olan mahaller için	(425,- T.L.)
Nüfusu 100 000 ve daha yukarı olan mahaller için	(550,- T.L.)

2. Mimarlık ve mühendislik ruhsatnameleri

a) Programlarının Türk Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimar Eğitim Müesseseleri programlarına muadil olduğu kabul edilen bir eenebi yüksek mühendis veya yüksek mimar eğitim müessesesinden diploma almış olanlara usulüne göre verilecek ruhsatnameler (25,- T.L.)

b) Programlarının Türk Teknik Okulu mühendis kısmı programlarına muadil olduğu kabul olunan bir eenebi mühendis veya mimar eğitim müessesesinden diploma almış olanlara usulüne göre verilecek olan ruhsatnameler (20,- T.L.)

3. Mütihassis tabiplik vesikalari

a) Türkiye'de ihtisas yapmış olan Türk hekimlerine verilecek ihtisas vesikalari (25,- T.L.)

b) Yabancı memleketlerde ihtisas yapmış olan Türk hekimlerine verilecek ihtisas vesikalari (25,- T.L.)

c) Yabancı memleketlerin Tıp Fakültesinden mezun Türk hekimlerine Türkiye Cumhuriyeti hudutları dâhilinde tababet icra etmek üzere verilecek mezuniyet vesikalari (25,- T.L.)

4. Mütihassis kimyagerlik vesikalari

a) Türkiye'de ihtisas yapmış olan Türk kimyagerlerine verilecek ihtisas vesikalari (25,- T.L.)

b) Yabancı memleketlerde ihtisas yapmış olan Türk kimyagerlerine verilecek ihtisas vesikalari (25,- T.L.)

c) Yabancı memleketler mektep veya fakültelerinden mezun Türk kimyagerlerine Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek mezuniyet vesikalari (25,- T.L.)

5. Dişçilere ait mezuniyet vesikalari

Yabancı memleketler dişçi mektep veya fakültelerinden mezun olan diş tabiplerine Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek mezuniyet vesikalari (25,- T.L.)

6. Veterinerlere ait mezuniyet vesikalari

Yabancı memleketler mektep veya fakültelerinden mezun olan veterinerlere Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek mezuniyet vesikalari (25,- T.L.)

7. Ebe, hemşire, sünnetçilere verilecek ruhsatnameler

a) Kurs ve imtihan sonu muvaffak olan hemşire, ebe ve sünnetçilere verilecek ruhsatnameler (5,- T.L.)

b) Eenebi memleketlerdeki mekteplerden mezun olan Türk tebaası hemşire, ebe, sağlık memuru ve lâborantlara Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek ruhsatnameler (5,- T.L.)

c) Küçük sıhbat memurları mektebinden mezun olanlara verilecek şahadetnameler (5,- T.L.)

8. Gözlükçülük ruhsatnameleri

Hususi kanununa göre verilecek fennî gözlükçülük ruhsatnameleri (75,- T.L.)

9. Hususi hastaneler açma ruhsatnameleri

a) Para ile hasta bakan hususi hastanelere verilecek açma ruhsatnameleri :

20 yataklıya kadar olanlar (110,- T.L.)

20 - 50 yataklıya kadar olanlar (220,- T.L.)

- 50 - 100 yataklıya kadar olanlar (325,- T.L.)
100 yatak veya daha yukarı olanlar (450,-T.L.)
(Son nüfus sayımına göre nüfusu 200 000 den aşağı bulunan mahallerde açılacak hastanelerden bu haneların dörtte biri alınır.)
- b) Radyoloji, radyo ve elektrikle teşhis ve tedavi ve diğer fizyoterapi müesseseleri açmak için verilecek ruhsatnameler (25,- T.L.)
10. Lâboratuvarlara ait ruhsatnameler
Serisi ve gıdai taharriyat ve tahliller yapılan ve misli teamüller aranılan umuma mahsus bakteriyoloji ve kimya lâboratuvarları açmak için verilecek ruhsatnameler (30,- T.L.)
11. Avukatlık ruhsatnameleri
Hususi kanunu mucibince verilecek avukatlık ruhsatnameleri (30,- T.L.)
12. Ödünç para verme izin vesikaları
a) Ödünç para verme işleri ile meşgul olacak özel ve tüzel kişilere verilecek izin vesikaları (Her yıl için) (55,- T.L.)
b) Ödünç para verme işlerine tavassut edenlere verilecek izin vesikaları (Her yıl için) (30,- T.L.)
c) Rehin üzerine ödünç verme işiyle iştigal edeceklere Medeni Kanununun 876 nci maddesi gereğince verilecek izin vesikaları (Her yıl için) (125,- T.L.)
13. Eski eserler ve define arama ve sondaj ruhsatnameleri
Eski eser ve define arama ve sondaj ruhsatnamelerinden :
- a) Eski eser araştırmaları için verilecek hafriyat ruhsatnameleri (Beher yıl için) (30,- T.L.)
b) Eski eser araştırmaları için verilecek sondaj ruhsatnameleri (Beher ay için) (15,- T.L.)
c) Define araştırmaları için verilecek ruhsatnameler (Beher iki ay için) (30,- T.L.)
14. Gümrük komisyoncularına mahsus ruhsatnameler gümrük komisyoncularına verilecek ruhsatnameler :
- Birinci sınıf gümrüklerde çalışanlar için (100,- T.L.)
İkinci sınıf gümrüklerde çalışanlar için (50,- T.L.)
15. Kara ve deniz av tezkereleri :
Hususi kanunu gereğince verilecek ruhsat tezkereleri (Her yıl için) :
- a) Su ürünleri müstahsılları için (1,- T.L.)
b) Kara avı için ruhsat tezkereleri (Köylüler hariç, her yıl için) :
1. Avcı cemiyetlerine dâhil olanlardan (10,- T.L.)
2. Avcı cemiyetlerine dâhil olmayanlardan (15,- T.L.)
16. Silâh taşıma müsaadelerine ait vesikalar resmî makamlar tarafından hususi eşhasa verilecek silâh taşıma müsaadesi vesikaları (Her yıl için) (20,- T.L.)
17. Sigorta ruhsatnameleri :
a) Hususi kanunu gereğince sigorta şirketlerine verilecek sigorta ruhsatnameleri (500,- T.L.)
b) Hususi kanunu gereğince yabancı sigorta şirketlerine verilecek zeyil ruhsatnameleri (300,- T.L.)

VII - Okul diplomaları :

1. Ortaokullar ile bu dereceye muadil okullardan veya bu derecedeki sanat veya meslek okul ve enstitülerinden mezun olanlara verilecek diplomalar (5,- T.L.)
2. Lise veya bu dereceye muadil okullarda bu derecedeki sanat ve meslek okul ve enstitülerinden mezun olacıklara verilecek diplomalar (10,- T.L.)
3. Üniversite haricinde kalan yüksek okullardan veya aynı derecedeki sanat ve meslek okul ve enstitülerinden mezun olacıklara verilecek diplomalar (15,- T.L.)
(Her üç numaradaki parasız yatılılar hariç)

[9] SAYILI TARİFE

Trafik Harcları

I - Kayıt ve tescil harcları :

Araçların Karayolları Trafik Kanununa ve Tüzüğüne göre yapılacak kayıt ve tescil işlemlerinden bir defaya mahsus olmak üzere harc alınır

1. Motörsüz taşıtlardan (5 Lira)
2. Motorlu taşıtlardan :
 - a) Motosikletlerden (10 Lira)
 - b) Diğerlerinden (20 Lira)

(Otomobil, kaptıkaçtı, minibus kamyonet, otobüs kamyon, lastik tekerlekli, traktör, çekici araçlar ve benzerleri)

II - Ehliyetname harcları :

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğüne göre verilecek ehliyetnamelerden bir defaya mahsus olmak üzere harc alınır.

1. Amatör ehliyetnamelerinden (20 Lira)
2. Profesyonel ehliyetnamelerden (15 Lira)
3. Ağır vasıta ehliyetnamelerinden (25 Lira)
4. Traktör ehliyetnamelerinden (10 Lira)
5. Uluslararası ehliyetnamelerden (20 Lira)

III - İmtihan harcları :

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğü hükümleri dairesinde yapılacak imtihanlarda, her imtihana girenlerden bir defaya mahsus olmak üzere harc alınır.

1. Sürücü ehliyetnamesi almak isteyenlerden (10 Lira)
2. Şoför adayı belgesi almak isteyenlerden (10 Lira)
3. Motosiklet veya traktör şoförü ehliyetnamesi almak isteyenlerden (15 Lira)
4. Diğer şoför ehliyetnamesi almak isteyenlerden (50 Lira)
5. Yetkililerce tekrar ehliyetname imtihanına sevk olunması halinde :
 - a) Sürücülerden (5 Lira)
 - b) Şoförlerden (10 Lira)

IV - Ehliyetname vizesi harcları :

1. Sürücü ehliyetnamelerinin vizelerinde (5 T. L.)
2. Amatör ehliyetnamelerinin vizelerinde (10 T. L.)
3. Profesyonel ehliyetnamelerinin vizelerinde (10 T. L.)
4. Traktör ehliyetnamelerinin vizelerinde (5 T. L.)

V - Fennî muayene harcları :

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğü hükümleri dairesinde araçların belli sürelerde yapılacak fennî muayenelerinde harc alınır.

1. Motorsuz taşıtlardan (5 T. L.)
2. Motorlu taşıtlardan (10 T. L.)

VI - Ruhsat harcları :

Karayolları Trafik Tüzüğü'nün :

1. 17 nci maddesine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)
2. 19/1 ve 19/2 nci maddesine göre verilecek ruhsatlardan (100 T. L.)
3. 19/3 ncü maddesine göre verilecek ruhsatlardan (75 T. L.)
4. 19/5 ve 19/7 nci maddesine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)
5. 31 nci maddesine göre verilecek :
 - a) Motorsuz taşıt geçici ruhsatnamelerinden (5 T. L.)
 - b) Motosiklet geçici ruhsatnamelerinden (10 T. L.)
 - c) Diğer motorlu taşıt geçici ruhsatnamelerinden (20 T. L.)
 - d) Tecrübe ruhsatnamelerinden (100 T. L.)
6. 66 nci maddesine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)

VERGİ REFORMU GEÇİCİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİNE BAĞLI TARİFELER

[1] SAYILI TARİFE

Adiye harcları

A) Mahkeme harcları :

Hukuk ve ticaret dâvalarıyla, ihtilâfsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde

F - Dâva ve Başvurma Harcı :

Dilekçe veya tutanakla dâva açma, başvurma veya dâvaya müdahale

1. Sulh mahkemelerinde (10 T.L.)
2. Asliye mahkemelerinde (30 T.L.)
3. Yargıtayda (40 T.L.)

(Mahkemenin yetkisizlik veya görevsizlik kararı vermesi sebebiyle yetkili veya görevli mahkemeye yeniden başvurulması halinde bu harc alınmaz.)

IF - Celse Harcı :

(Taraflar veya vekilleri tarafından ertelenmelerine sebebiyet verilen celselerden)

1. Sulh mahkemelerinde ve icra tetkik mercilerinde (5 T.L.)
2. Asliye mahkemelerinde (10 T.L.)

III - Karar ve İlâm Harcı :

1. Nispi harc :

a) Konusu belli bir değerle ilgili bulunan dâvalarda esas hakkında karar verilmesi halinde hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden :

- İlk 50 000 liraya kadar (50 000 dâhfl) (Binde 30)
- 50 000'den yukarısı için (Binde 25)

b) Bir gayrimenkulün hissedarlar arasında satış suretiyle şuyunun izalesine dair olan hükümler (Gayrimenkulün satış bedeli üzerinden) (Binde 5)

c) Gayrimenkulün hissedarlar arasında taksimine dair olan hükümler (Taksim edilen gayrimenkul değeri üzerinden) (Binde 2)

Yukarıdaki nisbetler Yargıtayın tasdik veya işin esasını hüküm altına aldığı kararları için de aynen uygulanır. Nispi harclar 15,- liradan aşağı olamaz.

- d) Nafaka verilmesine dair hükümler (Bir senelik nafaka bedeli üzerinden) (Binde 5)

2. Maktu harc:

a) 1 nci fıkra dışında kalan dâvalarla, taraf teşkiline imkân bulunmayan dâvalarda, dâvanın reddi kararıyla icra tetkik mercilerinin 1 nci fıkra dışında kalan kararlarında (15,- T.L.)

b) 1 nci fıkra dışında yargıtay kararlarında (30,- T.L.)

c) Yargıtayın icranın tehiri kararlarında (15,- T.L.)

B) İcra ve iflâs harcları :

I - İcra harcları :

1. İcraya başvurma harcı (Kayıt harcı) (10,- T.L.)
2. Değeri belli olmayan icra takiplerinde, icranın yerine getirilmesi harcı (20,- T.L.)

3. Değeri belli olan icra takiplerinde tahsil harcı, değer üzerinden :
 - a) Ödeme veya icra emrinin tebliği üzerine hacizden evvel ödenen paralardan (Yüzde 2)
 - b) Hacizden sonra ve satıştan önce ödenen paralardan (Yüzde 4)
 - c) Haczedilen malların satılıp paraya çevrilmesi suretiyle tahsil olunan paralardan (Yüzde 5)
 - d) Resmî ve özel müesseseler memur ve hizmetlilerinin maaş, ücret, gündelik ve sair hizmet gelirlerinin haczi sureti ile tahsil olunan paralardan (Yüzde 2)
 - e) Gayrimenkullerin ve gemilerin tahliye ve tesliminde :
 - aa) İcra emrinin tebliği üzerine tahliye olunduğu takdirde (Yüzde 1)
 - bb) Tahliye ve teslim icra merifetiyle olduğu takdirde (Yüzde 2)
4. İdare harçları (10,- T.L.)
(Haczedilen gayrimenkullerin idaresi, kira mukaveleleri düzenlemesi ve hesap tutulması için)

II - İflâs harçları :

1. Maktu harc :
İflâsın açılması veya konkordato isteği ve masaya katılma harcı (20,- T.L.)
2. Konunun değeri üzerinden harc :
 - a) İflâsta, paylaşılan para üzerinden (Yüzde 5)
 - b) Konkordatoda alacaklılara verilmesi kararlaştırılan para üzerinden (Yüzde 2)

C) Ticaret sicili harçları :

I - Kayıt ve tescil harçları :

1. Ticari işletmenin ve unvanın tescil ve ilânında :
 - a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (50,- T.L.)
 - b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (150,- T.L.)
 - c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (300,- T.L.)
2. Temsile yetkili kılınan kimselerin tescil ve ilânında :
 - a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (25,- T.L.)
 - b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (50,- T.L.)
 - c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (100,- T.L.)
3. Ticaret siciline tescil edilmiş olan vakıvalardaki değişikliklerin tescilinde :
(Muhteva ile ilgili bulunmayan düzeltmelerden harc alınmaz.)
 - a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (25,- T.L.)
 - b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (50,- T.L.)
 - c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (125,- T.L.)
4. Kayıt silinmesinde :
 - a) Gerçek kişilere ait işletmelerde (10,- T.L.)
 - b) Şahıs şirketleri ve kooperatiflere ait işletmelerde (20,- T.L.)
 - c) Sermaye şirketlerine ait işletmelerde (50,- T.L.)

(Şubelerin her biri, yabancı müesseselerin Türkiye'deki şubeleri dâhil, ayrıca aynı harca tabidir.)

II - Kayıt suretleri ve tasdikname harçları :

1. Kayıt suretleri sayfasından (5,- T.L.)
2. Tasdiknameler (15,- T.L.)

D) Diğer adliye harçları (Müşterek kısım) :

I - Suret harçları :

- a) İlâmın her sayfasının suretlerinden (3,- T.L.)
- b) Mahkeme ve merci zabıtnameleri ve diğer evrakın beher sayfasının suretlerinden (2,5, T.L.)
- c) Avukatların tasdik ettiği vekâletname suretlerinden (2,5, T.L.)
- d) Sulh hâkimi tarafından tasdik edilen vekâletname suretlerinden (2,5, T.L.)

Re'sen verilmesi icabeden suretler haric olmak üzere, ceza mahkemelerinden alınacak suretlerden de aynı harçlar alınır.

II - Depozito harçları :

Adliye veznelerine tevdi olunan para ve kıymetli eşyanın kabul ve muhafazası için, muhafaza olunan değer üzerinden...

- a) Bir yıla kadar (Binde 5)
- b) Bir yılı geçen her yıl ve kesirleri için (Binde 2,5)

III - Defter tutma harçları :

- a) Alelûmum, defter tutma ve tahrir işleriyle 15 liradan az olmamak üzere deftere kaydolunan değer üzerinden (Binde 2)
- b) Miras işlerinde defter tutulmasında :
 - aa) Mevcut ve alacak bakıyesi hâsıl olmuş ise bu bakıye üzerinden (Binde 2)
 - bb) Borç bakıyesi hâsıl olmuş veya mevcut alacaklar ile borçlar bakıyesi eşit ise (15,- T.L.)
- c) İflâs Dairesi tarafından tutulacak defterlerden (15,- T.L.)

IV - Miras işlerine ait harçlar :

Terekenin tahrir ve tesbiti, mirasın taksimi, tasfiyesi ve idaresinde, bunların konusunu teşkil eden değerler üzerinden (Binde 2)
(Miras idaresinde her sene ve kesirler için harc alınır.)

V - Vasiyetname tanzimine ait harçlar :

Medeni Kanununun 479 ncu maddesine göre, sulh hâkimi tarafından tanzim edilen resmî vasiyet senetleri (Binde 0,50)

[2] SAYILI TARİFE

Noter harçları

I - Değer veya ağırlık üzerinden alınan nispi harçlar

1. Muayyen bir meblâği ihtiva eden her nevi senet, mukavelename ve kâğıtlardan beher imza için (Binde 0,50)

Değer üzerinden alınan harem miktarı 5 liradan az 25 000 liradan çok olamaz

2. Emanet harçları :

Saklanmak üzere noterlere tevdi edilen değeri belli emanetlerden (Binde 1,-)

Harc miktarı 5 liradan az olamaz, harc yıllık olarak hesaplanır. Bir yıldan fazla olan her yıl için ilâve olarak yarı harc alınır. Yıl kesirleri tam itibar olunur.

3. Gayrimenkul ve menkullerin idaresi harcı. (Binde 2,-)

Harc yıllık olarak hesaplanır, bir yıldan fazla olan her yıl için ilâve olarak yarı harc alınır. Yıl kesirleri tam itibar olunur. Gayrimenkullerin ve menkullerin değerleri belli değilse değerler takdir yolu ile tesbit ettirilir.

4. Konşimento yazılması harcı :

Konşimentoların yazılmasında eşyanın her gayrisâfi tonundan (10 Kr.)

II - Maktu harclar:

1. Belli meblâğı ihtiva etmeyen ve alınacak harc miktarı kanun ve tarifede ayrıca gösterilmemiş olan senet, mukavele ve kâğıtlardaki imzaların beherinden (5,- T.L.)

2. Her nevi tebliğ, ihbar, ihtar ve protestolardan muhataba tebliğ edilecek beher nüsha için (5,- T.L.)

3. Vekâletnameler :

Genel ve özel vekâletnamelerde beher imza için (7,5 T.L.)

4. Defter tasdiki :

a) Açılış, ara ve kapanış tasdik ve şerhleri (Beher defter için) (2,50 T.L.)

b) Açılış tasdiklerinde sayfaların mühürlenmesi :

100 sayfaya kadar (100 sayfa dâhil) (2,50 T.L.)

100 sayfadan yukarı beher 50 sayfa ve küsuratı için (1,- T.L.)

5. Suretler ve tercümeleler :

a) İlgilere veya ibraz edenlere verilecek her türlü mukavele, senet, yazılı kâğıt ve kayıt suretlerinin beher sayfasından (2,- T.L.)

b) Tercüme suretleri ve yabancı dille yazılmış kâğıtların suretleri ve tercümeleri beher sayfasından (2,- T.L.)

6. Saklanmak üzere noterlere tevdi olunan ve değeri belli olmayan emanetlerle vasiyetnameler her yıl için (yıl kesirleri tam sayılır) (10,- T.L.)

7. Tesbit ve tutanak harcları :

Mukavelename senet veya yazılı kâğıtların veya bir şeyin veya bir yerin hal ve şeklinin ilgili şahısların hüviyet ve ifadelerinin tesbiti (10,- T.L.)

8. Piyango, seçim ve toplantılarda hazır bulunmaktan alınacak harclar :

Davet üzerine piyango ve hususi müesseselerin kur'a seçim ve toplantılarında hazır bulunarak düzenlenecek tutanaklarda (50,- T.L.)

9. Düzeltme Harcı :

Evvelki işin mahiyet ve değeri değişmemek şartıyla yapılacak düzeltmelere ait beyannamelerden her imza için (1,- T.L.)

10. Mukavele feshi Harcı :

Değeri belli bir borç veya bir taahhüdün ikrarını tazammun etmeyen mukavelelerin feshinden beher imza için (1,- T.L.)

11. Umumi ibra, umumi makbuz, tahkimname, ölüme bağlı tasarruf senet ve mukaveleleri, ölüncüye kadar bakma akdi, tesis, aile vakıfları, evlât edinme, karı - koca mallarının idaresi, babalığı tanıma senetleri, miras taksim mukaveleleri, ifraz mukaveleleri ve bunlardan rücu ve bunların feshi ve bunların teferruatına dair senet, mukavele ve kâğıtların düzenlenmesinden ve noter tarafınlan re'sen düzenlenecek tutanaklardan (10,- T.L.)

[3] SAYILI TARİFE

Vergi İtiraz harçları

Vergi, resim, harc ve bunlara bağlı cezalarla ilgili anlaşmazlıklardan dolayı mükellefler tarafından İtiraz komisyonlarında, Temyiz Komisyonunda ve Danıştayda :

I - Başvurma Harcı :

1. Vergi itiraz komisyonlarına başvurmada (2,5 T.L.)
2. Vergi temyiz komisyonlarına başvurmada (10,- T.L.)
3. Danıştaya başvurmada. (15,- T.L.)

II - Nispî harçlar :

1. İtiraz komisyonu kararlarında :
Tahiyata karşı mükellefin itirazı üzerine itiraz komisyonunca verilecek kesin kararlarla, temyiz edilmiyerek kesinleşmiş olanlardan karar altına alınan vergi, resim, harc ve ceza miktarlarıyla ilgili anlaşmazlık konusu değer üzerinden,
10,- liradan az olmamak üzere (Binde 2)
2. Temyiz komisyonu kararlarında :
İtiraz komisyonu kararlarının temyizen incelenmesi neticesinde temyiz komisyonunca verilip kesinleşmiş kararlarla temyiz komisyonu genel kurulunca verilecek kararlardan karar altına alınan vergi, resim, harc ve ceza miktarlarıyla ilgili anlaşmazlık değeri üzerinden,
15,- liradan az olmamak üzere (Binde 3)
3. Danıştay kararlarında :
Karar altına alınan vergi, resim, harc ve ceza miktarlarıyla ilgili anlaşmazlık konusu değer üzerinden,
20,- liradan az olmamak üzere. (Binde 4)
(Bu miktardan evvelce ödenen nispî harc mahsubedilir.)

III - Maktu Harc :

- Anlaşmazlık konusu değer bulunmayan tahiyatta yukardaki pozisyonlarda gösterilen;
1. İtiraz komisyonu kararlarında (10,- T.L.)
 2. Temyiz komisyonu kararlarında (15,- T.L.)
 3. Danıştay kararlarında (20,- T.L.)
 4. Temyiz komisyonu ve Danıştayın tehirî iera kararlarında (15,- T.L.)

[4] SAYILI TARİFE

Tapu ve Kadastro işlemlerinden alınacak harçlar

I - Tapu işlemleri :

1. Kayıt harici kalmış olan gayrimenkullerin tescilinden takdir olunacak değer üzerinden (Binde 5)
2. Deniz, göl ve nehir kıyılarında izinsiz dolurma suretiyle iktisabedilen yerlerin tescilinde takdir edilecek değer üzerinden (Binde 5)

3. Gayrimenkullerin ve mülkiyetten gayri aynı hakların, kanuni ve mansup mirasçılara intikalinde, bağışlamadan rücularda ve vasiyetlerin infazında veya piyango ve ikramiye suretiyle iktisabında kayıtlı değer üzerinden (Binde 2)
4. Gayrimenkullerin bağışlanmasında kayıtlı değer üzerinden (Binde 20)
5. Dalyan ve voli mahallerinin teşcil, intikal, hibe, vasiyet, temlik ve sair tasarrufi muamelelerde takdir olunacak kıymet veya bildirilen bedelden yüksek olanı üzerinden (Binde 30)
6. İfraz veya taksim veya birleştirme işlemlerinde kayıtlı değerler üzerinden (Binde 1)
7. İpotek tesisinde :
 - a) İpotekle sağlanan borç miktarı üzerinden, (Binde 2)
 - b) İpoteğe dâhil gayrimenkullerden birisinin çıkarılarak başkasının ithalinde veya teminat ilâvesinde, borç miktarı üzerinden (Binde 2)
 - c) Mevcut ipotek derecelerinin sonradan istenilen değişikliklerinde borç miktarı üzerinden (Binde 1)
8. Muvakkat teşciller :

Medeni Kanununun 921 nci maddesi gereğince yapılacak teşcillerde kayıtlı değer üzerinden (Binde 1)
9. Mal birliği ve mal ortaklığının, mukaveleden mütevellit şüf'a, ıstira ve vefa haklarının, aile yurtlarının mutlak veya nakil ile mükellef mirasçı nasbının sicile şerhinden kayıtlı değer üzerinden (Binde 3)
10. Âdi veya hasılât kira mukavelelerinin tapu siciline şerhinde mukavele müddetine göre hesaplanacak kira toplamı ve mukavele mevcut değilse veya mukavelede müddet belirtilmemişse bir yıllık kira bedeli üzerinden (Binde 3)
11. Teferruatın tapu siciline kaydında beyan olunan değeri üzerinden (Binde 2)
12. Satış vaadi sözleşmeleriyle, irtifak hakkı tesisi vâadi sözleşmelerinin tapu siciline şerhinde, sözleşmede yazılı bedel ile kayıtlı değer in yüksek olanından, bedelsiz olanlarında kayıtlı değerden (Binde 3)
13. Her nevi kayıt tashihinde, kayıtlı değer üzerinden (Binde 1)
14. Tapu harcı ve Emlâk Alım Vergisi mevzuuna giren işlemlerle ilgili tescil ve şerhlerin terkininden (10 Lira)
15. Yapı kooperatiflerinin ortaklarına dağıtacağı gayrimenkullerin ortaklar adına tescilinde kayıtlı değer üzerinden (Binde 1)
16. Gayrimenkullere ait haritaların kopyalarının verilmesinde her parsel için (10 Lira)
17. İlgililerin isteği üzerine gayrimenkullere ait verilecek kayıt örneklerinin her birisiyle çıkarılacak belge örneklerinin beher sayfasından (2,5 Lira)

II - Kadastro İşlemleri :

Kadastro neticesinde tescil edilen bâzı gayrimenkullerde kayıtlı değer üzerinden :

- a) Tapuda murisi veya kendisi adına kayıtlı olup da beyanname verenlere ait gayrimenkullerin kadastrolanmasında (Binde 3)
- b) Tapuda murisi veya kendisi adına kayıtlı olup da beyanname vermiyenlere ait gayrimenkullerin kadastrolanmasında (Binde 5)
- c) Aslen senetsiz gayrimenkullerin zilyedi adına kadastrolanmasında beyanname verenlerden (Binde 4)
- d) Aslen senetsiz gayrimenkullerin zilyedi adına kadastrolanmasında beyanname verilmeyenlerden (Binde 5)

(Yukarıdaki fıkralar gereğince ödenecek harc miktarı her parsel için 10 liradan aşağı olamaz.)

e) Tapulama Kanununa göre tapulaması yapılan gayrimenkullerden tapu kaydıyla malik olan kimse veya mirasçıları namına yapılan tescillerde beher dönüm ve küsurundan

(3 Lira)

Bunun haricinde kalan tescillerde beher dönüm ve küsurundan

(6 Lira)

NOT: Tapu ve kadastro işlemlerinde nispi harcların en az miktarı 10 liradır.

[5] SAYILI TARİFE

Konsolosluk harcları

I - Değer üzerinden alınacak harclar :

1. Tereke işlerinde :

a) Terekenin tahrir, tesbit, idare ve tasfiyesinden (Binde 10)

b) Tereke, mahallin memurları tarafından tahrir, tesbit, idare ve tasfiye olunduğu takdirde konsoloslukça yapılan murakabeden (Binde 5)

2. Sulhnameler :

(Kararda yazılı değer üzerinden)

a) 5 000 liraya kadar olan kısımdan (5 000 dâhil) (Binde 20)

b) 5 000 liradan sonra gelen kısımdan ilâveten (Binde 5)

II - Gemicilik işlerinde ton üzerinden alınacak harclar :

1. Gemilere konsolosluklarca verilecek bayrak şahadetnameleri :

Beher rüsum tonilâtosundan (0,50- T.L.)

(Bu hare 50 liradan az, 1,500 liradan fazla olamaz.)

2. Ticaret eşyası manifestolarının tasdikinde eşyanın beher gayrisâfi tonundan (0,25- T.L.)

(Bu hare 50 liradan az, 500 liradan çok olamaz.)

3. Sıhhiye patentası verilmesi veya vizesi, beher rüsum tonilâtosundan (0,10- T.L.)

(Bu hare 25 liradan az, 500 liradan fazla olamaz.)

III - Maktu harclar :

1. Gemi jurnalının tasdiki :

a) Jurnalın tasdiki (25,- T.L.)

b) Jurnalı sayfa ilâvesi (10,- T.L.)

2. Vizeye tabi olan yabancı hava ticaret ve gezinti gemilerinin vizeleri (100,- T.L.)

3. İmza ve mühür tasdiki (50,- T.L.)

(Bulunulan yabancı memleketteki yerli makamlarla o memleketteki yabancı makamlar tarafından verilip Türk makamlarına, veya Türk makamları tarafından verilip bulunulan yabancı memleketteki yerli ve yabancı makamlara ibraz edilecek olan yazılı kâğıt ve suretlerdeki imza ve mühürlerin veya tasdika mütaallik imza ve mühürlerin metne şâmil olmamak üzere tasdiki)

4. Yabancı memlekette usulüne uygun olarak yetkili makamlar tarafından tanzim olunan, yazı, kâğıt ve suretlerin o memlekette yürürlükte bulunan kanunlara uygun olduğunun tasdiki (50 T.L.)

5. İdari hususlara ait beyanname, ilmühaber, tutanaklar ve şerhler :

a) Birinci sayfa için (20 T.L.)

b) Birinci sayfadan sonraki her sayfa için (10 T.L.)

6. Gerçek ve tüzel kişilerin isteği üzerine :
 - a) Türk kanunlarının bir veya birkaç maddesinin aydınlatılması (beher sayfa için) (20 T.L.)
 - b) Bunların tercümesinin tasdiki (beher sayfa için) (30 T.L.)
7. Terekenin mühürlenmesi (50 T.L.)
8. Bilirkişi tâyini ve bilirkişi raporlarının tasdiki (30 T.L.)
9. Bu târifeye ile noter harclarına ait (2) sayılı târifede zikredilmeyen hukuk işlerine ait diğer yazılı kâğıtlar ve kararlar (20 T.L.)
10. Bu târifede sayılan yazılı kâğıt ve işlemlerin konsoloshane haricinde düzenlenmesi ve icrasından asıl harca ilâve olarak (50 T.L.)

[6] SAYILI TARİFE

Pasaport, ikamet tezkeresi, vize ve Dışişleri Bakanlığı Tasdik harcları.

I - Pasaport harcları :

1. Umuma mahsus münferit pasaportlar :

- 3 ay için olanlar (55 T.L.)
 - 6 ay için olanlar (105 T.L.)
 - 1 yıl için olanlar (165 T.L.)
 - 1 yıldan fazla süreli olanlar için (310 T.L.)
- (Müddet uzatıldığı takdirde esas harcın yarısı alınır.)

NOT : 1) Umuma mahsus müşterek pasaportlar ile bu pasaportların uzatılması halinde pasaportta kayıtlı her şahıs için bu harcın yarısı,

2) Konsolosluklara verilecek pasaportlarda da keza bu harcların yarısı alınır.

2. 5682 sayılı Pasaport Kanununun 23 nci maddesinin son fıkrası gereğince verilen ve yalnız Türkiye'ye dönüş için muteber olan pasaportlarla aynı kanunun 18 nci maddesinde yazılı olan yabancılara mahsus damgalı pasaportlar (25 T.L.)

II - Vize harcları :

1. Giriş vizeleri :

- a) Tek giriş (15 T.L.)
- b) Mütaaddit giriş (45 T.L.)

2. Transit vizeleri :

- a) Tek transit (5 T.L.)
- b) Çift transit (10 T.L.)

(1 ve 2 numaralı pozisyonlardaki müşterek pasaportlarda her şahıs için I ve 2 No. da gösterilen harcların yarısı alınır.)

3. Yabancıların Türkiye'den çıkışlarında istekleri üzerine verilecek münferit pasaportlara ait dönüş vizeleri (15 T.L.)

III - Yabancılara verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harcları :

1. İkamet tezkeresi :

- a) 6 aylık olanlar (25 T.L.)
- b) 1 yıllık olanlar (50 T.L.)
- c) 2 yıllık olanlar (75 T.L.)
2. Dışişleri Bakanlığı tasdik harcları (25 T.L.)

[7] SAYILI TARİFE

Gemi ve liman harçları

I - Gemi sicil işlemleri :

1. Gemi tasdiknameleri, beher rüsum tonilâtosundan (0,10 T.L.)
(25 liradan az, 750 liradan çok olamaz.)
2. Gemi siciline kayıtlı gemilerin ivaz karşılığında temlikinde veya muvazaa yoluyla yapılan tescillerin düzeltilmesinde satış veya muvazaa belgelerinde yazılı bedel üzerinden (Binde 10)
(Belge mevcudolması veya belgede bedeli yazılı bulunmaması veya rayiç bedelden düşük olması hallerinde emsal bedeli üzerinden harc alınır. Aile tesisleri, trampa, iktisabı zaman aşımı tescilleri de bu esasa tabidir.)
3. Sicilde kayıtlı gemilerin, ölünceye kadar bakma akdî ile temlikinde, emsal bedeli üzerinden (Binde 2,5)
4. Gemi sicilinde kayıtlı gemiler üzerine ivaz karşılığında mukavele ile intifa hakkı tesisinde, bedeli üzerinden (Binde 2,5)
5. Gemi siciline kayıtlı gemiler üzerinde tesis olunacak ipoteklerden sağlanan borç miktarı üzerinden Binde 0,5)
6. Kira mukavelelerinin gemi siciline şerhinde mukavelede şart koşulan kira bedeli toplamı üzerinden (Binde 0,5)
7. Harc mevzuuna giren işlemlerin terkininlen (Tescilinde alınan harc miktarını aşamaz.) (10,- T.L.)
8. Gemi sicilinde yapılan kayıt düzeltmelerinden, beher rüsum tonilâtosundan (0,10 T.L.)
(10 liradan az, 100 liradan çok olamaz.)
9. İstek üzerine verilen ve gemi siciline âtif yapılmış olan belge suretleri ile sicil kayıt suretlerinden (5 T.L.)

II - Liman işlemleri :

1. Denize elverişlilik belgesi :

En az 25 lira maktu harca ilâve olunarak aşağıdaki tarifeye göre harc alınır :

İlk 150 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan	(50 Kırş.)
Sonra gelen 350 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan	(25 Kırş.)
Sonra gelen 2 500 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan	(15 Kırş.)
3 000 Tonilâtodan yukarı için beher rüsum tonilâtosundan	(10 Kırş.)
- (Harc tutarı 1 000 liradan çok olamaz.)

2. Ölçme belgesi :

En az 50 lira maktu harca ilâve olarak aşağıdaki tarifeye göre harc alınır :

İlk 150 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan	(100 Kırş.)
Sonra gelen 350 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan	(75 Kırş.)
Sonra gelen 2 500 tonilâto için beher rüsum tonilâtosundan	(50 Kırş.)
3 000 tonilâtosundan yukarı için beher rüsum tonilâtodan	(20 Kırş.)
- (Harc tutarı 2 000 liradan çok olamaz.)

3. Yola elverişlilik belgesi :

Aşağıdaki tarifeye göre harc alınır :

51 — 150 rüsum tonilâtoluk gemilerden	(10,- T.L.)
151 — 500 rüsum tonilâtoluk gemilerden	(20,- T.L.)

501 — 3 000 rüsum tonilâtoluk gemilerden	(40,- T.L.)
3 000 rüsum tonilâtodan yukarı gemilerden	(50,- T.L.)

Not: 50 rüsum tonilâtoya kadar olan gemiler harçtan muaftır.

4. Ulaştırma Bakanlığınca verilen bayrak şahadetnameleri, beher rüsum tonilâ- todan	(0,50 T.L.)
(50 liradan az, 1 500 liradan çok olamaz.)	
5. Gemi jurnallarının liman idarelerinde tasdiki	(5,- T.L.)
6. Yeterlik belgesi harçları :	
a) Uzak yol kaptanlığı ve Başmakiniistliği için	(30,- T.L.)
b) Yakın yol kaptanlığı ve Başmakiniistleri ile Marmara ve İzmir kılavuzluğu için	(25,- T.L.)
c) Uzak yol ve yakın yol güverte ve makina zabıtlığı ile liman kılavuzluğu için	(20,- T.L.)
d) Liman ve kıyı kaptanlığı, deniz motorculuğu, deniz buhar veya motor maki- nistliği, dalgıçlık ve amatör denizeilik için	(15,- T.L.)
7. Türk denizci kütüğü kayıt suretlerinden	(5,- T.L.)

[8] SAYILI TARİFE

İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma harçları

I - İmalât ruhsatları :

1. Müstahzar ruhsatnameleri :

Tıbbi ve ispençiyari müstahzarların ticarete çıkarılması için Sağlık Bakanlığınca ve-
rilecek ruhsatnameler :

a) Memleket dışında imal olunup ithal edilenler	(300,- T.L.)
b) Memleket içinde imal olunanlar	(100,- T.L.)
c) Ruhsatname verilmeden önce yapılacak tahlillerden alınacak gider karşılığı :	
— Hariçten ithal edilenler	(100,- T.L.)
— Memleket içinde imal olunanlardan	(50,- T.L.)

2. İhtira beratları :

a) İhtira beratlarının tescilinden	(150,- T.L.)
b) İhtira beratlarının uzatılmasından her yıl için	(10,- T.L.)
c) Munzam ihtiraların tescilinden	(75,- T.L.)
d) İhtira beratlarıyla munzam ihtiraların devir, intikal ve intifa haklarının tesci- linden ve menşee memleket vesikalarından	(25,- T.L.)

3. Markalar :

a) Markaların tescilinden (Bir marka için)	(100,- T.L.)
b) Markaların sürelerinin uzatılmasından	(50,- T.L.)
c) Markaların veya intifa haklarının devir ve intikalindeki tescillerinden ve menşee memleket vesikalarından	(25,- T.L.)
d) Markaların devletlerarası tescilinden (Devletlerarası büroya ödenecek harçlar- dan ayrı olarak)	(50,- T.L.)

II - İhracatçı ruhsatnameleri :

3018 numaralı Kanun muçibince verilecek ihracatçı ruhsatnameleri	(300,- T.L.)
Yukarıdaki miktara ilâveten :	
a) Bu ruhsatnamelerde yazılı her bir ihraç maddesi için	(30 T.L.)

b) Bu ruhsatnamelerde yazılı her bir ihraç maddeleri grubu için (75 T.L.)

Ruhsatnamelerin verilmesinden sonra ruhsatnamelere yeniden ilâve olunacak her bir ihraç maddesi veya grubu için, (a) ve (b) fıkralarında yazılı harc alınır.

Bu ruhsatnameler her yıl Ocak ayı içinde Ticaret Bakanlığınca vize edilir. Vize muamelesinde ruhsatnamenin tabi olduğu harc alınır. Ocak ayından sonra vize edildiğine dair Ticaret Bakanlığının tasdikini haiz bulunmayan ruhsatnameler muteber sayılmaz. Yıl içinde yeniden alınan ruhsatnameler verildiği yıl için ayrıca vizeye tabi tutulmaz.

III - Maden arama ruhsatnameleri, işletme ruhsatnameleri ve işletme imtiyazları :

1. Maden arama ruhsatnameleri (50 T.L.)

2. Maden işletme ruhsatnameleri (500 T.L.)

3. Maden işletme imtiyazları ve imtiyazların temdidı (2 500 T.L.)

Yukarda ruhsatname ve imtiyazların kısmen veya tamamen devir ve intikallerinde asli harcin yarısı alınır.

IV - Petrol işlemleri :

1. Sicil işlemleri :

a) Arama ve işletme ruhsatnameleri, kullanma hakkı ve belge istihsalı taleplerinin tescilinden (50 T.L.)

b) Arama ve işletme ruhsatnameleri, kullanma hakkı ve belgelerin tescilinden (75 T.L.)

c) Arama ve işletme ruhsatnamelerinde ve belgelerde yapılan değişikliklerin tescilinden (75 T.L.)

d) Arama ve işletme ruhsatnameleri ile belgelerin devirlerinin veya bunların sahiplerine verdiği haklardan muayyen bir kısmında, diğer bir hükmi şahsa muvakkaten kullanma hakkı tanınmasının tescilinden (150,- T.L.)

e) Diğer hususların tescilinden (50,- T.L.)

2. Ruhsatlar :

a) Müsaade vesikaları (500,- T.L.)

b) Arama ruhsatnameleri (600,- T.L.)

c) İşletme ruhsatnameleri (2 000,- T.L.)

d) Belgeler (600,- T.L.)

Arama ve işletme ruhsatnameleri ile belgelerin temdit veya devirinden yarı harc alınır.

3. Tarifelerin tasdiki (50,- T.L.)

V - Satış ruhsatnameleri :

1. Tekel konusuna giren maddeler, satmak isteyenlere verilecek satış ve ruhsat tezkereleri

(Her yıl için)

1 nci sınıf dükkânlarda (50,- T.L.)

2 nci sınıf dükkânlarda (25,- T.L.)

3 ncü sınıf dükkânlarda (10,- T.L.)

4 ncü sınıf dükkânlarda (5,- T.L.)

Geziciler (2,50 T.L.)

(Tekel idaresi, tüzum gördüğü köylerde ve şehir haricinde işçilerin toplu bulunduğu mahallerde ve panayırarda satış yapacaklara haresiz ruhsat ve tezkere verebilir.)

2. Tekel konusuna giren maddeleri, imal ve ithal etmek isteyenlere verilecek izin vesikaları (her yıl için) (100,- T.L.)

Dış memleketlere ihraç etmek için imalat yapanlardan bu harcama yarası alınır.)

3. Pul ve kıymetli kâğıtlar bayilerine verilecek ruhsatnameler (her yıl için, son nüfus sayımına göre) :

Nüfusu 10 000 den aşağı yerlerde (5,- T.L.)

Nüfusu 10 000 - 50 000 olan yerlerde (10,- T.L.)

Nüfusu 50 000 den yukarı olan yerlerde (20,- T.L.)

4. Tıbbi eczalar ve kimyevi maddeleri toptan satan ticarethanelerden alınacak ruhsat harçları :

Ecza ticarethaneleriyle sanat ve ziraat işlerinde kullanılan zehirli ve müessir kimyevi maddelerin toptan satışına mahsus ticarethaneleri açmak için Sağlık Bakanlığınca verilecek ruhsatnameler (son nüfus sayımına göre.)

Nüfusu 30 000 ne kadar olan mahallerde (100,- T.L.)

Nüfusu 30 000 ile 50 000 arasında olan mahallerde (200,- T.L.)

Nüfusu 50 000 ile 100 000 arasında olan mahallerde (400,- T.L.)

Nüfusu 100 000 ve daha yukarı olan mahallerde (600,- T.L.)

VI - Meslek erbabına verilecek tezkere, vesika ve ruhsatnamelerden alınacak harçlar

1. Eczane açanlardan alınacak ruhsat harçları.

Yeniden eczane açmak üzere verilen ruhsatnameler (son nüfus sayımına göre)

Nüfusu 5 000 kadar olan mahaller için (25,- T.L.)

Nüfusu 5 000 ile 10 000 arasında olan mahaller için (50,- T.L.)

Nüfusu 10 000 ile 20 000 arasında olan mahaller için (150,- T.L.)

Nüfusu 20 000 ile 40 000 arasında olan mahaller için (200,- T.L.)

Nüfusu 40 000 ile 75 000 arasında olan mahaller için (350,- T.L.)

Nüfusu 75 000 ile 100 000 arasında olan mahaller için (500,- T.L.)

Nüfusu 100 000 ve daha yukarı olan mahaller için (750,- T.L.)

2. Mimarlık ve mühendislik ruhsatnameleri :

a) Programlarının Türk Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimar Eğitim Müesseseleri programlarına muadil olduğu kabul edilen bir eenebi yüksek mühendis veya yüksek mimar eğitim müessesesinden diploma almış olanlara usulüne göre verilecek ruhsatnameler (150,- T.L.)

b) Programlarının Türk Teknik Okulu mühendis kısmı programlarına muadil olduğu kabul olunan bir eenebi mühendis veya mimar eğitim müessesesinden diploma almış olanlara usulüne göre verilecek olan ruhsatnameler (75,- T.L.)

3. Mütihassis tabiplik vesikaları :

a) Türkiye'de ihtisas yapmış olan Türk hekimlerine verilecek ihtisas vesikaları (150,- T.L.)

b) Yabancı memleketlerde ihtisas yapmış olan Türk hekimlerine verilecek ihtisas vesikaları (150,- T.L.)

c) Yabancı memleketlerin Tıp Fakültesinden mezun Türk hekimlerine Türkiye Cümhuriyeti hudutları dâhilinde tababet icra etmek üzere verilecek mezuniyet vesikaları (150,- T.L.)

4. Mütihassis kimyagerlik vesikaları :

a) Türkiye'de ihtisas yapmış olan Türk kimyagerlerine verilecek ihtisas vesikaları (100,- T.L.)

b) Yabancı memleketlerde ihtisas yapmış olan Türk kimyagerlerine verilecek ihtisas vesikaları (100,- T.L.)

c) Yabancı memleketler mektep veya fakültelerinden mezun Türk kimyagerlerine Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek mezuniyet vesikaları (100,- T.L.)

5. Dişçilere ait mezuniyet vesikaları :
Yabancı memleketler dişçi mektep veya fakültelerinden mezun olan diş tabiplerine Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek mezuniyet vesikaları (150,- T.L.)
6. Veterinerlere ait mezuniyet vesikaları :
Yabancı memleketler mektep veya fakültelerinden mezun olan veterinerlere Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek mezuniyet vesikaları (50,- T.L.)
7. Ebe, hemşire, sünnetçilere verilecek ruhsatnameler :
a) Kurs ve imtihan sonu muvaffak olan hemşire, ebe ve sünnetçilere verilecek ruhsatnameler (25,- T.L.)
b) Ecnebi memleketlerdeki mekteplerden mezun olan Türk tebaası hemşire, ebe, sağlık memuru ve lâborantlara Türkiye'de icrayı sanat etmek üzere verilecek ruhsatnameler (25,- T.L.)
c) Küçük sıhhat memurları mektebinden mezun olanlara verilecek şahadetnameler (25,- T.L.)
8. Gözlükçülük ruhsatnameleri :
Hususi kanununa göre verilecek fennî gözlükçülük ruhsatnameleri (100,- T.L.)
9. Hususi hastaneler açma ruhsatnameleri :
a) Para ile hasta bakan hususi hastanelere verilecek açma ruhsatnameleri :
20 yataklıya kadar olanlar (110,- T.L.)
20 - 50 yataklıya kadar olanlar (220,- T.L.)
50 - 100 yataklıya kadar olanlar (325,- T.L.)
100 yatak veya daha yukarı olanlar (450,-T.L.)
(Son nüfus sayımına göre nüfusu 200 000 den aşağı bulunan mahallerde açılacak hastanelerden bu harcın dörtte biri alınır.)
b) Radyoloji, radyo ve elektrikle teşhis ve tedavi ve diğer fizyoterapi müesseseleri açmak için verilecek ruhsatnameler (150,- T.L.)
10. Lâboratuvarlara ait ruhsatnameler :
Seriri ve gıdai taharriyat ve tahliller yapılan ve misli teamüller aranılan umuma mahsus bakteriyoloji ve kimya lâboratuvarları açmak için verilecek ruhsatnameler (100,- T.L.)
11. Avukatlık ruhsatnameleri :
Hususi kanunu mucibince verilecek avukatlık ruhsatnameleri (150,- T.L.)
12. Ödünç para verme izin vesikaları :
a) Ödünç para verme işleri ile meşgul olacak özel ve tüzel kişilere verilecek izin vesikaları (Her yıl için) (100,- T.L.)
b) Ödünç para verme işlerine tavassut edenlere verilecek izin vesikaları (Her yıl için) (50,- T.L.)
c) Rehin üzerine ödünç verme işiyle iştigal edeceklere Medeni Kanununun 876 nci maddesi gereğince verilecek izin vesikaları (Her yıl için) (150,-T.L.)
13. Eski eserler ve define arama ve sondaj ruhsatnameleri :
Eski eser ve define arama ve sondaj ruhsatnamelerinden :
a) Eski eser araştırmaları için verilecek hafriyat ruhsatnameleri (Beher yıl için) (30,- T.L.)
b) Eski eser araştırmaları için verilecek sondaj ruhsatnameleri (Beher ay için) (15,- T.L.)
c) Define araştırmaları için verilecek ruhsatnameler (Beher iki ay için) (30,- T.L.)
14. Gümrük komisyoncularına mahsus ruhsatnameler gümrük komisyoncularına verilecek ruhsatnameler :
Birinci sınıf gümrüklerde çalışanlar için (500,- T.L.)
İkinci sınıf gümrüklerde çalışanlar için (250,- T.L.)
15. Kara ve deniz av tezkereleri :
Hususi kanunu gereğince verilecek ruhsat tezkereleri (Her yıl için) :
a) Su ürünleri müstahsılları için (1,- T.L.)

- b) Kara avcılığı ruhsat tezkereleri (Köylüler hariç, her yıl için) :
1. Avcı cemiyetlerine dâhil olanlardan (10,- T.L.)
 2. Avcı cemiyetlerine dâhil olmıyanlardan (15,- T.L.)
 16. Silâh taşıma müsaadelerine ait vesikalar resmî makamlar tarafından hususi eş-
hasa verilecek silâh taşıma müsaadesi vesikaları (Her yıl için) (20,- T.L.)
 17. Sigorta ruhsatnameleri :
 - a) Hususi kanunu gereğince sigorta şirketlerine verilecek sigorta ruhsatnameleri (1 000,- T.L.)
 - b) Hususi kanunu gereğince yabancı sigorta şirketlerine verilecek zeyil ruhsatna-
meleri (600,- T.L.)
- VII - Okul diplomaları :
1. Ortaokullar ile bu dereceye muadil okullardan veya bu derecedeki sanat veya
meslek okul ve enstitülerinden mezun olanlara verilecek diplomalar (3,- T.L.)
 2. Lise veya bu dereceye muadil okullarda bu derecedeki sanat ve meslek okul ve
enstitülerinden mezun olacıklara verilecek diplomalar (5,- T.L.)
 3. Üniversite haricinde kalan yüksek okullardan veya aynı derecedeki sanat ve
meslek okul ve enstitülerinden mezun olacıklara verilecek diplomalar (10,- T.L.)
(Her üç numaradaki parasız yatılılar hariç)

[9] SAYILI TARİFE

Trafik Harcları

I - Kayıt ve tescil harcları :

Araçların Karayolları Trafik Kanununa ve Tüzüğüne göre yapılacak kayıt ve tescil işlemlerden bir defaya mahsus olmak üzere hare alınır

1. Motorsuz taşıtlardan (5 Lira)
2. Motorlu taşıtlardan :
 - a) Motosikletlerden (10 Lira)
 - b) Diğerlerinden (20 Lira)

(Otomobil, kaptıkaçtı, minibus kamyonet, otobüs kamyon, lâstik tekerlekli, traktör, çekici araçlar ve benzerleri)

II - Ehliyetname harcları :

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğüne göre verilecek ehliyetnamelerden bir defaya mahsus olmak üzere hare alınır.

1. Amatör ehliyetnamelerinden (50 Lira)
2. Profesyonel ehliyetnamelerden (15 Lira)
3. Ağır vasıta ehliyetnamelerinden (25 Lira)
4. Traktör ehliyetnamelerinden (10 Lira)
5. Uluslararası ehliyetnamelerden (20 Lira)

III - İmtihan harcları :

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğü hükümleri dairesinde yapılacak imtihanlarda, her imtihana girenlerden bir defaya mahsus olmak üzere hare alınır.

1. Sürücü ehliyetnamesi almak isteyenlerden (10 Lira)
2. Şoför adayı belgesi almak isteyenlerden (10 Lira)
3. Motosiklet veya traktör şoförü ehliyetnamesi almak isteyenlerden (15 Lira)
4. Diğer şoför ehliyetnamesi almak isteyenlerden (50 Lira)

5. Yetkililerce tekrar ehliyetname imtihanına sevk olunması halinde :

- a) Sürücülerden (5 Lira)
b) Şoförlerden (10 Lira)

IV - Ehliyetname vizesi harcları :

1. Sürücü ehliyetnamelerinin vizelerinde (5 T. L.)
2. Amatör ehliyetnamelerinin vizelerinde (10 T. L.)
3. Profesyonel ehliyetnamelerinin vizelerinde (10 T. L.)
4. Traktör ehliyetnamelerinin vizelerinde (5 T. L.)

V - Fennî muayene harcları

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğü hükümleri dairesinde araçların belli sürelerde yapılacak fennî muayenelerinde hare almır.

1. Motorsuz taşıtlardan (5 T. L.)
2. Motorlu taşıtlardan (10 T. L.)

VI - Ruhsat harcları :

Karayolları Trafik Tüzüğü'nün :

1. 17 nci maddesine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)
2. 19/1 ve 19/2 nei maddesine göre verilecek ruhsatlardan (200 T. L.)
3. 19/3 neü maddesine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)
4. 19/5 ve 19/7 nei maddelerine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)
5. 31 nci maddesine göre verilecek :
a) Motorsuz taşıt geçici ruhsatnamelerinden (5 T. L.)
b) Motosiklet geçici ruhsatnamelerinden (10 T. L.)
c) Diğer motorlu taşıt geçici ruhsatnamelerinden (20 T. L.)
d) Tecrübe ruhsatnamelerinden (100 T. L.)
6. 66 nei maddesine göre verilecek ruhsatlardan (50 T. L.)

